

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (ΤΕΙ)
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

**ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΠΕΛΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ**

Πτυχιακή Εργασία
της σπουδάστριας Γκούνη Καλλιρρόης

Καλαμάτα, Μάιος 2007

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (ΤΕΙ)

ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

**ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΠΕΛΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ**

Πτυχιακή Εργασία

της σπουδάστριας Γκούνη Καλλιρρόης

Επιβλέποντες Καθηγητές: Λιναρδόπουλος Χρήστος

Θανοπούλου Κωνσταντίνα

Καλαμάτα, Μάιος 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	σελ.4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ ΩΣ ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1.1.Η ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.....	σελ.6
1.2.Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ.....	σελ.8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΓΕΩΡΓΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

2.1.ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	σελ.11
2.2.ΕΔΑΦΟΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	σελ.12
2.2.1.Μετεωρολογικά-Κλιματολογικά Στοιχεία.....	σελ.12
2.2.2.Γεωλογικά –Εδαφολογικά στοιχεία	σελ.15
2.3.Έκταση και παραγωγή βιολογικών και συμβατικών αμπελουργικών προϊόντων στο Ν. Μεσσηνίας	σελ.17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

3.1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	σελ.21
3.2.Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.....	σελ.22
3.3.Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	σελ.22
3.4.Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.....	σελ.26
3.5.ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	σελ.27

3.6.ΕΛΕΓΧΟΣ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΣΗ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	σελ.27
3.6.1.Έλεγχος βιολογικών προϊόντων	σελ.27
3.6.2.Πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων.....	σελ.29
3.6.3.Επιδότηση.....	σελ.30
3.6.4.Σήμανση των βιολογικών προϊόντων	σελ.30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥ

4.1.ΜΥΚΗΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	σελ.31
4.1.1.Περονόσπορος	σελ.31
4.1.2.Ωίδιο	σελ.33
4.1.3.Βοτρυτής ή Τεφρά σήψη	σελ.34
4.1.4.Ίσκα	σελ.36
4.2.ΕΧΘΡΟΙ ΑΜΠΕΛΙΟΥ.....	σελ.38
4.2.1.Ευδεμίδα	σελ.38
4.2.2.Οτιόρυγχος	σελ.39
4.2.3.Ακάρεα.....	σελ.41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΑΓΡΙΟΧΟΡΤΩΝ

5.1.ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ – ΓΕΝΙΚΑ.....	σελ.43
5.1.1.Κλασική βιολογική μέθοδος καταπολέμησης ζιζανίων	σελ.43
5.1.2.Βιολογική μέθοδος καταπολέμησης ζιζανίων με βιοζιζανιοκτόνα	σελ.44
5.1.3.Βιολογική μέθοδος καταπολέμησης ζιζανίων με ανώτερα φυτά (αλληλοπάθεια).....	σελ.46
5.2.ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΓΡΙΟΧΟΡΤΩΝ	σελ.46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.1.ΛΙΠΑΝΣΗ ΑΜΠΕΛΩΝΑ	σελ.48
6.2.ΚΟΠΡΙΑ	σελ.48
6.3.ΧΛΩΡΗ ΛΙΠΑΝΣΗ	σελ.49
6.4.ΚΟΜΠΟΣΤ	σελ.51
6.5.ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ	σελ.52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

7.1.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.....	σελ.53
7.1.1.Προβλήματα	σελ.53
7.1.2.Προοπτικές	σελ.54
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ.55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ.56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	σελ.57

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια των πτυχιακών εργασιών του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας και συγκεκριμένα των πτυχιακών του Τμήματος Φυτικής Παραγωγής, ανέλαβα τη σύνταξη εργασίας που είναι βιολογική καλλιέργεια αμπελιού στο Νομό Μεσσηνίας.

Οι λόγοι που με ώθησαν να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο θέμα ήταν η γεωργική σημασία και το ενδιαφέρον της βιολογικής αμπελοκαλλιέργειας για το Νομό Μεσσηνίας.

Η εργασία αποτελείται από επτά κεφάλαια τον πρόλογο, την εισαγωγή και τα συμπεράσματα.

Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται η αμπελουργία ανά τον κόσμο και την Ελλάδα. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται η αμπελουργία στην Μεσσηνία, η γεωργοοικονομική κατάσταση, οι εδαφοκλιματολογικές συνθήκες, τα γεωλογικά και εδαφολογικά στοιχεία όπως και η έκταση και παραγωγή συμβατικών και βιολογικών αμπελουργικών προϊόντων. Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται η εξέλιξη της βιολογικής γεωργίας και ο έλεγχος, η πιστοποίηση, επιδότηση και η σήμανση βιολογικών προϊόντων. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρονται οι εχθροί και ασθένειες της αμπέλου. Στο πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται η καταπολέμηση αγριόχορτων. Στο έκτο κεφάλαιο αναφέρεται η λίπανση της αμπέλου και το έβδομο κεφάλαιο αναφέρεται στα προβλήματα και στις προοπτικές που αντιμετωπίζει η βιολογική καλλιέργεια αμπελιού στο Νομό Μεσσηνίας.

Κατά την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας έλαβα υπόψη μου διάφορα βιβλία και σημειώσεις που αφορούν την βιολογική καλλιέργεια της αμπέλου, γεωργικά περιοδικά και σελίδες του διαδικτύου (internet).

Για όσους θέλουν να ασχοληθούν περισσότερο με το αντικείμενο του βιβλίου μπορούν να ανατρέψουν στη βιβλιογραφία που παρατίθεται στο τέλος αυτού.

Για την συμβολή τους στην συγκέντρωση των στοιχείων και τη συγγραφή της εργασίας μου θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους κ. Λιναρδόπουλο Χρήστο και κ. Θανοπούλου Κων/να, επιβλέποντες καθηγητές μου.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Σταθουλόπουλο Γεώργιο, υπάλληλο της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και τον κ. Ηλιόπουλο Αναστάσιο Γεωπόνο, επίκουρο καθηγητή του Τ.Ε.Ι Καλαμάτας και κ. Μανωλόπουλο Δημήτριο, Γεωπόνο.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κύριος στόχος της σημερινής εντατικής γεωργίας είναι η αύξηση της απόδοσης ανά στρέμμα ή ζωική μονάδα. Αυτό όμως επιτυγχάνεται με μεγάλη ενεργειακή σπατάλη, με χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, ενισχυτών ανάπτυξης, αλόγιστη εκμηχάνιση κι σπατάλη των υδάτινων πόρων.

Οδηγεί στην αποσύνδεση της παραγωγής από το έδαφος και στις μονοκαλλιέργειες. Δημιουργείται έτσι μεγάλη ρύπανση των υδάτων και του εδάφους, διάβρωση και απώλεια εδαφών, απώλεια της γενετικής ποικιλότητας.

Προκειμένου να δοθεί μια πειστική απάντηση και λύση στα προβλήματα που προκαλεί η μορφή οργάνωσης της σύγχρονης χημικής γεωργίας δημιουργήθηκε έντονη η ανάγκη ανάπτυξης της βιολογικής γεωργίας και της παραγωγής βιολογικών γεωργικών προϊόντων.

Το ευρύτερο κίνημα που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια, υπέρ της διατήρησης της προστασίας του περιβάλλοντος είναι φυσικό να αγγίζει άμεσα και τον τομέα της γεωργίας. Ιδιαίτερα στις μέρες μας ασκείται κριτική για την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων, τη μέθοδο και τα μέσα που χρησιμοποιεί ο γεωργός κ' για τα υπολείμματα από φυτοφάρμακα και χημικά λιπάσματα στις τροφές.

Όλο και πιο πολλοί άνθρωποι αναζητούν τροφές ποιότητας και περιβάλλον που επικρατεί κάποια αρμονία και ισορροπία ανάμεσα σε ζώα, φυτά και άνθρωπο.

Στις μέρες μας είναι απόλυτα βεβαιωμένο ότι η ζωή και η μακροζωία του ανθρώπου εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την διατροφή του.

Για το λόγο αυτό ολοένα αυξανόμενη μερίδα ευαισθητοποιημένων καταναλωτών απαιτεί υγιεινές τροφές, απαλλαγμένα από χημικά κατάλοιπα. Έτσι έχουμε στροφή των αγροτών στην βιολογική γεωργία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ ΩΣ ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ

ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1.1. Η ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Η καλλιέργεια, του αμπελιού φαίνεται πως ξεκίνησε από τη νότια περιοχή του Καυκάσου, εκεί όπου είναι σήμερα τα κοινά σύνορα Γεωργίας και Αρμενίας - πριν 5.000 περίπου χρόνια. Διαδόθηκε στη Μεσοποταμία όπου αναπτύχθηκε και ο πρώτος ανθρώπινος πολιτισμός. Στη Μεσόγειο και στην Ελλάδα το αμπέλι ήρθε αργότερα περνώντας απ' τη Φοινίκη, το σημερινό Λίβανο. Η λέξη οίνος, που φαίνεται πως έχει φοινικική ρίζα, έτσι διατηρήθηκε και όπως η καλλιέργεια του αμπελιού, πέρασε αργότερα στους Ρωμαίους και στη νότια Γαλλία. Σήμερα το αμπέλι καλλιεργείται σε όλο σχεδόν τον κόσμο, στο βόρειο και το νότιο ημισφαίριο της γης και στο γεωγραφικό πλάτος τον εύκρατου κλίματος, όπου η καλλιέργεια του ταιριάζει.

Εντούτοις, είναι χαρακτηριστικό ότι στις χώρες που βρίσκονται κοντά και γύρω στη λεκάνη της Μεσογείου στα ανατολικά, δυτικά, βόρεια και νότια είναι συγκεντρωμένο περίπου το 90% της παγκόσμιας καλλιεργούμενης έκτασης και παραγωγής. Αλλά πρέπει να σημειώσουμε ότι και στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, όπου το αμπέλι πρόσφατα καλλιεργείται, οι εκτάσεις ήδη είναι σημαντικές και η Αργεντινή με τη Χιλή είναι σοβαρές ανταγωνίστριες χώρες.

Υπολογίζεται πως η συνολικά καλλιεργούμενη σήμερα έκταση με αμπέλι σ' όλη τη γη φτάνει περίπου τα 100 εκατ. στρέμματα (πιν 1.1.). Απ' το σύνολο αυτό, 95 περίπου εκατ. καλλιεργούνται γύρω ή κοντά στη Μεσόγειο, με πρώτη χώρα σε έκταση και σε παραγωγή αμπελουργικών προϊόντων την Ιταλία και με κατανομή κατά χώρα σε αμπελουργική έκταση ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1.

Καλλιεργούμενη έκταση αμπελώνων παγκοσμίως

ΧΩΡΑ	ΕΚΤΑΣΗ (εκατομμύρια στρ. περίπου)
Ιταλία	20
Ισπανία	17
Γαλλία	15
Πρώην Σοβιετική Ένωση	5
Τουρκία	6,5
Ρουμανία	4,5
Γιουγκοσλαβία	4
Ουγγαρία	2,5
Πορτογαλία	3,5
Ελλάδα	1,2
Γερμανία	2,5
Αυστρία	1
Βουλγαρία	0,8
Χώρες της Β. Αφρικής(Μαρόκο Αλγερία)	3
Η.Π.Α (Καλιφόρνια)	2
Αργεντινή	6,5
Χιλή	3
Νότια Αφρική	1,5
Αυστραλία	1,5
Λοιπές χώρες	2
ΣΥΝΟΛΟ	114

ΠΗΓΗ: ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ "Κ.ΚΟΥΣΟΥΛΑΣ"

Από το σύνολο αυτό ,το 10% περίπου είναι επιτραπέζιες ποικιλίες και το 90 % οινοποιήσιμες. Πρώτη χώρα πάλι ,στα επιτραπέζια σταφύλια είναι η Ιταλία με 2 εκατ., περίπου στρέμματα.

1.2. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ

Μέχρι πριν το τελευταίο παγκόσμιο πόλεμο, η καλλιεργούμενη έκταση με αμπέλια στην Ελλάδα υπολογίζεται ότι έφτανε περίπου τα 3.000.000 στρέμματα. Λίγο μετά, η έκταση αυτή μειώθηκε σημαντικά. Σε πολλές περιοχές τα αμερικάνικα υποκείμενα που χρησιμοποιήθηκαν για την αναμπέλωση μετά την εισβολή της φυλλοξήρας στις αρχές του αιώνα (1905) δεν ήταν επαρκώς κατάλληλα και οι μικρές αποδόσεις απογοήτευσαν τους αμπελουργούς, εγκαταλείποντας σαν ασύμφορη την καλλιέργεια του αμπελιού. Αργότερα με τον εμφύλιο πόλεμο και με την ανάπτυξη στις μεγάλες πόλεις της βιομηχανίας και τη μετανάστευση, ο ορεινός πληθυσμός εγκατέλειπε τα χωριά του και τα αμπέλια ξεριζώθηκαν.

Όπως αναφέρεται σε σχετική μελέτη, μεταξύ 1971 και 1992 οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με σταφύλια (επιτραπέζια και οινοποιήσιμα) μειώθηκαν από 1.166.000 σε 650.000 στρ., με Κορινθιακή σταφίδα από 445.000 σε 184.000 στρέμματα και με Σουλτανίνα από 408.000 σε 188.000 στρέμματα. Η μείωση αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον περιορισμό της αμπελοκαλλιέργειας στις χώρες της Ε.Ε., η οποία επιδότησε την εκρίζωση των αμπελώνων (Καν. 1442/88) για να μειώσει την παραγωγή και να εξισορροπήσει την αγορά.

Στα επιτραπέζια σταφύλια ειδικότερα οι καλλιεργούμενες εκτάσεις σημείωσαν, για τον ίδιο λόγο σημαντική μείωση την τελευταία 20ετία, της τάξης του 30%. Έτσι οι εκτάσεις από 216.000 στρέμματα την περίοδο 1979-80 μειώθηκαν σε 183.500 στρέμματα το 1990 και σε 146.500 στρέμματα το 1998. Σε αντιστοιχία με τη μείωση της καλλιεργούμενης έκτασης, η συνολική παραγωγή οινοποιήσιμων σταφυλιών ακολούθησε μια πτωτική πορεία από το 1980.

Συγκεκριμένα, από τους 550.000 τόνους το 1981 η παραγωγή έφτασε τους 385.000 τόνους το 1996. Κατά συνέπεια η παραγωγή κρασιού μειώθηκε από 5.395 HL το 1981 σε 3.378 HL το 1996. Αντίστοιχη είναι και η εξέλιξη της παραγωγής επιτραπέζιων σταφυλιών και σταφίδας. Η εθνική παραγωγή Κορινθιακής και Σουλτανίνας μειώθηκε από τους 169.000 τόνους συνολικά το 1981 στους 89.000 τόνους το 1996 ενώ αυτή των επιτραπέζιων σταφυλιών ακολούθησε μικρότερη πτώση από 280.000 σε 230.000 τόνους κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι η βιολογική καλλιέργεια της αμπέλου στην Ελλάδα, επεκτείνεται σημαντικά, τα τελευταία χρόνια, με έντονο ενδιαφέρον για παραγωγή κρασιού από βιολογικά σταφύλια. Με βάση στοιχεία του 1997, η άμπελος (κυρίως οινάμπελος και σταφίδα Κορινθιακή) καταλαμβάνει συνολική έκταση 13.064

στρέμματα με κυριότερα κέντρα παραγωγής τους Νομούς Αχαΐας, Λέσβου, Ηρακλείου, Κυκλάδων, Κιλκίς και Αρκαδίας.

Όσον αφορά την κατανομή της αμπελοκαλλιέργειας ανά περιοχές της χώρας, αυτή διαμορφώνεται ενδεικτικά ως εξής στον πίνακα 1.2

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2

Κατανομή της αμπελοκαλλιέργειας ανά περιοχές της χώρας

ΝΟΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (επί της %)
Κρήτη	22,5 %
Πελοπόννησος	26,0 %
Θεσσαλία	4,5 %
Στερεά Ελλάδα	25,0 %
Ήπειρος	0,5 %
Μακεδονία – Θράκη	9,5 %
Νησιά	12,0 %

ΠΗΓΗ: ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ "Κ.Κούσουλα"

Κυριότερη, κατά μείζονα έκταση, ελληνική αμπελουργική περιοχή είναι ο νομός Ηρακλείου Κρήτης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Έκταση αμπελώνων στην Ελλάδα, κατά κατηγορία χρήσης

Περιοχή	Οινοποιήσιμες		Επιτραπέζιες πουκαλίες	Σταφιδοποιΐας		Γενικό σύνολο
	Ο.Π.Α.Π	Σύνολο		Σουλτανίν	Κορινθιακή	
	στρ.	στρ.	στρ.	στρ.	στρ.	στρ.
Αν. Μακ& /Θράκης	0	5.275	37.351	2.000	0	44.626
Κ. Μακεδονίας	10.430	29.247	25.805	350	0	55.402
Δ.Μακεδονίας	6.124	22.469	2.832	0	0	25.301
Ηπείρου	1.370	6.805	189	0	0	6.994
Θεσσαλίας	2.418	16.792	42.538	0	0	59.330
Ιονίων νήσων	3.075	35.064	699	0	21.150	56.913
Δυτ. Ελλάδα	12.150	102.619	6.612	20	87.725	196.976
Στερ.Ελλάδας	0	84.800	1.540	50	0	86.390
Πελοποννήσου	28.760	102.296	9.679	63.301	84.082	259.358
Αττικής	0	134.840	628	25	0	135.493
Β. Αιγαίου	21.990	26.660	4.360	0	0	31.020
Ν. Αιγαίου	24.725	63.450	4.590	350	0	68.390
Κρήτης	6.640	77.605	14.544	204.833	0	296.982
Σύνολο χώρας	117682	707.922	151.367	270.929	192.957	1.323.175

ΠΗΓΗ: Κ.Κούσουλας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΓΕΩΡΓΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

2.1.ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο νομός Μεσσηνίας βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο της Πελοποννήσου και έχει έκταση 2.990 τετραγωνικά χιλιόμετρα περίπου (ποσοστό 2,27 % επί της συνολικής έκτασης της χώρας) που κατανέμεται ως εξής:

ΕΚΤΑΣΗ	ΣΤΕΜΜΑΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Καλλιεργούμενη Γεωργική γη	1.325.614	44,3%
Βοσκότοποι	756.019	25,4%
Δάση	673.192	22,5%
Λοιπές εκτάσεις	243.103	7,8%
ΣΥΝΟΛΟ	2.989.614	100,0%

ΠΗΓΗ: Υπηρεσία Στατιστικής Ν. Μεσσηνίας

Ο συνολικός πληθυσμός του νομού είναι 126.500 κάτοικοι, σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής του 1991. Ο γεωργικός πληθυσμός είναι περίπου 65.000 (ποσοστό 51,4 % επί του συνολικού πληθυσμού του νομού) και ο ενεργός πληθυσμός 32.000 περίπου (ποσοστό 25,3 % επί του συνολικού πληθυσμού του νομού).

2.2.ΕΔΑΦΟΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

2.2.1.Μετεωρολογικά-Κλιματολογικά Στοιχεία

Γεωγραφικά ο νομός Μεσσηνίας βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του διαμερίσματος της Πελοποννήσου και της Ελλάδας. Δυτικά και νότια περιβάλλεται από θάλασσα. Δυτικά από το Ιόνιο πέλαγος και νότια από το Μεσσηνιακό κόλπο.

Ανατολικά συνορεύει με το Νομό Λακωνίας, βόρεια με το νομό Ηλείας και βορειοανατολικά με το νομό Αρκαδίας.

Ο Νομός Μεσσηνίας χαρακτηρίζεται από το ήπιο κλίμα του. Στοιχεία της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας κατά τα έτη 1999-2005 δείχνουν ότι η μέση ελάχιστη θερμοκρασία κατά το χειμώνα δεν κατεβαίνει στους 0° C (Πιν.2)

Επίσης από πληροφορίες της Ε.Μ.Υ, προκύπτει ότι σπάνια συμβαίνουν παγετοί και χαλάζι που προκαλούν σοβαρές ζημιές στις καλλιέργειες.

Η ελάχιστη θερμοκρασία για το έτος 1999, μηνός Ιανουαρίου είναι 4,8 C, η μέγιστη 15,6 C (Πιν.1 και 2).

Για τον Ιούλιο του ίδιου έτους (1999) η ελάχιστη θερμοκρασία είναι 19,2 C, η μέγιστη 31,6 C (Πιν. 1 και 2)

Επίσης η μεγάλη ηλιοφάνεια που επικρατεί (2.800 ώρες περίπου ετησίως) επηρεάζει την ποσότητα ,αλλά κυρίως την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων (Πιν. 4).

Το ύψος των βροχοπτώσεων είναι 800mm περίπου, ικανοποιητικό αλλά άνισα κατανεμημένο (Πιν. 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1

Μέση μέγιστη θερμοκρασία στο Ν. Μεσσηνίας

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ											
	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοε.	Δεκ.
1999	15,6	14,4	16,7	20,8	26,3	30,3	31,6	32,2	28,6	26,8	20,3	17,2
2000	13,4	14,8	16,8	21,6	25,4	29,8	31,5	31,9	29,2	23,9	21,3	17,1
2001	15,7	15,4	20,1	19,6	24,7	28,3	32,1	32,0	28,7	25,8	18,8	13,3
2002	13,6	17,1	28,1	19,6	24,7	29,9	32,2	31,1	26,8	24,2	20,1	14,9
2003	15,7	11,6	15,4	18,2	25,6	29,7	31,9	32,6	28,0	24,6	20,2	15,5
2004	12,8	15,2	17,1	19,4	23,1	28,0	31,4	31,1	28,1	26,0	19,6	17,0
2005	14,5	12,8	17,3	19,4	24,8	27,4	31,2	31,0	28,2	23,3	18,4	16,1

ΠΗΓΗ: Μετεωρολογική Υπηρεσία 120 Π.Ε.Α Καλαμάτας

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2

Μέση ελάχιστη θερμοκρασία στο Ν. Μεσσηνίας

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ											
	Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μάιος	Ιουν	Ιουλ	Αυγ	Σεπ	Οκτ	Νοε	Δεκ
1999	4,8	4,5	6,8	8,8	13,3	18,0	19,2	20,0	17,4	14,8	10,8	8,6
2000	3,7	6,0	6,1	11,0	15,4	19,1	20,2	18,5	16,6	13,9	10,8	7,5
2001	7,6	6,1	8,8	9,6	14,0	15,9	19,7	19,3	16,3	13,7	9,7	5,5
2002	7,6	6,4	7,6	11,3	13,5	16,9	20,9	19,5	16,7	12,7	10,6	8,0
2003	8,1	4,2	4,8	9,0	13,4	18,1	19,8	20,2	16,8	14,2	11,3	7,1
2004	4,7	5,2	7,8	9,5	11,7	16,6	18,4	19,2	16,9	14,3	09,9	08,5
2005	5,7	4,8	7,0	9,5	12,9	15,9	18,9	19,0	17,5	13,0	9,2	07,3

ΠΗΓΗ: Μετεωρολογική Υπηρεσία 120 Π.Ε.Α Καλαμάτας

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3**ΣΧΕΤΙΚΗ ΥΓΡΑΣΙΑ (ΜΕΣΗ)**

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ											
	Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μάιος	Ιου	Ιουλ	Αυγ	Σεπτ	Οκτ	Νοε	Δεκ
1999	74	76	73	71	68	59	64	65	75	71	74	82
2000	69	78	71	74	68	59	53	62	65	74	82	80
2001	84	76	76	69	68	55	55	65	66	64	78	75
2002	73	73	74	74	65	56	59	60	75	72	80	81
2003	81	67	67	71	63	64	56	59	62	75	78	77
2004	78	72	75	72	65	63	58	60	65	73	74	78
2005	73	72	74	64	69	62	60	61	72	71	78	76

ΠΗΓΗ: Μετεωρολογική Υπηρεσία 120 Π.Ε.Α. Καλαμάτας

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4**ΩΡΕΣ ΗΛΙΟΦΑΝΕΙΑΣ**

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ												ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μαι	Ιου	Ιουλ	Αυγ	Σεπτ	Οκτ	Νοε	Δεκ		
99	159	120	184	245	286	359	357	328	242	236	108	094	226,5	2718
00	180	111	220	232	282	374	398	349	275	164	153	146	240,3	2884
01	117	132	218	197	286	361	364	321	284	259	124	105	230,6	2768
02	173	192	192	229	309	322	336	322	220	222	137	073	227,25	2727
03	086	111	191	212	304	308	364	336	259	184	152	117	218,6	2624
04	118	151	176	206	299	334	358	359	273	225	160	125	232	2784
05	139	112	227	255	269	326	377	361	249	203	140	148	223	2676

ΠΗΓΗ: Μετεωρολογική Υπηρεσία 120 Π.Ε.Α. Καλαμάτας

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.5

ΒΡΟΧΗ (σε χιλιοστά)

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ												Μέσος Όρος	Σύνολο
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ		
999	071	134	062	053	08	-	-	-	106	05	205	161	67,0	805
000	037	143	26	182	28	06	-	03	01	98	109	141	64.5	774
001	143	99	35	105	26	-	26	03	26	07	201	140	67.5	811
002	90	07	88	38	11	-	14	27	67	115	149	290	74.6	896
003	177	110	90	58	24	14	04	14	53	87	58	195	73.6	884
004	162	27	67	47	16	10	-	12	82	26	107	180	61.3	736
005	097	135	54	20	27	10	-	-	43	32	288	93	66.58	799

ΠΗΓΗ: Μετεωρολογική Υπηρεσία 120 Π.Ε.Α Καλαμάτας

2.2.2.Γεωλογικά –Εδαφολογικά στοιχεία

Η κατανομή των εδαφών, ανάλογα με το υψόμετρο που βρίσκονται και την περιοχή, στο Ν. Μεσσηνίας δίνονται στον παρακάτω πίνακα σε χιλιάδες στρέμματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6

Κατανομή εδαφών στο Ν. Μεσσηνίας σε χιλιάδες στρέμμα

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΠΕΔΙΝΑ	ΗΜΙΟΡΕΙΝΑ	ΟΡΕΙΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Καλαμάτας	84,1	166,6	565	81,7
Μεσσήνης	358,7	77,4	193,8	589,9
Πυλίας	363,1	278,3	49,6	691,0
Τριφυλίας	269,4	282,7	323,6	875,7
Σύνολο				2.238,30

ΠΗΓΗ: Υπηρεσία Στατιστικής Ν. Μεσσηνίας

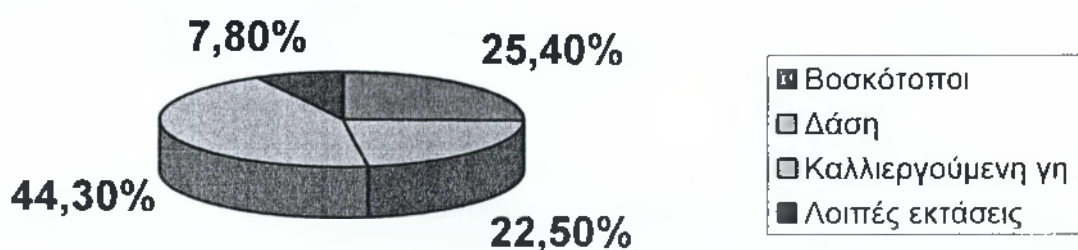
Τα εδάφη σύμφωνα με στοιχεία της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μεσσηνίας έχουν περιεκτικότητα σε φώσφορο ικανοποιητική, ελλειμματική σε κάλιο, σε άζωτο μέτρια ως καλή και σε ανθρακικό ασβέστιο 0,01 έως 2,5 %, ενώ το pH κυμαίνεται από 5,5 έως 7,5.

Το οικολογικό περιβάλλον της Μεσσηνίας επιτρέπει στο να ευδοκιμούν πολύ μεγάλος αριθμός καλλιεργειών. Από τις δενδρώδεις καλλιέργειες έχουν αναπτυχθεί περισσότερο η καλλιέργεια της ελιάς, αμπελοειδών, της συκιάς, και των εσπεριδοειδών.

Από τη συνολική καλλιεργούμενη έκταση των δενδροειδών καλλιεργειών στο Ν. Μεσσηνίας, ποσοστό 77,5% καταλαμβάνει η ελαιοκαλλιέργεια, 12,5 % το αμπέλι και σταφίδα, το 5,6% η συκιά, το 4,1% τα εσπεριδοειδή και το 0,3% καταλαμβάνουν τα λοιπά δενδρώδη (π.χ. αχλαδιά, καστανιά, μηλιά κ.α.).

Από τη συνολική έκταση του Ν. Μεσσηνίας, ποσοστό 44,3% καταλαμβάνεται από καλλιεργούμενη γεωργική γη, ποσοστό 25,4 % καταλαμβάνεται από βοσκοτόπια, 22,5% από δάση και ποσοστό 7,8% καταλαμβάνεται από λοιπές εκτάσεις.

Κατανομή έκτασης στο Νομό Μεσσηνίας

2.3. Έκταση και παραγωγή βιολογικών και συμβατικών αμπελουργικών προϊόντων στο Ν. Μεσσηνίας

Αναφερόμενοι στο Ν. Μεσσηνίας θα πρέπει να γνωρίζουμε την έκταση και την παραγωγή βιολογικής και συμβατικής καλλιέργειας στο αμπέλι.

Η συνολική έκταση συμβατικών καλλιέργειας αμπελιού στο Ν. Μεσσηνίας ανέρχεται στα 66.694 στρέμματα από τα οποία 28.500 στρέμματα αφορούν οινοποιήσιμες ποικιλίες 37.400 στρέμματα αφορούν καλλιέργεια Κορινθιακής σταφίδας και 794 στρέμματα καλλιέργεια επιτραπέζιων σταφυλιών.

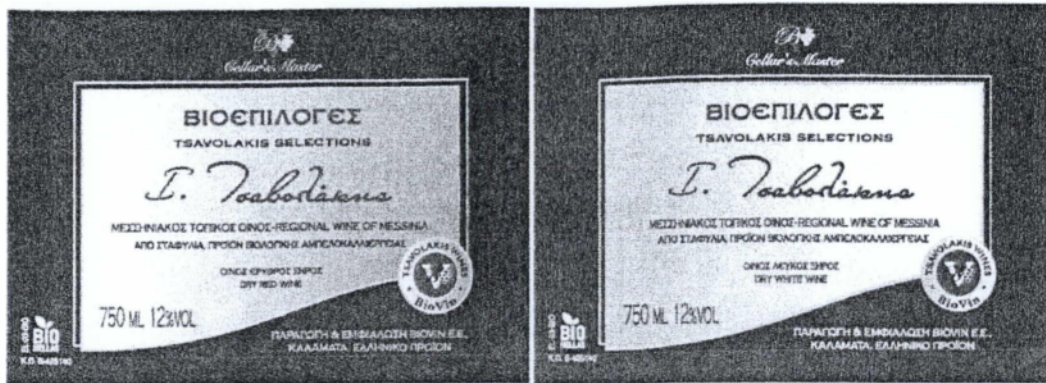
Η παραγωγή σταφίδας στο Ν. Μεσσηνίας φτάνει τους 7 με 8 χιλιάδες τόνους (στην Ελλάδα τους 30.000 τόνους). Η εξαγωγή σταφίδας στο Ν. Μεσσηνίας είναι 3.000 τόνοι (από τους άλλους νομούς το υπόλοιπο 4.000). Τέλος η παραγωγή λευκών κρασιών ανέρχεται 8077 ΗL και από τα οποία τα 100 Η L εξάγονται. Οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στο νομό και δραστηριοποιούνται στον αμπελοοινικό τομέα είναι: η Οινομεσσηνιακή, ο Πουλημένος, ο Οινοποιητικός Συν/σμός Μεσσηνίας, Παπαδημητρίου, Πανουσόπουλος και Αποστολόπουλος.

Η έκταση βιολογικής καλλιέργειας αμπέλου στο Ν. Μεσσηνίας ανέρχεται στα 611 στρέμματα. Πολλά από αυτές τις εκτάσεις ανήκουν σε παραγωγούς που η κύρια καλλιέργεια τους είναι η ελιά όπου οι εκτάσεις της αμπέλου είναι μικρές και το παραγόμενο κρασί προορίζεται για αυτοκατανάλωση.

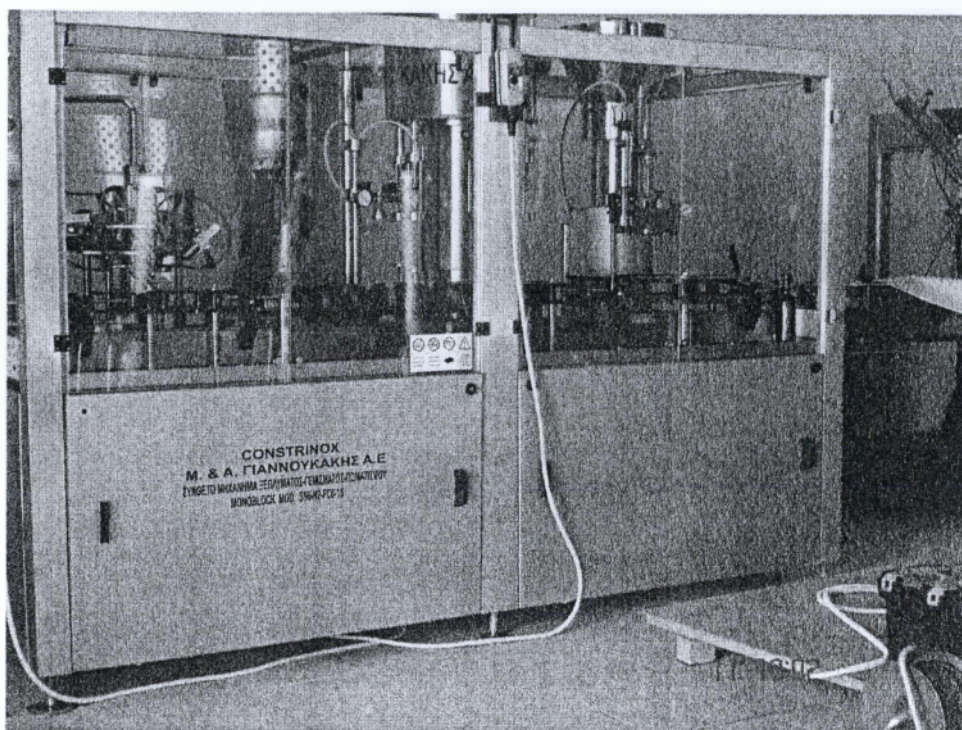
Επίσης η έκταση της Κορινθιακής βιολογικής σταφίδας στο Νομό Μεσσηνίας είναι 169 στρέμματα.

Στο νομό μας από φέτος έτος 2007 θα λειτουργήσει βιολογικό οινοποιείο με επωνυμία ΒΙΟΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΖΑΒΟΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝ. ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε. όπου θα προμηθεύεται σταφύλια από βιολογική καλλιέργεια από παράγωγους και θα παράγει βιολογικό κρασί δύο ειδών: ερυθρό ξηρό και λευκό ξηρό οίνο.

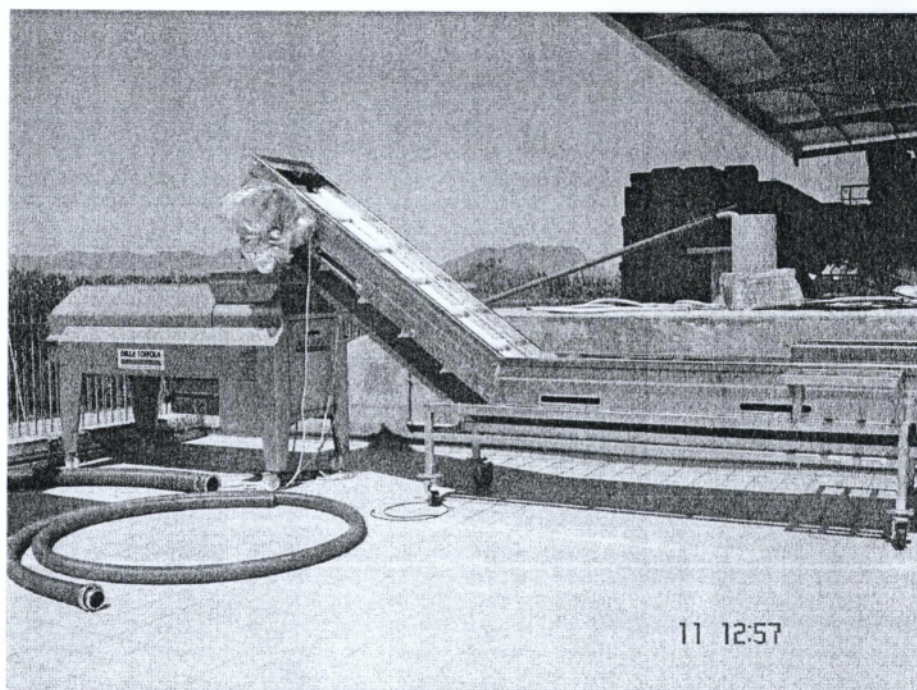
ΒΙΟΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΣΑΒΟΛΑΚΗ

Εικόνα 1. Ετικέτες

Εικόνα 2. Εμφιαλωτήριο

Εικόνα 3. Ιμάντας μεταφοράς σταφυλιών.

Επίσης βιολογικό κρασί παράγει το οινοποιείο Αποστολόπουλου που βρίσκεται στις Ράχες- Κυπαρισσίας. Το οινοποιείο αυτό παράγει κρασί από σταφύλια προερχόμενα από δική του βιολογική καλλιέργεια.

Εικόνα 4. Αμπελώνας Αποστολόπουλου

Εικόνα 5. Εμφιαλωμένο μπουκάλι κρασιού από σταφύλι βιολογικής καλλιέργειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

3.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η Βιολογική ή Οικολογική Γεωργία εμφανίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα (1915) όταν εκδηλώθηκε στην Γερμανία ένα κίνημα με κύριο εκφραστή τον Rudolf Steiner, χρησιμοποιώντας ως βασικές αρχές την αποφυγή χρήσης ανόργανων χημικών λιπασμάτων, τη μη διατάραξη της ισορροπίας του εδάφους και την αυτονομία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με συνδυασμό τη φυτική και ζωική παραγωγή. Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αναπτύχθηκε στην Αγγλία η θεωρία της Οργανικής Γεωργίας που στηριζόταν στη διατήρηση της Βιολογικής ισορροπίας και της γονιμότητας του εδάφους με χρήση οργανικών ουσιών. Στη συνέχεια εξαπλώνεται στις Η.Π.Α. και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Η Βιολογική Γεωργία με τη σύγχρονη αντίληψη εμφανίζεται στη χώρα μας τη δεκαετία του 1980 με την παραγωγή σταφίδας στο Αίγιο, το 1988 με την παραγωγή ελαιολάδου στην περιοχή της Μάνης σε έκταση 100 στρεμμάτων, στη Λακωνία το 1985 με καλλιέργεια αρωματικών φυτών, στη Νάουσα το 1989 με αμπέλια και στην Κρύα Βρύση το 1990 με ετήσιες καλλιέργειες. Ακολουθούν το Λασιθί με κηπευτικά και μπανάνες, τα Χανιά με ελιές και η Ξάνθη με αμπέλι. Πρόκειται για παραγωγούς που είχαν ευαισθησία στα θέματα περιβάλλοντος και της υγιεινής των τροφίμων.

Όλες αυτές οι προσπάθειες έγιναν σε μικρή κλίμακα και είχαν ερασιτεχνικό χαρακτήρα. Τα προϊόντα που παράγονται προορίζονται για αυτοκατανάλωση και σπάνια για διάθεση στην αγορά.

Χρονιά ορόσημο αποτελεί το 1993 που έχουμε την εφαρμογή του Κοινοτικού Κανονισμού 2092/91 που αρχίζει η επίσημη καταγραφή της πορείας της βιοκαλλιέργειας στη χώρα μας.

3.2.Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Σε αρκετές αναπτυγμένες τεχνολογικά χώρες (κυρίως Η.Π.Α. και χώρες Ε.Ε.) έχουν από 15ετίας περίπου αρχίσει να λειτουργούν γεωργικές εκμεταλλεύσεις, βιοκαλλιεργειών, ο αριθμός των οποίων διαρκώς αυξάνεται, τα δε προϊόντα τους έχουν μεγάλη ζήτηση από τους καταναλωτές.

Η βιολογική γεωργία ξεκίνησε δειλά πριν από μερικές δεκαετίες, κάνοντας με πολύ αργούς ρυθμούς τα πρώτα της βήματα σε Αμερική και Ευρώπη.

Η ευαισθητοποίηση όμως του κόσμου τα τελευταία χρόνια γύρω από την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την εξασφάλιση υγιεινών τροφίμων απαλλαγμένων από φυτοφάρμακα και τοξικές ουσίες, επιτάχυνε τους ρυθμούς ανάπτυξης της στο διεθνή χώρο, με αποτέλεσμα η παραγωγή και κατανάλωση βιολογικών προϊόντων να έχει φτάσει σε υπολογίσιμα επίπεδα (σε 20% υπολογίζεται το ποσοστό των Ευρωπαίων καταναλωτών που προτιμά τα βιολογικά προϊόντα). Το ενδιαφέρον για τη βιολογική γεωργία, φαίνεται να αυξάνεται και σε ακαδημαϊκό επίπεδο γι' αυτό και κρίνεται πλέον απαραίτητο να αναπτυχθεί η έρευνα για να επαληθευτεί η αξία των μεθόδων αυτών και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους.

3.3.Η ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι εξελίξεις της βιολογικής γεωργίας παρότρυναν εκατοντάδες γεωργούς να υιοθετήσουν τις αρχές αυτές και μεμονωμένα ή συσπειρωμένα, σε ομάδες παραγωγών ή μέσα σε επιχειρηματικούς φορείς, να καταφέρουν να δώσουν σύγχρονο πρόσωπο στην ελληνική βιοκαλλιέργεια.

Τα πλεονεκτήματα της χώρας μας, όπως οι ήπιες κλιματολογικές συνθήκες, ο νησιώτικος χαρακτήρας, το ιδιόμορφο ανάγλυφο του εδάφους και οι οικογενειακής μορφής γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε μικρές εκτάσεις, ευνοούν την παραγωγή βιολογικών προϊόντων με καλές οργανοληπτικές ιδιότητες που απολαμβάνουν καλύτερες τιμές από τα αντίστοιχα συμβατικά.

Η καλλιέργεια γεωργικών εκτάσεων με βιολογικό τρόπο μέχρι και το 1990 δεν ξεπερνούσε τα 2000 στρέμματα σε ολόκληρη τη χώρα. Οι ενέργειες της πολιτείας και των αρμόδιων φορέων ήταν ανεπαρκείς και όχι αντάξιες της σοβαρότητας που αρμόζει στην υπόθεση της βιολογικής γεωργίας. Η στροφή λοιπόν των μικρών καλλιεργητών στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων, αποτελεί τη

μοναδική λύση που διαφαίνεται στο γκρίζο τοπίο της χώρας μας. Το γεγονός αυτό οδηγεί την Ελλάδα σε μια από τις υποδεέστερες θέσεις, συγκριτικά με άλλες χώρες - μέλη της Ε.Ε. σε ότι αφορά την προώθηση του τομέα της βιολογικής γεωργίας, από άποψη τεχνογνωσίας, παραγωγής, επεξεργασίας, τυποποίησης και διάθεσης. Χρειάζονται αλματώδεις προσπάθειες για να καταφέρουμε να ακολουθήσουμε τις άλλες χώρες.

Το 1993 άρχισε η συστηματική καταγραφή των καλλιεργειών, ο έλεγχος της παραγωγικής διαδικασίας, η πιστοποίηση και σήμανση των παραγόμενων προϊόντων. Η εφαρμογή του Κανονισμού ώθησε στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας, παρέχοντας κατοχύρωση και διαφοροποίηση των βιολογικών προϊόντων στην αγορά.

Στον πίνακα 3.1 που ακολουθεί δίνονται οι εκτάσεις και τα είδη καλλιεργειών από το 2004 - 2005. Τα στοιχεία αφορούν παραγωγούς που έχουν ενταχθεί στο σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης των προϊόντων τους και προέρχονται από εγκεκριμένους Οργανισμούς Πιστοποίησης και Ελέγχου, από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1

Βιολογικές καλλιέργειες στην Ελλάδα το έτος 2004

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - 2004

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	Σε μεταβατικό στάδιο	Σε πλήρες βιολογικό στάδιο	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ	49.280	217.879	267.159
Σιτηρά για παραγωγή καρπού (Σύνολο)	7.046	5.536	12.582
Σιτάρι Μαλακό	124	220	344
Σιτάρι Σκληρό	3.584	2.262	5.846
Σίκαλη	40	32	72
Κριθάρι	512	839	1.351
Βρώμη	1.360	95	2.315
Αραβόσιτος	1.265	987	2.252
Ρύζι	10	17	27

Λοιπά σιτηρά (για παραγωγή καρπού)	151	224	375
Πρωτεϊνούχες καλλιέργειες για την παραγωγή καρπών (όσπρια)	73	119	192
Πατάτες	17	12	29
Ζαχαρότευτλα (εκτός σπόρων)	5	0	5
Κτηνοτροφικές ρίζες και σταυρανθή (εκτός από σπόρους)	1.176	1.813	2.989
Βιομηχανικά Φυτά (σύνολο)	1.464	1.465	2.929
Καπνός	0	24	24
Λυκίσκος	0	0	0
Βαμβάκι	92	919	1.011
Κράμβη και γογγύλια κράμβης	0	73	73
Ηλίανθος	1.238	78	1.316
Σόγια	0	212	212
Αρωματικά φαρμακευτικά φυτά & Βότανα	90	47	137
Άλλα βιομηχανικά φυτά	44	112	156
Νωπά λαχανικά, πεπόνι, φράουλες (σύνολο)	149	112	261
Υπαίθρια	146	109	254
Θερμοκηπίου	3	3	6
Άνθη και Καλλωπιστικά φυτά (εκτός φυτώρια)	0	0	0
Χορτοδοτικά φυτά (σύνολο)	3	34	37
Προσωρνοί λειμάνες	2	4	6
Αραβόσιτος για ενσίρωμα	0	30	30
Άλλες καλλιέργειες για ζωοτροφές	1	0	1
Αροτραίες	499	496	995
Λοιπές αροτραίες	0	0	0
Αγροανάπαυση (ως μέρος της εναλλαγής των καλλιεργειών)	573	730	1.303
Μόνιμοι βοσκότοποι και λιβάδια			
Μόνιμοι βοσκότοποι και λιβάδια (σύνολο)	22.987	173.247	196.234
Βοσκότοποι και λιβάδια (εξαιρούνται οι Θαμνότοποι)	21.899	173.247	195.146
Θαμνότοποι	0	0	0

Πολυετείς Καλλιέργειες

Οπωροφόρα δένδρα και μικροί καρποί (σύνολο)	682	1.076	1.758
Οπωροφόρα δένδρα και είδη μικρών καρπών των εύκρατων	178	438	616
Οπωροφόρα δένδρα και είδη μικρών καρπών των	109	25	134
Ξηροί Καρποί	395	613	1.008
Εσπεριδοειδή	542	1.626	2.168
Καλλιέργεια Ελιάς (σύνολο)	11.337	14.474	25.811
Καλλιέργεια αμπελιού (σύνολο)	1.244	2.059	3.303
Άλλες πολυετείς καλλιέργειες	0	0	0
Ακαλλιέργητες εκτάσεις (όχι αγρανάπανση που συμμετέχει σε	0	0	0

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Παρά το γεγονός ότι προωθούνται περισσότερο τα βιολογικά φρούτα, λαχανικά και γαλακτοκομικά προϊόντα το ελαιόλαδο εξακολουθεί να αποτελεί το σημαντικότερο αγροτικό προϊόν της χώρας μας, ενώ ακολουθούν οι αροτραίες, το αμπέλι, τα οπωροφόρα, τα εσπεριδοειδή και τα κηπευτικά.

Το 1982 ιδρύθηκε ο Σύλλογος Οικολογικής Γεωργίας Ελλάδος (ΣΟΓΕ), ο οποίος ως πρωτοπόρος φρόντισε να ενημερώσει τους ενδιαφερόμενους με το περιοδικό που εκδίδει και με τις συγκεντρώσεις που διοργανώνει για την καλύτερη προώθηση των βιοκαλλιεργειών.

Το 1991 το Υπουργείο Γεωργίας (σήμερα, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), ίδρυσε το Γραφείο Βιολογικών Προϊόντων φυτικής προέλευσης. Το γραφείο αυτό έχει ορισθεί ως αρχή, που επιβλέπει το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης των βιολογικών προϊόντων.

Οι οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων έχουν σαν αρμοδιότητα τον έλεγχο των επιχειρηματιών που ασχολούνται με την βιολογική γεωργία και χορηγούν την πιστοποίηση «βιολογικό» μόνο στα προϊόντα που έχουν παραχθεί ή παρασκευαστεί σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του κανονισμού 2092/91.

Το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δημιούργησε το γραφείο Βιολογικών Προϊόντων κα ορίστηκε ως αρμόδια υπηρεσία για την επίβλεψη

Συστήματος Ελέγχου. Σήμερα λειτουργούν στη χώρα μας Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης που είναι οι εξής:

- Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων ΒΙΟΕΛΛΑΣ Α.Ε. με έδρα την Αθήνα.
- Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων ΔΗΩ με έδρα την Αθήνα (εγκρίθηκε το 1993).
- Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ Ε.Π.Ε. με έδρα την Αλεξάνδρεια Ημαθίας το 1994.
- Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων Q WAYS με έδρα την Αθήνα
- Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων A- cert Ευρωπαϊκός Οργανισμός Πιστοποίησης με έδρα την Θεσσαλονίκη
- Ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Ελέγχου Βιολογικών Προϊόντων Α.ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ Κ ΣΙΑ Ε.Ε. -ΙΡΙΣ με έδρα το Ηράκλειο Κρήτης

3.4.Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Η βιολογική γεωργία, μπορεί να ορισθεί ως η διαδικασία παραγωγής γεωργικών προϊόντων, κατά την οποία, με την εφαρμογή κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων και πρακτικών περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό οι επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον και στις λειτουργίες των φυσικών οικοσυστημάτων.

Βασικές φροντίδες της βιολογικής γεωργίας είναι:

- η διατήρηση της εδαφικής γονιμότητας με την ανακύκλωση των φυτικών υλών.
- η διατήρηση της μεγαλύτερης δυνατής πολυμορφίας της βιοκοινότητας στο οικοσύστημα της καλλιέργειας.
- η αποφυγή επιβάρυνσης του φυσικού περιβάλλοντος με ουσίες και τεχνικές μη φιλικές προς αυτό και
- η παραγωγή γεωργικών προϊόντων που θα είναι απαλλαγμένα από πιθανά υπολείμματα γεωργοχημικών ουσιών, θα είναι καλής ποιοτικής και θρεπτικής αξίας και θα διατίθενται σε τιμές ικανοποιητικές για τον παραγωγό.

3.5.ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Οι βασικοί στόχοι της βιολογικής γεωργίας είναι:

- Προσπάθεια ώστε κατά μεγάλο ποσοστό να έχουμε κλειστό κύκλωμα παραγωγής. Κατά το μέγιστο δυνατό να γίνεται χρησιμοποίηση πρώτων υλών της περιοχής.
- Να διατηρείται μόνιμα το έδαφος γόνιμο.
- Να αποφεύγεται κάθε είδους επιβάρυνση του περιβάλλοντος από τις γεωργικές δραστηριότητες.
- Η παραγωγή τροφίμων να είναι υψηλής ποιότητας και σε αρκετή ποσότητα.
- Να ελαχιστοποιηθεί η κατανάλωση μη ανανεώσιμων μορφών ενέργειας (αρκετά καύσιμα) κατά την παραγωγή των τροφίμων.
- Το εισόδημα για τον γεωργό να είναι αρκετό και να υπάρχει ικανοποίηση από την εργασία του.
- Να υπάρχει μέριμνα για τη γύρω φύση και την προστασία του περιβάλλοντος.

3.6.ΕΛΕΓΧΟΣ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

3.6.1.Έλεγχος βιολογικών προϊόντων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Νο 2092/91 κάθε επιχειρηματίας, ανεξάρτητα από το αν είναι παραγωγός, μεταποιητής ή εισαγωγέας γεωργικών προϊόντων και θέτει στην αγορά τέτοια προϊόντα ή τρόφιμα, που φέρουν στην επισήμανσή τους αναφορά στο βιολογικό τρόπο παραγωγής, υποχρεούται:

- Να κοινοποιεί τη δραστηριότητά του στην Αρμόδια Αρχή του Κράτους-Μέλους
- Να υπόκεινται στο καθεστώς ελέγχου που εφαρμόζει το Κράτος - Μέλος.

Το κάθε Κράτος έχει το δικαίωμα να επιλέξει μία ή περισσότερες δημόσιες υπηρεσίες για την άσκηση του ελέγχου ή και να εγκρίνει ιδιωτικούς φορείς.

Η αρμόδια Αρχή Ελέγχου εξασφαλίζει την επαλήθευση και την αντικειμενικότητα των ελέγχων που πραγματοποιούν οι οργανισμοί ελέγχου.

Έτσι κανένα προϊόν βιολογικής γεωργίας δεν είναι δυνατόν να τεθεί σε εμπορία με τέτοιες ενδείξεις πριν τον έλεγχο και τη σχετική πιστοποίηση.

Ο κοινοτικός κανονισμός παραθέτει λεπτομερέστατα τους τρόπους διενέργειας του ελέγχου καθώς και τις απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν όλοι οι επιχειρηματίες και που φυσικά αφορούν τόσο στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όσο και στους εισαγωγείς προϊόντων βιολογικής γεωργίας από Τρίτες Χώρες.

Για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, κατά την έναρξη του καθεστώτος ελέγχου, ο Οργανισμός ελέγχου και ο παραγωγός καταρτίζουν μια πλήρη περιγραφή της μονάδας. Στη συνέχεια καθορίζουν όλα τα συγκεκριμένα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, περιλαμβάνοντας μια έκθεση ελέγχου που συνυπογράφουν ο παραγωγός και ο ελεγκτής του Οργανισμού.

Ο παραγωγός υποχρεούται:

- να κοινοποιεί κάθε χρόνο και εντός προθεσμίας που καθορίζει ο οργανισμός ελέγχου, ανάλογα με το είδος των καλλιεργούμενων φυτών, το λεπτομερές πρόγραμμα παραγωγής των φυτικών προϊόντων ανά αγροτεμάχιο.
- να τηρεί λογιστικά βιβλία όπου καταχωρούνται οι αγορές πρώτων υλών που χρησιμοποιεί στην παραγωγή καθώς και οι πωλήσεις των παραγόμενων προϊόντων.
- να παρέχει στον οργανισμό ελέγχου ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους χώρους που αφορούν την γεωργική εκμετάλλευση, στα τηρούμενα λογιστικά βιβλία καθώς και στο ημερολόγιο
- στην τήρηση του προγράμματος για πέντε χρόνια,
- στην εφαρμογή του κανονισμού 1257/99 περί βιολογικού τρόπου παραγωγής των προϊόντων.
- στην σύναψη συμβολαίου για πέντε χρόνια με αναγνωρισμένο από Οργανισμό Πιστοποίησης.
- στην σύναψη σύμβασης με γεωπόνο.
- στην τήρηση φακέλου του βιολογικού προγράμματος,
- στην δέσμευση για μη παράδοση των βιολογικών προϊόντων στην απόσυρση.
- στην δέσμευση να διευκολύνει τους ελέγχους από τα Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα.

Ο οργανισμός ελέγχου αναλαμβάνει την υποχρέωση να:

- πραγματοποιεί μια τουλάχιστον στο έτος επιθεώρηση των εγκαταστάσεων της μονάδας
- ελέγχει τα τηρούμενα στοιχεία
- να διενεργεί δειγματοληψίες για την ανίχνευση απαγορευμένων ουσιών.

Σε περίπτωση που στην ίδια γεωργική εκμετάλλευση εφαρμόζονται μια βιολογική μέθοδος παραγωγής και μια συμβατική μέθοδος παραγωγής, υπάρχει υποχρέωση για σαφή διαχωρισμό των αγροτεμαχίων και των χώρων αποθήκευσης των προϊόντων των δύο διαφορετικών μορφών παραγωγής.

Για τις μονάδες συσκευασίας και μεταποίησης προϊόντων βιολογικής γεωργίας ισχύουν οι ίδιοι κανόνες εντοπισμού, παρακολούθησης και τήρησης λογιστικών στοιχείων. Εάν σε μια μονάδα μεταποίησης προβλέπεται και με δραστηριότητα μεταποίησης συμβατικών γεωργικών προϊόντων, τότε είναι υποχρεωτική η αποθήκευση σε χωριστούς χώρους και η βιομηχανική διαδικασία πρέπει να πραγματοποιείται σε διαφορετικές πλήρεις αλυσίδες επεξεργασίας ή η παραγωγή των βιολογικών προϊόντων δεν πρέπει να συμπίπτει χρονικά με αυτήν των συμβατικών προϊόντων.

3.6.2. Πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων

Η επιτροπή του Οργανισμού Πιστοποίησης εξετάζοντας την αναφορά του ελεγκτή - γεωπόνου και τα αποτελέσματα των αναλύσεων σε δείγματα καρπού, φύλλων ή εδάφους αξιολογεί κατά πόσο δικαιούται το κτήμα και το προϊόν το χαρακτηρισμό της βιολογικής καλλιέργειας.

Η αμεροληψία της επιτροπής στην πράξη επιτυγχάνεται με την ισότιμη συμμετοχή αντιπροσώπων από σχετικές επιστημονικές ειδικότητες, το εμπόριο και τη μεταποίηση των βιολογικών προϊόντων.

Στα πλαίσια αυτά αξιολογείται η έκθεση και παίρνεται απόφαση θετική, δίνεται δηλαδή το δικαίωμα χρήσης του σήματος για το στάδιο το οποίο εγκρίθηκε, ή και αρνητική.

3.6.3.Επιδότηση

Η επιδότηση για νέους βιοκαλλιεργητές αμπελιού είναι 90 ευρώ ανά στρέμμα.

3.6.4.Σήμανση των βιολογικών προϊόντων

Μετά από θετική γνωμάτευση του Συμβουλίου αυτού και σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα πιθανού εργαστηριακού ελέγχου για χημικά κατάλοιπα δίνεται η σήμανση στο προϊόν.

Για να πάρει το πρώτο σήμα ένα προϊόν, θα πρέπει η εκμετάλλευση να βρίσκεται υπό το καθεστώς ελέγχου. Εφόσον τηρήθηκαν οι προδιαγραφές, το παραγόμενο προϊόν παίρνει το χαρακτηρισμό «προϊόν βιολογικής γεωργίας σε μεταβατικό στάδιο», και ο τίτλος αυτός ισχύει για δύο χρόνια. Στον τρίτο χρόνο βιολογικής καλλιέργειας τα παραγόμενα προϊόντα παίρνουν το χαρακτηρισμό «προϊόν βιολογικής γεωργίας».

Για να διακρίνει ο καταναλωτής τα γνήσια βιολογικά προϊόντα, Θα πρέπει στη συσκευασία να αναγράφεται το όνομα και ο κωδικός του παραγωγού αλλά και το όνομα - σήμα του Οργανισμού που τον ελέγχει και του δίνει την πιστοποίηση.

Η ετικέτα των βιολογικών προϊόντων αναφέρει το όνομα και την διεύθυνση του παραγωγού, το όνομα και τη διεύθυνση του μεταποιητή, το όνομα του βιοκαλλιεργητή και το βιολογικό τρόπο παραγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥ

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται συνοπτικά οι κυριότερες ασθένειες και ζωικοί εχθροί της αμπέλου και τα συνιστώμενα βιολογικά μέσα αντιμετώπισης τους.

Μεγάλο ρόλο σε ποσοστό 70% περίπου στην αντιμετώπιση των μυκήτων, παίζουν τα μέτρα πρόληψης. Η πρόληψη αυτή επιτυγχάνεται με δύο τρόπους:

1. Την παροχή στα φυτά μιας ισορροπημένης θρέψης, που μπορεί μακροπρόθεσμα να αλλάξει τη βιοχημική σύσταση και άρα και τη συμπεριφορά του φυτού απέναντι στις προσβολές. Υπάρχουν σχετικά στοιχεία για μείωση με αυτό τον τρόπο έως και κατάργηση των αναγκών φυτοπροστασίας (Γαλλία).

2. Καλλιεργητικά μέτρα:

Τη μη μετάδοση των μολυσμάτων. Η ψηλή στήριξη του αμπελιού (έτσι ώστε να μην ακουμπάνε οι κληματίδες στο έδαφος), το αραιώμα των φύλλων και τα χλωρά κλαδέματα (έτσι ώστε να υπάρχει καλός αερισμός), είναι μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

Κάτι επίσης βασικό είναι η επιλογή των ποικιλιών και υποκειμένων καλά προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες.

4.1. ΜΥΚΗΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

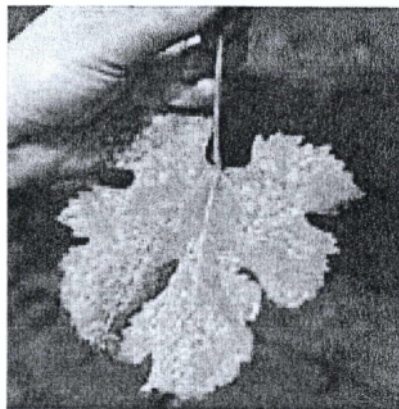
4.1.1. Περονόσπορος

Είναι μια από τις σοβαρότερες ασθένειες του αμπελιού. Κάτω από ευνοϊκές συνθήκες προκαλεί σοβαρή μείωση της παραγωγής, όχι μόνο την χρονιά της προσβολής αλλά και την επόμενη. Η ασθένεια αυτή οφείλεται στο μύκητα **Plasmopara viticola**. Ο περονόσπορος προσβάλλει όλα τα πράσινα μέρη του φυτού, που έχουν ώριμα λειτουργικά στομάτια.

Στα φύλλα, που είναι και τα περισσότερα προσβαλλόμενα όργανα εμφανίζονται την άνοιξη κηλίδες διαμέτρου 0,5-2,5 εκατοστά ελαιώδους μορφής, γνωστές στην συμπτωματολογία ως «κηλίδες ελαίου» (Εικόνα 6). Στην κάτω επιφάνεια του φύλλου εμφανίζεται μια λευκή εξάνθηση (Εικόνα 7).

Εικόνα 6. Κηλίδες Ελαίου στα φύλλα από περονόσπορο.

Εικόνα 7. Λευκή εξάνθηση στην κάτω επιφάνεια των φύλλων από περονόσπορο.

Υπό συνθήκες υψηλής υγρασίας είναι δυνατόν να εμφανισθεί εξάνθηση χωρίς την εμφάνιση κηλίδων. Αντίθετα με ξηρό καιρό, μπορεί να μην εμφανισθεί εξάνθηση κάτω από τις κηλίδες.

Οι νεαροί βλαστοί προσβάλλονται μόνο όταν είναι τρυφεροί και οι πράσινες κληματίδες μόνο στα γόνατα, επειδή παραμένουν περισσότερο τρυφερά. Στα προσβεβλημένα γόνατα παρατηρείται σχίσιμο κατά μήκος, ενώ στους τρυφερούς βλαστούς εμφανίζεται καστανόμαυρος χρωματισμός και κύρτωση προς την πλευρά της προσβολής.

Οι βότρες προσβάλλονται στους ποδίσκους, στα άνθη, στις πράσινες ράγες καθώς και στη ράχη και τις πλάγιες διακλαδώσεις. Αν προσβληθούν νωρίς, παίρνουν καστανοπράσινο χρώμα, με λευκή εξάνθηση, ζαρώνουν και πέφτουν. Αν προσβληθούν αργά προ του «γυαλίσματος» παίρνουν καστανό χρώμα, χωρίς εξάνθηση, ζαρώνουν και πέφτουν.

Η έντονη όψιμη προσβολή προκαλεί ολοκληρωτική φυλλόπτωση, με συνέπεια την καθυστέρηση ωρίμανσης των κληματίδων, την αύξηση της ευαισθησίας τους και σε άλλα παθογόνα και τη μείωση της επόμενης ανθοφορίας.

Ευνοείται από δροσερό και υγρό καιρό. Η μόλυνση πραγματοποιείται μέσα σε δύο ώρες όταν υπάρχει σταγόνα νερού και η θερμοκρασία είναι 20° C.

Για την αντιμετώπιση του συνιστώνται τα χαλκούχα σκευάσματα που επιτρέπει ο ΚΑΝ.2092/91. Προσοχή ο χαλκός (αντίθετα με το θείο) δεν μπαίνει στην τροφική αλυσίδα και έτσι δεν αποικοδομείται, αλλά συσσωρεύεται στο έδαφος όπου μπορεί να μαζευτούν αθροιστικά αρκετές ποσότητες. Για το σκοπό αυτό συνιστούμε μείωση των συγκεντρώσεων χαλκού στα σκευάσματα. Η αντιμετώπιση του περονόσπορου γίνεται προληπτικά με τρεις ψεκασμούς με διάφορα χαλκούχα σκευάσματα (βορδιγάλειο πολτό, οξυχλωριούχο χαλκό, υδροξειδίο του χαλκού). Ο πρώτος όταν ο βλαστός είναι από 5-8 πόντους, ο δεύτερος όταν είναι 12-15 πόντους, και ο τρίτος όταν είναι 25 πόντους.

4.1.2.Ωίδιο

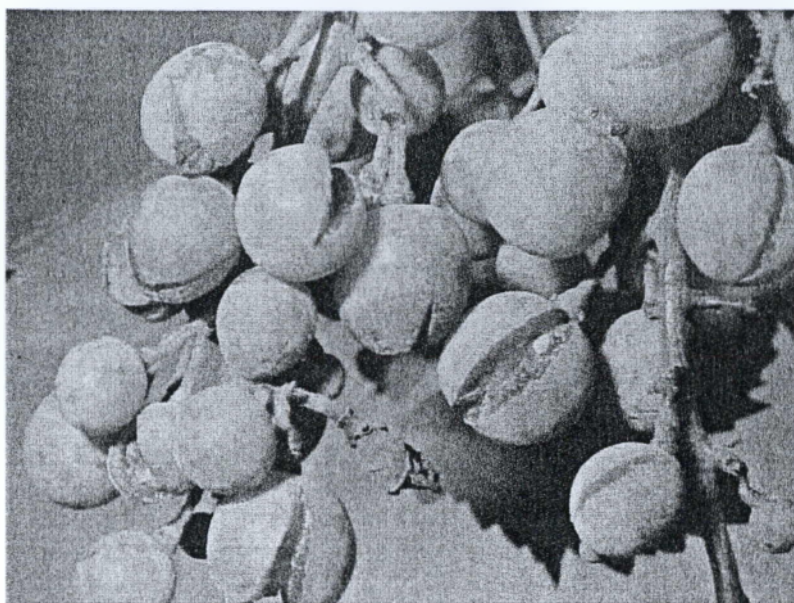
Το ωίδιο οφείλεται στο μύκητα **Unicinula necator** και προσβάλλει όλα τα πράσινα μέρη του φυτού, αλλά και περισσότερο τα σκιαζόμενα μέρη στο εσωτερικό του πρέμνου.

Στα φύλλα, εμφανίζονται και στις δυο επιφάνειες, κηλίδες διαμέτρου μέχρι 1 cm χρώματος ανοικτοπράσινου ως κίτρινου, που μοιάζουν κάπως με τις αρχικές κηλίδες του περονόσπορου. Στην συνέχεια καλύπτονται και οι δυο επιφάνειες με αραιό αλευρώδες επίχρισμα.

Οι βλαστοί εμφανίζουν ακανόνιστες καστανομέλανεσ κηλίδες μήκους μέχρι 1 cm και με ασαφή όρια.

Οι βότρες, αν προσβληθούν πριν ή λίγο μετά από την άνθηση παρουσιάζουν μειωμένη καρπόδεση. Οι ράγες παραμένουν ευαίσθητες στο ωίδιο μέχρι να φθάσει η περιεκτικότητά τους σε σάκχαρα στο 8% (περίπου στο γυάλισμα).

Στην εικόνα 8 βλέπουμε σχισμένες ράγες λόγω σοβαρής προσβολής από ωίδιο.

Εικόνα 8. Προσβολή από ωίδιο.

Για την καταπολέμηση του ωιδίου θεωρούμε ότι 4-5 επεμβάσεις θειαφιού από την έκπτυξη της βλάστησης μέχρι την ανθοφορία είναι απαραίτητες, εφόσον δεν θα χρησιμοποιήσουμε άλλα ωιδιοκτόνα. Μετά το δέσιμο της ρώγας, συνιστούμε καλύτερα τις βραδινές επεμβάσεις, ενώ σε θερμοκρασίες πάνω από 35° Κελσίου η χρήση του πρέπει να αποφεύγεται. Αρχίζουμε με μισό κιλό και φτάνουμε μέχρι 3 κιλά ανά στρέμμα. Η βρέξιμη μορφή συνδυάζεται με το χαλκό, αλλά φοβούμαστε ότι ο δυϊσμός τους είναι πιο τοξικός στη μικρή βλάστηση. Σε περίπτωση έντονης προσβολής από ωίδιο, συνιστάται θεραπευτική 2-3 επανειλημμένες βραδινές, μέρα παρά μέρα, επεμβάσεις.

Επίσης εναλλακτικές λύσεις είναι τα μείγματα θειαφιού (αντί για καθαρό θειάφι) με σκόνη βοτάνων, πετρωμάτων κ.λ.π. ενώ ακόμη μπορούν να εφαρμοστούν σε μικρή κλίμακα, παρασκευάσματα από σκόρδο ή πολυκόμπι και ψεκασμούς με βρέξιμο θειάφι που έχουν ωιδιοκτόνες ιδιότητες. Επισημαίνουμε τη θέση μας, ότι σε αλκαλικά εδάφη ασκεί ευεργετική επίδραση στη βελτίωση της πρόσληψης σιδήρου και στον περιορισμό της χλώρωσης, εφόσον βεβαίως και η χρήση του είναι συχνή και σε ικανές ποσότητες.

4.1.3. Βοτρύτης ή Τεφρά σήψη

Η ασθένεια οφείλεται στον μύκητα *Botrytis cinerea*, ο οποίος προσβάλλει τους τρυφερούς βλαστούς, τα φύλλα στα οποία σχηματίζει καστανές κυκλικές

κηλίδες και τους βότρεις. Τα σοβαρότερα συμπτώματα και ζημιές εμφανίζονται στους βότρεις κατά την ωρίμανση (εικόνα 9). Οι συνθήκες που ευνοούν την ανάπτυξη του μύκητα είναι η υπερβολική ατμοσφαιρική υγρασία (90-98 %) και η θερμοκρασία που κυμαίνεται κάτω από 17-23° C.

Εικόνα 9. Βοτρύτης στις ράγες σταφυλιού.

Οι ράγες που προσβάλλονται παίρνουν στην αρχή καστανό μεταχρωματισμό. Όταν επικρατούν συνθήκες υψηλής υγρασίας, οι ράγες σαπίζουν και καλύπτονται από γκριζα πυκνή εξάνθηση. Στη συνέχεια η σήψη επεκτείνεται σε μεγάλο μέρος του σταφυλιού.

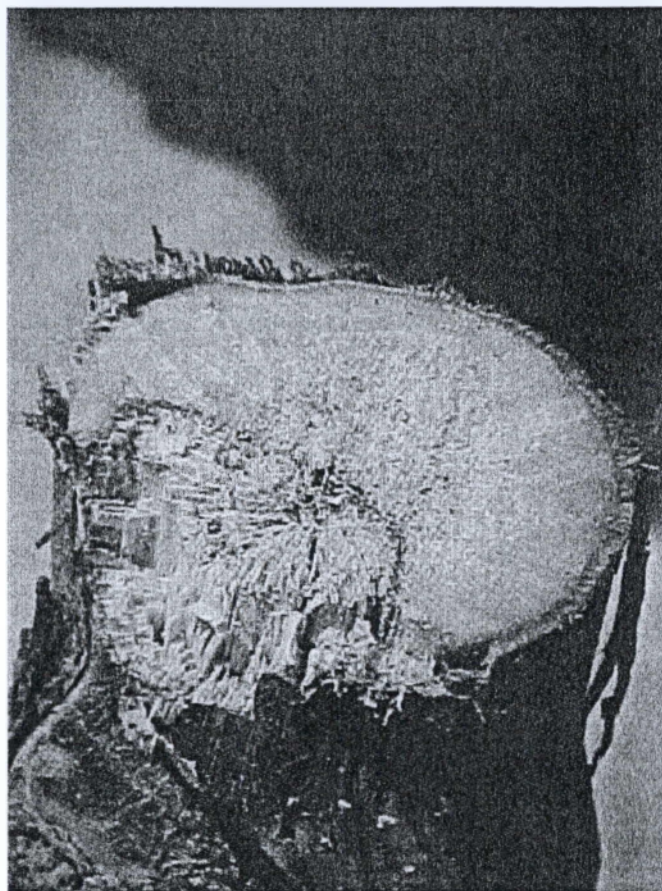
Στα φύλλα παρατηρούνται κυκλικές ή ακανόνιστες κηλίδες, συνήθως στην περιφέρεια του ελάσματος, που παίρνουν καστανόχρωμα και ξεραίνονται.

Βασική προϋπόθεση, για να μην μπορέσει να εγκατασταθεί εύκολα ο μύκητας είναι να μη βρει σχισμένες ή πληγωμένες ράγες από οίδιο και ευδεμίδα αντίστοιχα.

Επίσης βοηθητικά μέτρα για την αντιμετώπιση του παθογόνου είναι η αραιώση ραγών/ σταφυλιών (η πυκνοραγία τον ευνοεί), καθώς και ο έγκαιρος τρυγητός (συνήθως ο βοτρύτης εμφανίζεται στο τέλος της περιόδου). Τέλος, για άμεση αντιμετώπιση έχει δοκιμαστεί με επιτυχία ο έλεγχος του με παρασκευάσματα του ανταγωνιστικού μύκητα **Trichoderma spp.** που περιόρισαν σημαντικά τον μύκητα.

4.1.4.Ισκα

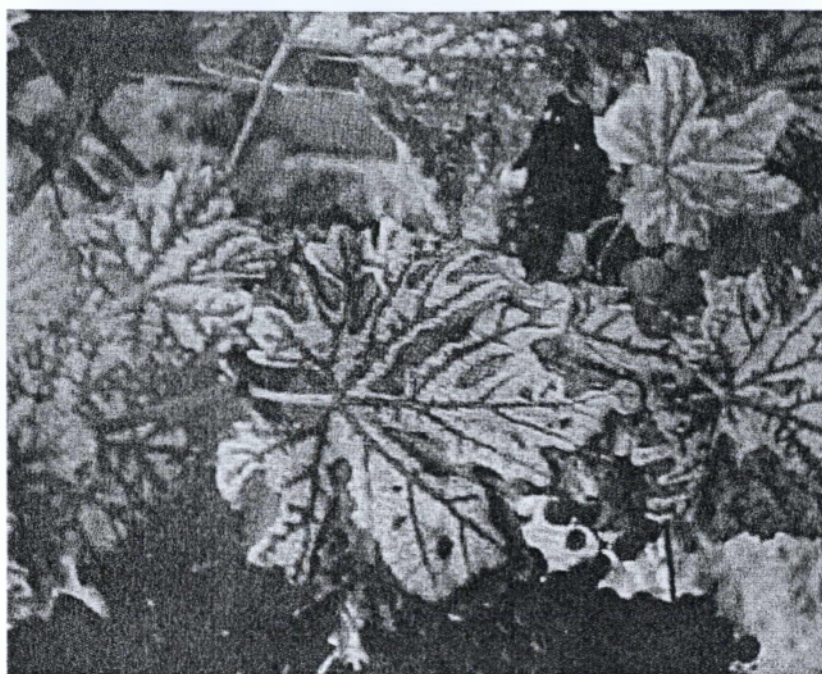
Η ασθένεια οφείλεται σε δύο βασιδιομύκητες τους **Phellinus ingjarious** και **Stereum hirsutum**. Πρόκειται για χρόνια ασθένεια που προσβάλλει το εγκάρδιο ξύλο και αναπτύσσεται με βραδύ ρυθμό (εικόνα 10).

Εικόνα 10. Προσβολή ίσκας εγκαρδίου ξύλου.

Η ασθένεια προσβάλλει κυρίως τα ηλικιωμένα πρέμνα ηλικίας 15-25 ετών. Τα πρώτα συμπτώματα της ασθένειας εμφανίζονται στα φύλλα και στις ρώγες.

Στα φύλλα (αρχικά στα κατώτερα των κληματίδων) παρατηρούνται περιφερειακές και μεσονεύριες χλωρώσεις που καταλήγουν σε ξηράνσεις (εικόνα 11).

Εικόνα 11. Ίσκα στα φύλλα αμπελιού.

Στις ρώγες εμφανίζονται μικρές, σκούρες, νεκρωτικές κηλίδες που περιβάλλονται από καστανοειδή δακτύλιο.

Τα πρέμνα αποξηραίνονται μετά από 1-3 χρόνια, αλλά είναι δυνατόν να επέλθει τον ίδιο χρόνο αποπληξία του πρέμνου ή ημιπληγία (ξήρανση ενός ή περισσοτέρων βραχιόνων).

Η αντιμετώπισή της πού δεν είναι εύκολη ούτε στη συμβατική γεωργία έτσι συνίσταται κυρίως και στη βιολογική σε:

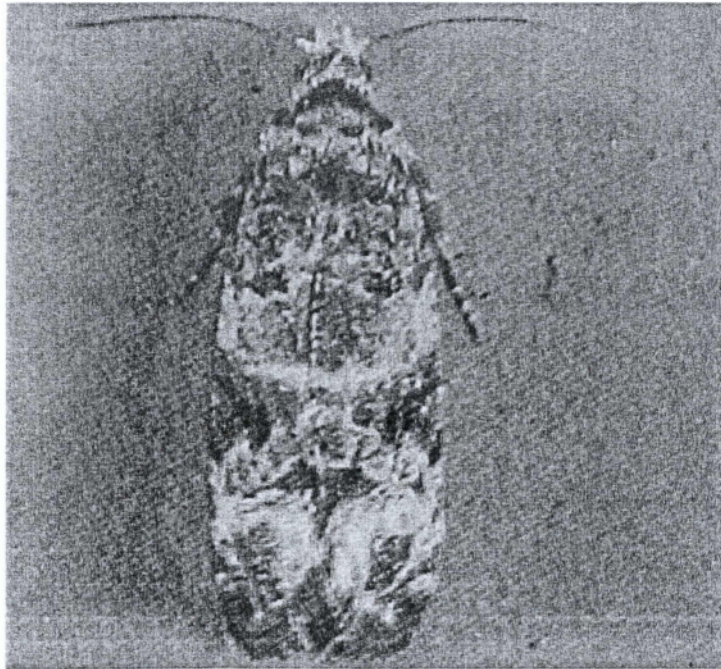
- έγκαιρο εντοπισμό και καταστροφή των βαριά προσβεβλημένων πρέμνων
- καθάρισμα μολυσμένου μέρους με συρματόβουρτσα και απολύμανση του υπόλοιπου με χαλκό,
- σε περίπτωση μεγάλου κινδύνου, ψεκασμό το χειμώνα με χαλκό σε δόσεις μεγαλύτερες από τις γενικά επιτρεπτές,
- απολύμανση εργαλείων και χρήση κλαδευτηριού με αυτόματη έγχυση χαλκούχου σκευάσματος,
- δημιουργία επιμήκους τομής στον κορμό και σφήνωμα πέτρας για καθυστέρηση, με το οξυγόνο του αέρα, της ασθένειας.

4.2.ΕΧΘΡΟΙ ΑΜΠΕΛΙΟΥ

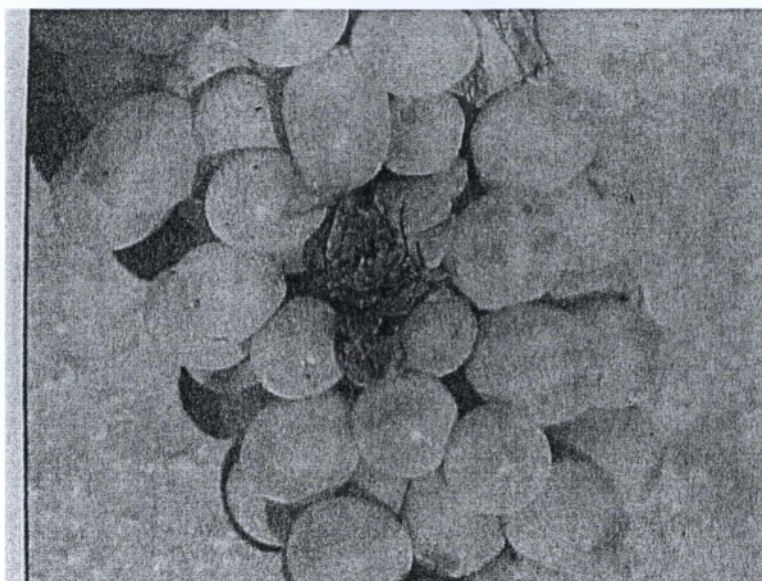
4.2.1.Ευδεμίδα

Η ευδεμίδα **Polycrosis (Lobesia) Botrana** είναι μία πεταλούδα της οικογένειας **Olethreutidae** (εικόνα 12). Είναι ο σημαντικότερος ζωικός εχθρός μετά την φυλλοξήρα. Διαχειμάζει υπό μορφή νύμφης, συνήθως κάτω από τους ξερούς φλοιούς των πρεμνών και έχει 3-4 γενεές το χρόνο.

Οι προνύμφες της πρώτης γενεάς που εμφανίζονται στα τέλη Απριλίου εισδύουν στο εσωτερικό του άνθους καταστρέφοντας τα διάφορα όργανα. Οι προνύμφες της δεύτερης γενιάς εμφανίζονται στα μέσα Ιουλίου, εισχωρούν στο εσωτερικό των μικρών ραγών οι οποίες τελικά αποξηραίνονται. Οι προνύμφες της τρίτης γενιάς που εμφανίζονται τέλη Αυγούστου-αρχές Σεπτεμβρίου προσβάλλουν τις ώριμες ράγες, οι οποίες τελικά σαπίζουν (εικόνα 13).

Εικόνα 12. Ακμαίο ευδεμίδας.

Εικόνα 13. Προσβολή ρώγας από ευδεμίδα.

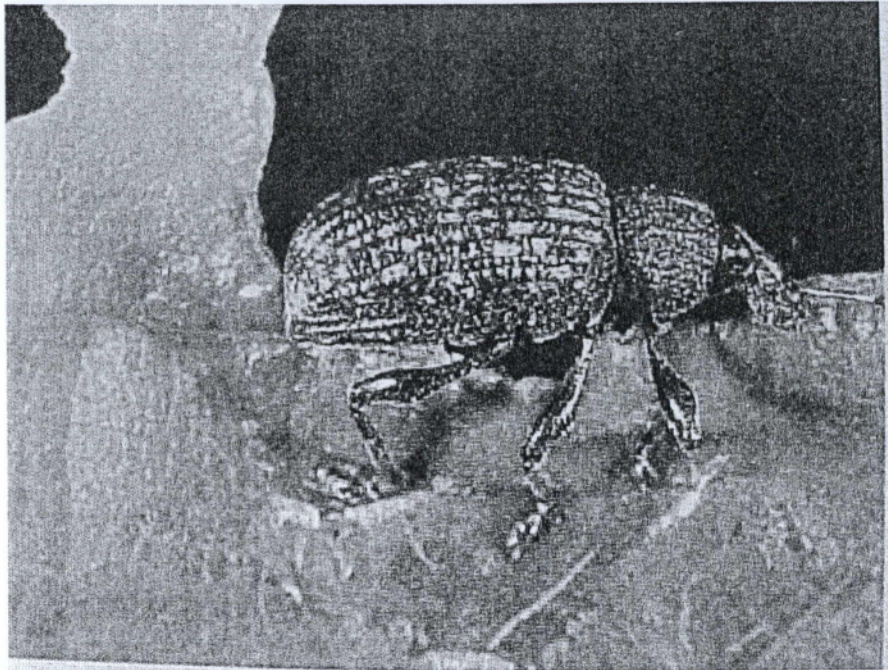
Για το έντομο αυτό, που αποτελεί το κυριότερο εντομολογικό πρόβλημα του αμπελιού, ευτυχώς υπάρχει μια δοκιμασμένη μέθοδος βιολογικής αντιμετώπισης οι ψεκασμοί με σκευάσματα του **Bacillus thuringiensis**. Ο ένας γίνεται στο σκάσιμο του άνθους και ο δεύτερος στον σχηματισμό της ράγας. Με την πρώτη επέμβαση σκοτώνουμε τις προνύμφες του λεπιδόπτερου, οι οποίες εκείνη την χρονική περίοδο προκαλούν ζημιές στα άνθη. Με την δεύτερη επέμβαση η οποία γίνεται κατά τα μέσα του Ιουλίου, περίοδο σχηματισμού των ραγών, σκοτώνουμε τις πούλπες της δεύτερης γενεάς, οι οποίες διεισδύουν στις ράγες. Αν κριθεί αναγκαίο, ανάλογα το μέγεθος της προσβολής, και τον αριθμό των εντόμων στην περιοχή, μπορεί να γίνει και τρίτη επέμβαση, κατά το γυάλισμα της ράγας. Επίσης χρησιμοποιούνται και παγίδες φερομόνης τύπου Δ για την αντιμετώπιση της.

4.2.2.Οτιόρογγος: *Otiorrhynchus sulcatus*

Διαχειμάζει στο έδαφος ως ακμαίο (εικόνα 14). Την άνοιξη δραστηριοποιείται, ανέρχεται τη νύχτα στα πρέμνα και προσβάλλει εκπτυσσόμενους οφθαλμούς, τρυφερή βλάστηση και φύλλα εις βάρος των οποίων τρέφεται (εικόνα 15).

Η καταπολέμηση γίνεται με προστατευτικό τρόπο, με μια πλαστική ταινία η οποία τοποθετείτε γύρω από τον κορμό του κλίματος. Πάνω σε αυτή βάζουμε με ένα πινέλο κόλλα η οποία αιχμαλωτίζει τα έντομα. Επίσης για την αντιμετώπιση του με

βιολογικά μέσα έχουν δοκιμασθεί με επιτυχία ο μύκητας **Beauveria sp.**, αλλά και ειδικό παρασκεύασμα νηματωδών.

Εικόνα 14. Οτιόρυγχος.

Εικόνα 15. Προσβολή φύλλου αμπελιού από οτιόρυγχο.

4.2.3. Ακάρεα

Ο κόκκινος τετράνυχος (*Panonychus ulmi*) έχει 6-10 γενεές το χρόνο και διαχειμάζει στο στάδιο του αυγού στα κλαδιά και στις ρωγμές του φλοιού. Την άνοιξη οι νεαρές προνύμφες κινούνται προς τη νέα βλάστηση. Εγκαθίστανται κυρίως στην κάτω επιφάνεια των φύλλων και τρέφονται απομνζώντας χυμούς.

Τα φύλλα που έχουν προσβληθεί παίρνουν χρώμα ανοιχτό καστανό ως σταχτί, δεν λειτουργούν και πέφτουν πρόωρα. Από την προσβολή προκαλείται εξασθένηση του πρέμονος και μείωση τόσο της τρέχουσας παραγωγής όσο και εκείνης της επόμενης χρονιάς.

Η καταπολέμηση γίνεται με σκονίσματα θειαφιού την χρονική περίοδο καταπολέμησης του ωιδίου. Τα σκονίσματα θειαφιού που χρησιμοποιούνται προστατευτικά για την καταπολέμηση του ωιδίου δρουν ως ουσία καταστολής των ακάρεων με την μορφή δημιουργίας ενός περιβάλλοντος, όπου τα ακάρεα δεν έχουν δυνατότητα να κάνουν ζημιές και να πολλαπλασιαστούν.

Πίνακας 4.1. Ενδεικτικό πρόγραμμα φυτοπροστατευτικών επεμβάσεων σε βιολογική καλλιέργεια αμπελιού

ΕΧΘΡΟΙ	ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΤΙΚΗ ΟΥΣΙΑ
Ευδεμίδα	Ψεκασμοί καταστολής	Βάκιλλος θουριγγείας
Οπίορυγχος	Προστατευτικά	Ταινία με κόλλα
Ακάρεα	Προστατευτική επέμβαση με σκονίσματα θειαφιού	Θειάφι
ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΤΙΚΗ ΟΥΣΙΑ
Περονόσπορος	Προληπτικοί, προστατευτικοί ψεκασμοί	Οξυχλωριούχος χαλκός Υδροξείδιο χαλκού Βορδιγάλειος πολτός (Γαλαζόπετρα + Ασβέστη)
Ωίδιο	Προληπτικά, προστατευτικά σκονίσματα ή ψεκασμοί	Θειάφι Βρέξιμο θείο
Βοτρύτης	Προληπτικοί, προστατευτικοί ψεκασμοί	Οξυχλωριούχος χαλκός Υδροξείδιο χαλκού Βορδιγάλειος πολτός
Ίσκα	Προστατευτικός, απολυμαντικός ψεκασμός τομών	Οξυχλωριούχος χαλκός Υδροξείδιο χαλκού Βορδιγάλειος πολτός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΑΓΡΙΟΧΟΡΤΩΝ

Ένα από τα εμπόδια που αντιμετωπίζονται στην καλλιέργεια της αμπέλου είναι τα ζιζάνια που αναπτύσσονται στο έδαφος ταυτόχρονα με την καλλιέργεια μας.

Τα ζιζάνια δημιουργούν προβλήματα στο αμπέλι διότι:

- Ανταγωνίζονται το αμπέλι σε νερό ,θρεπτικά στοιχεία και φως
- Επίσης φιλοξενούν ζωικούς εχθρούς και παθογόνα ασθενειών
- Ορισμένα είδη δρουν φυτοτοξικά για το αμπέλι (αγριάδα, βέλιουρας, κύπερη)

5.1.ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ - ΓΕΝΙΚΑ

Είναι η μέθοδος αντιμετώπισης των ζιζανίων με διάφορους οργανισμούς.

Εφαρμόζεται συνήθως εκεί όπου υπάρχουν ανθεκτικά στα ζιζανιοκτόνα ζιζάνια ή σε περιοχές όπου η εφαρμογή των ζιζανιοκτόνων είναι εξαιρετικά δύσκολη και δαπανηρή. Τα είδη βιολογικής καταπολέμησης των ζιζανίων, με βάση το είδος των οργανισμών και τον τρόπο εφαρμογής τους, είναι:

1. η κλασική μέθοδος
2. η μέθοδος με βιοζιζανιοκτόνα και
3. η μέθοδος με ανώτερα φυτά

5.1.1.Κλασική βιολογική μέθοδος καταπολέμησης ζιζανίων

Η βιολογική αυτή μέθοδος συνίσταται στην εισαγωγή ή απελευθέρωση φυσικών εχθρών ή παρασίτων (έντομα, μύκητες, ακάρεα, βακτήρια, νηματώδεις, πτηνά, ψάρια)με σκοπό τη σημαντική μείωση πληθυσμού ενός ζιζανίου. Η επιτυχία της μεθόδου αυτής προϋποθέτει πολυετή έρευνα για την εξεύρεση και μαζική παραγωγή του φυσικού εχθρού ή του κατάλληλου παρασίτου που:

- α) αναπαράγεται με ταχύ ρυθμό
- β) προσβάλλει μόνο το ζιζάνιο
- γ) δε συνοδεύεται από δικά του παράσιτα
- δ) δεν επιφέρει αναστάτωση στην οικολογική ισορροπία της περιοχής

ε) έχει ικανότητα προσβολής που δεν επηρεάζεται σημαντικά από τις συνθήκες του περιβάλλοντος.

Η κλασική βιολογική μέθοδος (απελευθέρωση εντόμων) πλεονεκτεί στο ότι:

- α) είναι πολύ εκλεκτική, δηλαδή καταπολεμά μόνο το ζιζάνιο που αποτελεί πρόβλημα
- β) έχει μακροχρόνια και συνήθως σταθερή αποτελεσματικότητα
- γ) είναι πολύ οικονομική
- δ) δεν έχει επιβλαβή επίδραση σε άλλους μικροοργανισμούς, ζωικούς οργανισμούς, καλλιεργούμενα ή αυτοφυή ωφέλιμα φυτά.

Η μέθοδος όμως αυτή πλεονεκτεί έναντι των μεθόδων που προαναφέρθηκαν στο ότι:

- α) δεν εξολοθρεύει πλήρως το ζιζάνιο αλλά μειώνει τον πληθυσμό και την ανταγωνιστική του ικανότητα σε ανεκτά επίπεδα
- β) απαιτεί μεγαλύτερο χρόνο για την εκδήλωση των αποτελεσμάτων της
- γ) αδυνατεί να εφαρμοστεί σε ετήσιες καλλιέργειες (νέκρωση του εντόμου-μέσου λόγω αμειψισποράς ή εφαρμογής εντομοκτόνων για αντιμετώπιση εντομολογικών προβλημάτων)
- δ) δεν προστατεύεται νομικώς η αποκλειστικότητα της μεθόδου (δεν κατοχυρώνεται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας)

5.1.2.Βιολογική μέθοδος καταπολέμησης ζιζανίων με βιοζιζανιοκτόνα

Η μέθοδος αυτή διαφέρει από την κλασική βιολογική μέθοδο στο ότι χρησιμοποιεί μόνο μικροοργανισμούς (μύκητες, βακτήρια) οι οποίοι εφαρμόζονται με ψεκαστικά μηχανήματα, όπως και τα χημικώς συντιθέμενα ζιζανιοκτόνα, αλλά και η εκδήλωση της δράσης τους (ομοιόμορφη νέκρωση ή αναστολή της αύξησης του ζιζανίου) μοιάζει με εκείνη των ζιζανιοκτόνων. Τα βιοσκευάσματα αυτά (περιέχουν μύκητες ή βακτήρια), λόγω των προαναφερθεισών ιδιοτήτων, χαρακτηρίζονται και ως "βιοζιζανιοκτόνα".

Οι μικροοργανισμοί που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή βιοζιζανιοκτόνων πρέπει, εκτός από την ικανότητα τους να προσβάλλουν και να περιορίζουν την ανάπτυξη μόνον του ζιζανίου για το οποίο προορίζονται, να έχουν και μερικά από τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- α) η μαζική παραγωγή τους είναι οικονομική.

- β) τα όργανα αναπαραγωγής τους να έχουν μεγάλη βιωσιμότητα
- γ) να είναι ανθεκτικοί στους διάφορους χειρισμούς κατά την εμπορία και διακίνηση τους
- δ) να είναι αποτελεσματικοί σε μεγάλο εύρος συνθηκών υγρασίας και θερμοκρασίας

Το σκεύασμα των βιο(μυκο)-ζιζανιοκτόνων φέρονται στο εμπόριο κυρίως υπό μορφή βρέξιμης σκόνης ή εναιωρήματος και περιέχουν ως δραστικό παράγοντα σπόρια των μυκήτων. Η εφαρμογή γίνεται με ψεκασμό χαμηλής πίεσης (μικρότερης των 3 atm).

Κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία της εφαρμογής είναι η ύπαρξη κατάλληλης υγρασίας για τη βλάστηση των σπορίων και την ανάπτυξη του μύκητα. Η υψηλή υγρασία όμως, συνήθως ευνοεί και την ανάπτυξη παθογόνων για τα καλλιεργούμενα φυτά μυκήτων και βακτηρίων.

Η καταπολέμηση των ζιζανίων με βιοζιζανιοκτόνα έχει τα ίδια πλεονεκτήματα έναντι των άλλων μεθόδων με εκείνα που προαναφέρθηκαν στην κλασική βιολογική μέθοδο.

Παρόλα αυτά όμως ο αριθμός των βιοζιζανιοκτόνων που χρησιμοποιούνται στην πράξη είναι μικρός. Αυτό οφείλεται:

1. στο στενό φάσμα δράσης
2. στο περιορισμένο χρονικό διάστημα που είναι κατάλληλα για εφαρμογή
3. στη βραδεία εκδήλωση της αποτελεσματικότητας
4. στην αδυναμία πλήρους εξολόθρευσης των ζιζανίων
5. στην απουσία υπολειμματικής δράσης
6. στην μικρή βιωσιμότητα των οργανισμών
7. στις ειδικές συνθήκες αποθήκευσης τους
8. στην αδυναμία ταυτόχρονης εφαρμογής τους με άλλα φυτοπροστατευτικά προϊόντα
9. στις δυσκολίες για μαζική παραγωγή τους
10. στην εξάρτηση της αποτελεσματικότητας τους από τις κλιματολογικές μεταβολές
11. στην αδυναμία κατοχύρωσης της αποτελεσματικότητας της μεθόδου με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

5.1.3.Βιολογική μέθοδος καταπολέμησης ζιζανίων με ανώτερα φυτά (αλληλοπάθεια)

Η μέθοδος αυτή διαφέρει από την προηγούμενη στο ότι αντιμετωπίζει τα ζιζάνια όχι με μικροοργανισμούς αλλά με καλλιεργούμενα φυτά που έχουν την ικανότητα να εκκρίνουν στο χώρο ανάπτυξης τους διάφορες ουσίες οι οποίες αναστέλλουν το φύτεμα ή την ανάπτυξη διαφόρων ζιζανίων. Τέτοια φυτά, όπως πολλοί υποστηρίζουν, υπάρχουν αρκετά και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό. Για παράδειγμα τα υπολείμματα των καλλιεργειών βρώμης και σόργου μείωσαν το ποσοστό φυτρώματος και την ανάπτυξη των ζιζανίων αντράκλα (**Portulaca oleracea**) και το αιματόχορτο (**Digitaria ischaemum**) περισσότερο από 70%.

Είναι προφανές, από όσα προαναφέρθηκαν, ότι η χρησιμοποίηση φυτών με ιδιότητες αλληλοπάθειας ανοίγει νέες προοπτικές στην προσπάθεια καταπολέμησης ζιζανίων. Οι προοπτικές όμως αυτές, για να γίνουν πραγματικότητα, απαιτούν την προσπάθεια όχι μόνον των ζιζανιολόγων και των οικολόγων αλλά και των βελτιωτών, των οποίων η συμβουλή είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο στον εντοπισμό ποικιλιών με ιδιότητες αλληλοπάθειας όσο και στην μεταφορά των ιδιοτήτων αυτών σε άλλες καλλιεργούμενες ποικιλίες.

5.2. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΓΡΙΟΧΟΡΤΩΝ

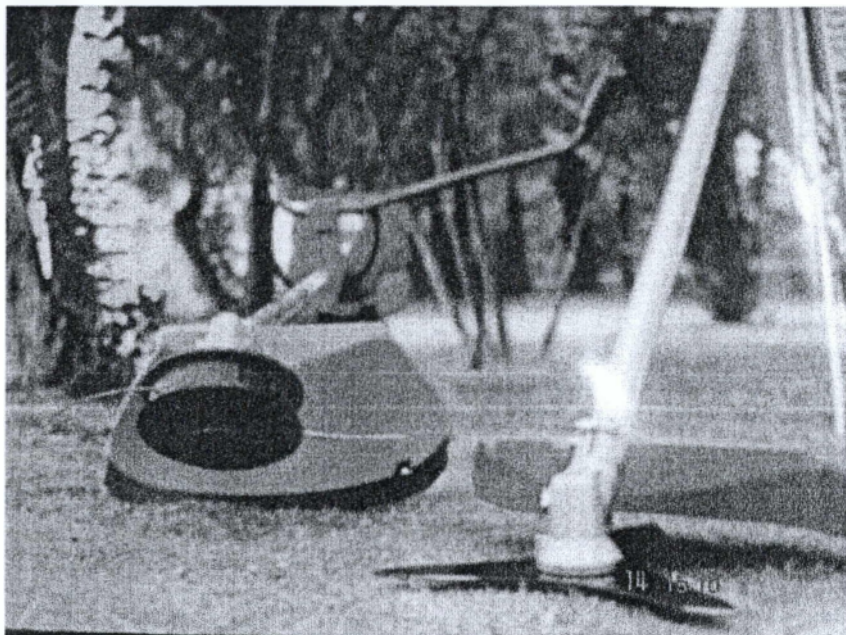
Τα κυριότερα πολυετή ζιζάνια εμφανίζονται στο αμπέλι είναι αγριάδα, βέλιουρας, κύπερη και η περικοκλάδα. Τα κυριότερα μονοετή ζιζάνια είναι το βλήτο η αγριομαργαρίτα και το αγριοσινάπι.

Για την αντιμετώπιση των ζιζανίων στα ξηροθερμικά κλίματα γίνεται επιφανειακό φρεζάρισμα την άνοιξη (με καταστροφέα), για να καταστραφούν τα αγριόχορτα. Στις περιοχές που υπάρχει αρκετή υγρασία όλο το χρόνο, η χλωρή βλάστηση μπορεί να διατηρείται συνεχώς, μαζί με όσα αγριόχορτα δεν καταπνίγονται από αυτήν. Σ' αυτή την περίπτωση, γίνονται κατά διαστήματα κοπές (θέρισμα) των χόρτων με χορτοκοπτικό και τα κομμένα χόρτα αφήνονται επιτόπου, πάνω στο έδαφος του αμπελώνα ή δίνονται στα αγροτικά ζώα για τροφή.

Στην περίπτωση που γίνεται επιφανειακό φρεζάρισμα την άνοιξη για να καταστραφούν τα αγριόχορτα γίνεται σταδιακά μια «κομποστοποίηση» αυτής της φυσικής κάλυψης του εδάφους, που το εμπλουτίζει συνεχώς με οργανική ουσία.

Εικόνα 16. Βέλιουρας (*Sorghum halepense*)

Εικόνα 17. Χορτοκοπτικό μηχανήμα πλάτης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.1. ΛΙΠΑΝΣΗ ΑΜΠΕΛΩΝΑ

Η βιοκαλλιέργεια δε συνεπάγεται εγκατάλειψη του αμπελώνα. Σχετικές εδαφολογικές αναλύσεις μπορούν να καθοδηγήσουν σε ειδικές επεμβάσεις. Σαν γενική κατεύθυνση, προέχουν τα μέτρα για την αύξηση της γονιμότητας των εδαφών και την παροχή μιας ισορροπημένης θρέψης με τα εξής ακόλουθα βιολογικά μέσα:

- ΚΟΠΡΙΑ
- ΧΛΩΡΗ ΛΙΠΑΝΣΗ
- ΚΟΜΠΟΣΤ
- ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

6.2. ΚΟΠΡΙΑ

Η κοπριά αποτελείται από στερεά και υγρά απορρίμματα ζώων ελεύθερας βοσκής καθώς επίσης από άχυρο με το οποίο επιστρώνεται ο στάβλος και από ζωοτροφές. Η ειδική σύσταση της κοπριάς εξαρτάται από το είδος των ζώων, από την ηλικία τους από το σύστημα ενσταυλισμού καθώς και από το είδος, την ποσότητα της τροφής και του υλικού επίστρωσης του στάβλου.

Η χημική σύσταση της κοπριάς σχετίζεται άμεσα με την τροφή των ζώων και με το είδος επίστρωσης του στάβλου και αυτό διότι στην κοπριά περιέχονται το 50% της οργανικής ουσίας και του αζώτου των ζωοτροφών και το 60-70 % του φωσφόρου και του καλίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1. Μέση οργανική και ανόργανη σύσταση (%) της φρέσκιας κοπριάς διαφόρων ζώων.

Είδη ζώων	Ξηρά Ουσία	Οργανική Ουσία	N	P ₂ O ₅	K ₂ O ₅	CaO	MgO
Βόδι	23	20	0,40	0,16	0,50	0,45	0,10
Άλογο	29	25	0,60	0,28	0,53	0,25	0,14
Πρόβατο	36	32	0,80	0,23	0,67	0,33	0,18
Γουρούνι	20	18	0,55	0,76	0,50	0,40	0,20
Κότα	26	17	1,30	1,10	0,60	3,40	

ΠΗΓΗ: Οργανική Λίπανση και Αμειψισπορές "Νικόλαος Σιδηράς "

Η κοπριά εκτός από άζωτο, φώσφορο, κάλιο και ασβέστιο περιέχει και σημαντικές ποσότητες μαγνησίου οι οποίες είναι αρκετές να αποτρέψουν σε αμμώδη κυρίως εδάφη μετά από διαδοχικές εφαρμογές προβλήματα τροφοπενίας στα φυτά.

Μέσω μιας ποσότητας κοπριάς από 1 τόνο /στρ. προστίθεται στο έδαφος 6,0 Kg N 3,0 Kg P₂O₅, 7,0 Kg K₂O και 7,2 Kg CaO .

Η εφαρμογή στον αγρό της κοπριάς πραγματοποιείται κατά κανόνα κάθε δύο ή τρία χρόνια σε δόσεις από 2-4 τόνους /στρ. Συχνότερες αλλά μικρότερες δόσεις δείχνουν να είναι αποτελεσματικότερες απ' ό,τι οι μεγάλες δόσεις που εφαρμόζονται σε μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα. Προς αποφυγήν απωλειών N θα πρέπει η κοπριά να ενσωματώνεται αμέσως στο έδαφος.

Ενδεικτική ποσότητα για μέσης γονιμότητας εδάφη: 200-300 κιλά /στρέμμα κοπριά από κότες ελευθέρως βοσκής ή 1,5 -2 τόνοι χωνεμένη αγελαδινή κοπριά που τα υλικά αυτά ενσωματώνονται το φθινόπωρο.

6.3.ΧΛΩΡΗ ΛΙΠΑΝΣΗ

Οι χλωρές λιπάνσεις που δίνουν σημαντικές ποσότητες αζώτου και οργανικής ουσίας στο έδαφος μπορούν να γίνονται κάθε χρόνο παράλληλα με την οργανική λίπανση ή χρόνο παρά χρόνο, εναλλασσόμενες με την οργανική λίπανση με κοπριά. Φυτά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι κυρίως ψυχανθή, που είναι αζωτοδεσμευτικά φυτά, όπως ο βίκος, αλλά και διάφορα είδη τριφυλλιού. Όταν

θεωρείται σκόπιμο, μπορεί να γίνει και συνδυασμός με σιτηρά ή και με είδη άλλης οικογενείας, όπως π.χ. το Άγριο σινάπι (*Sinapis arvensis*).

Τα φυτά της χλωρής λίπανσης ενσωματώνονται στο έδαφος την άνοιξη μόλις αρχίσει η άνθηση τους. Στα ξηροθερμικά κλίματα της Νότιας Ελλάδας, η ενσωμάτωση μπορεί από ανάγκη να γίνει και νωρίτερα από την άνθηση, αν έχει αρχίσει η ξηρή περίοδος και υπάρχει κίνδυνος ανταγωνισμού με το αμπέλι για την υγρασία του εδάφους. Ο καλύτερος τρόπος ενσωμάτωσης είναι με δισκοσβάρνα, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί και περιστροφικό μηχάνημα.

Βασικοί σκοποί της χλωρής λίπανσης αναφέρονται:

- Η αύξηση του αζώτου στο έδαφος
- Η συσσώρευση χούμου στο έδαφος
- Η μείωση της έκπλυσης των θρεπτικών στοιχείων (N, Ca, K)
- Η αξιοποίηση του νερού (βροχή) σε παραγωγή φυτικής ουσίας
- Η μείωση των κινδύνων του εδάφους από τη διάβρωση
- Η κάλυψη της επιφάνειας του εδάφους (προστασία εδάφους)
- Η βελτίωση των συνθηκών συσσωμάτωσης (δημιουργία συσσωματώδους δομής)
- Η χαλάρωση του εδάφους, κυρίως του υπεδάφους
- Η καταπολέμηση των ζιζανίων (στέρηση φωτός, ανταγωνισμός)
- Η καταπολέμηση των νηματωδών (μείωση της προσβολής)
- Υψηλότερη παραγωγή της αμειψισποράς, λόγω οικονομίας αζώτου και μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας των μέσων παραγωγής (λίπανση, κατεργασία κ.α.).

Οι παρενέργειες μιας χλωρής λίπανσης συνοψίζονται στα παρακάτω:

- Απώλεια χούμου εξαιτίας της εντατικής κατεργασίας εδάφους κατά το καλοκαίρι
- Μεγάλη κατανάλωση νερού λόγω υψηλών θερμοκρασιών, κυρίως όταν δεν γίνει η σωστή επιλογή του φυτικού είδους.
- Αύξηση ορισμένων παρασίτων όταν το φυτό δεν είναι το κατάλληλο για τις εδαφοκλιματικές συνθήκες και δεν ανήκει σε άλλη οικογένεια απ' αυτή του φυτού που προηγήθηκε.

- Μείωση της παραγωγής της επόμενης καλλιέργειας εξαιτίας της μεγάλης φυτικής μάζας και της σωστής ενσωμάτωσης της στο έδαφος.

Οι πιθανές ποσότητες θρεπτικών στοιχείων που παραμένουν στο έδαφος μετά την εφαρμογή της χλωρής λίπανσης δίδονται στον πίνακα (6.2). Τα στοιχεία αυτού μαρτυρούν ότι τα τριφύλλια υπερτερούν αισθητά των άλλων ειδών από κάθε άποψη δηλαδή ποσότητα υπολειμμάτων και θρεπτικά στοιχεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2. Ποσότητες υπολειμμάτων και θρεπτικών στοιχείων των διαφόρων ειδών της χλωρής λίπανσης

Τρόποι σποράς της χλωρής λίπανσης και είδη	Υπολείμματα kg/στρ	Θρεπτικά στοιχεία kg/ στρ		
		N	P ₂ O ₅	K ₂ O
Σπορά μετά τη συγκομιδή της κύριας καλλιέργειας με: βίκo, σινάπι	60-100	1,3-2,9	0,4-0,6	1,7-2,4
Σπορά κάτω από την κύρια καλλιέργεια: άσπρο τριφύλλι, σουηδικό τριφύλλι	210-380	7,3-13,3	2,2-3,0	4,8-7,7
Χειμερινά ενδιάμεσα φυτά: μείγματα ψυχανθών με αγρωστώδη, πράσινη σίκαλη	140-290	3,3-3,7	0,7-0,9	3,0-5,2

ΠΗΓΗ: Οργανική Λίπανση και Αμειψισπορές "Νικόλαος Σιδηράς"

6.4.ΚΟΜΠΟΣΤ

Η τεχνητή κόπρος ή κομπόστ είναι υποκατάστατο της φυσικής κόπρου, το οποίο δημιουργείται από τη ζύμωση φυτικών υπολειμμάτων και ζωικών ιστών. Οι οργανικές αυτές ύλες με την προσθήκη λίγης χωνεμένης κόπρου και διαφόρων άλλων υφίσταται ζύμωση ανάλογη εκείνη της κόπρου (χουμοποίηση) και μετατρέπονται σε πολύ καλό οργανικό λίπασμα.

Τα κυριότερα υλικά παρασκευής του κομπόστ στην αμπελοκαλλιέργεια είναι:

α. Χωνεμένη κόπρος: Κατάλληλη θεωρείται η κόπρος των βοοειδών και ακολουθεί των αιγοπροβάτων. Χρησιμοποιείται κυρίως σαν "μαγιά" για να εμπλουτίσει το κομπόστ με μικροοργανισμούς, ώστε να αρχίσει γρήγορη ζύμωση.

β. Φυτικά υπολείμματα: Τέτοια είναι τα φύλλα από την ελιά.

Έτσι χρησιμοποιείται κοπριά από μη σταβλισμένα ζώα και φύλλα ελιάς, όπου τα ανακατεύουμε και τα καταβρέχουμε με λίγο νερό.

Ενδεικτική ποσότητα για μέσης γονιμότητας εδάφη: 200-300 κιλά/ στρέμμα που τα ενσωματώνονται το φθινόπωρο.

6.5.ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ

Στην Βιολογική καλλιέργεια γίνεται χρήση των εμπορικών σκευασμάτων που είναι αναγνωρισμένα για την βιολογική γεωργία.

Τα κάτωθι βιολογικά προϊόντα πληρούν τις προϋποθέσεις του κανονισμού 2092/91 της Ε.Ε.

- PATEN KALI
- LABINOR
- KIZEPITH
- ΒΟΡΑΚΑ (11.5 % Β Τουρκίας)
- NIFERT (Διαφυλλική μορφή)
- BIOILSA
- ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΑΣΒΕΣΤΗ
- ΕΚΧΥΛΙΣΜΑ ΦΥΚΙΩΝ
- ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΑ ΠΕΤΡΩΜΑΤΑ (Φώσφορος, Ασβέστιο, Κάλιο και Μαγνήσιο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

7.1.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

7.1.1.Προβλήματα

Μερικά από τα προβλήματα που παρουσιάζει η αμπελοκαλλιέργεια στη Μεσσηνία, είναι τα παρακάτω:

- Η μη ανανέωση των αμπελώνων στην περιοχή μας και το υψηλό όριο ηλικίας των αμπελουργών
- Στο νομό μας υπάρχουν μικρές εκτάσεις βιολογικού σταφυλιού και διαφορετικών ποικιλιών με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες ποσότητες τα οινοποιεία για να παράγουν κρασί με σταθερά χαρακτηριστικά κάθε οινοποιητική περίοδο.
- Πρέπει να ακολουθηθεί κάτι ξεχωριστό όσο αφορά την διαφήμιση του κρασιού προερχόμενο από βιολογικά σταφύλια διότι δεν υπάρχει ενδιαφέρον από τους καταναλωτές γιατί απευθύνεται σε ορισμένο κόσμο λόγω της διαφοράς της τιμής του με ένα συμβατικό κρασί.
- Σημαντικό πρόβλημα που αφορά και το βιολογικό κρασί είναι ότι δεν στηρίζονται όσο πρέπει και δεν διαφημίζονται τα τοπικά προϊόντα που είναι ποιοτικώς καλά.
- Ένα άλλο πρόβλημα που αφορά και το νομό μας είναι η ανεξέλεγκτη εμπορία εξωτερικών κρασιών σε πολύ χαμηλές τιμές σε σχέση με τα δικά μας κρασιά.
- Στην συνέχεια θα ήταν σωστό ο κανονισμός της Ε.Ε. να λύσει το πρόβλημα όσο αφορά την ονομασία που παίρνει το κρασί διότι λέγεται κρασί από σταφύλια βιολογικής αμπελοκαλλιέργειας και όχι βιολογικό κρασί και έτσι κόσμος είναι επιφυλακτικός για την αγορά του.

- Υπάρχει επίσης πρόβλημα ως προς την νομοθεσία διότι δεν είναι ξεκάθαρη με τα ποσά metasulfid και θειώδη που θα έπρεπε να ρίχνουμε κατά την συντήρηση του κρασιού.

7.1.2.Προοπτικές

Η αύξηση των πωλήσεων των βιολογικών προϊόντων θα εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική διείσδυση τους στην αγορά που ήδη λειτουργεί και από την οποία οι καταναλωτές πραγματοποιούν τις αγορές τους. Διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών του πληθυσμού είναι πρόθυμο να χρησιμοποιεί για την κάλυψη των αναγκών του βιολογικά προϊόντα υπό την προϋπόθεση ότι θα βρίσκει εύκολα και θα είναι βέβαιος περί της γνησιότητας τους.

Είναι αναγκαίο κάθε προσπάθεια για την αποτελεσματικότερη προώθηση των πωλήσεων τους να οικοδομήσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών.

Οι προοπτικές για τη συνέχεια και ανάπτυξη της βιολογικής καλλιέργειας εξαρτάται από τους παρακάτω παράγοντες:

- Αν δραστηριοποιηθεί μικρός αριθμός οινοποιείων ένα με δύο και με την αναμενόμενη αύξηση των εκτάσεων βιολογικών αμπελιών προβλέπονται μέσα σε λίγα χρόνια να μπορεί να παραχθεί βιολογικό κρασί με σταθερά χαρακτηριστικά από χρόνο σε χρόνο.
- Αν κάποιος οινοποιείος ενδιαφέρεται για παραγωγή κρασιού προερχόμενα από βιολογική καλλιέργεια και προσφέρει μεγαλύτερη τιμή από τα συμβατικά πολύ εύκολα και σε λίγο χρονικό διάστημα μπορεί να αυξηθούν οι ποσότητες των παραγόμενων βιολογικών σταφυλιών.
- Η προσπάθεια αύξησης του αριθμού των ατόμων που ασχολούνται με τη γεωργία και η μείωση του μεγάλου ορίου ηλικίας αμπελουργών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι γεγονός ότι στην Μεσσηνία συντρέχουν πολλές δυνατότητες και προϋποθέσεις για την ανάδειξη και επέκταση τη βιολογικής γεωργίας.

Βασική επιδίωξη είναι να αναδειχθεί η βιολογική γεωργία, από δραστηριότητα που εξυπηρετεί μια περιορισμένη αγορά, σε μια εναλλακτική γεωργική προσέγγιση που μπορεί να παράγει ασφαλή τρόφιμα, να διασφαλίσει την προστασία του περιβάλλοντος και το εισόδημα του παραγωγού.

Βασικοί αποτρεπτικοί παράγοντες για την αγορά των βιολογικών προϊόντων είναι η τιμή και η δυσπιστία ως προς τη βιολογική παραγωγή ή και τη σήμανση, που οφείλεται κυρίως στην έλλειψη πληροφόρησης.

Τα προϊόντα που παράγονται από βιολογικές μεθόδους, είναι ακριβότερα από τα συμβατικά παραγόμενα. Ωστόσο απευθύνεται σε συγκεκριμένο κοινό παρόλο αυτά μεγάλος αριθμός καταναλωτών φαίνεται πρόθυμος να πληρώσει υψηλότερη τιμή για ένα προϊόν ποιοτικά καλό.

Η σταδιακή επίσης, ευαισθητοποίηση μιας μικρής αλλά αυξανόμενης μερίδας καταναλωτών σε θέματα διατροφής, οδηγεί σε αύξηση της ζήτησης βιολογικών προϊόντων.

Ενώ κάποτε τα βιολογικά προϊόντα ήταν δύσκολο να τα προμηθευτεί κάποιος εκτός από τα μεγάλα σούπερ μάρκετ τώρα ο καταναλωτής τα βρίσκει και στις λαϊκές αγορές.

Η ενημέρωση σε συνδυασμό με την οικολογική συνείδηση από πλευράς παραγωγών και καταναλωτών θα φέρει μεγάλες αλλαγές στο χώρο της βιολογικής καλλιέργειας του αμπελιού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

HOFMANN – KOPFER – WERNER (2003), ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ, Βιολογική Καλλιέργεια. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΑΛΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΧΩΡΙΝΟΣ, Η.Γ. (2002). Ζιζανιολογία. ΑγροΤύπος Α.Ε.

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Α.Γ. Μέθοδοι και μέτρα καταπολέμησης φυτοπροστασίας.

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Α.Γ. (2002). Ειδική Φυτοπροστασία των Δενδρωδών Καλλιεργειών & του Αμπελιού

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Α.Γ. (1993). Στοιχεία Βιολογικής Γεωργίας.

ΚΟΥΣΟΥΛΑΣ, Ι.Κ. (2002). Αμπελουργία. Εκδοτική Αγροτεχνική Α.Ε., Αθήνα

ΣΙΔΗΡΑΣ, Ν.Κ. (1997), Οργανική λίπανση και αμειψισπορές, ΔΗΩ.

ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Ν. Μεσσηνίας

Μετεωρολογική Υπηρεσία 120 Π.Ε.Α. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ – ΚΤΗΜΑ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΤΖΑΒΟΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.

ΓΕΩΠΟΝΟΙ

ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΣΤΑΘΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

www.agrotypos.gr

www.dionet.gr

www.EuroLEX.gr

www.google.gr

www.in.gr

www.minagric.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ.2092/1 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 24^{ης} Ιουνίου 1991 περί βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

Τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 43,

Την πρόταση της Επιτροπής

Τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Τη γνώμη Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας:

ότι οι καταναλωτές ζητούν όλο και περισσότερο γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής βιολογικής παραγωγής με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια νέα αγορά για τα γεωργικά προϊόντα ότι εν λόγω προϊόντα πωλούνται στην αγορά σε υψηλότερη τιμή, ενώ αυτός ο τρόπος παραγωγής συνεπάγεται λιγότερο εντατική χρησιμοποίηση των γαιών, ότι στο πλαίσιο του επαναπροσανατολισμού της κοινής γεωργικής πολιτικής αυτός ο τρόπος παραγωγής μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης γεωργικών προϊόντων, στην προστασία του περιβάλλοντος και τη διαφύλαξη της υπαίθρου

ότι, λόγω της αυξανόμενης ζήτησης, διατίθενται στην αγορά γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής με ενδείξεις που αναφέρουν ή αφήνουν να εννοηθεί από τους αγρότες ότι έχουν παραχθεί με βιολογικό τρόπο ή χωρίς τη χρησιμοποίηση συνθετικών χημικών προϊόντων ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη θεσπίσει κανόνες και διατάξεις ελέγχου όσον αφορά τη χρησιμοποίηση αυτών των ενδείξεων,

ότι η ύπαρξη πλαισίου κοινοτικών κανόνων παραγωγής, επισήμανσης και ελέγχου θα προστατεύει τη γεωργία με οικολογικές μεθόδους, στο μέτρο που το πλαίσιο αυτό θα εγγυάται συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μετά των παραγωγών των προϊόντων με αυτές τις ενδείξεις, θα εμποδίζει την ανωνυμία στην αγορά βιολογικών προϊόντων, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη διαφάνεια σε κάθε στάδιο της παραγωγής και της

κατεργασίας και θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη αξιοπιστία αυτών των προϊόντων ενώπιον των καταναλωτών

ότι ο βιολογικός τρόπος παραγωγής συνιστά ιδιαίτερη μέθοδο παραγωγής σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης ότι κατά συνέπεια, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι στην επισήμανση των μεταποιημένων προϊόντων, οι ενδείξεις που αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής πρέπει να συνδέονται με τις ενδείξεις που αφορούν τα βιολογικώς παραχθέντα συστατικά

ότι, για την εφαρμογή των προτεινόμενων διατάξεων, θα πρέπει να προβλεφθούν ευέλικτες διαδικασίες που θα επιτρέπουν να προσαρμοστούν, να συμπληρωθούν ή να διευκρινισθούν ορισμένες τεχνικές λεπτομέρειες ή μέτρα για να ληφθεί υπόψη η κεκτημένη πείρα ότι ο παρών κανονισμός πρέπει να συμπληρωθεί, εντός εύλογης προθεσμίας, με αντίστοιχες διατάξεις στον τομέα της ζωικής παραγωγής

ότι, προς το συμφέρον των παραγωγών και των αγοραστών προϊόντων που φέρουν ενδείξεις σχετικές με βιολογικό τρόπο παραγωγής, είναι σκόπιμο να θεσπιστούν οι ελάχιστες εφαρμοστέες αρχές για να είναι δυνατή η εμπορία του προϊόντος με αυτές τις ενδείξεις

ότι ο βιολογικός τρόπος παραγωγής συνεπάγεται σημαντικούς περιορισμούς στη χρησιμοποίηση λιπασμάτων ή φυτοφαρμάκων που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή να έχουν ως αποτέλεσμα την ύπαρξη καταλοίπων στα γεωργικά προϊόντα ότι, στα πλαίσια αυτά, είναι σκόπιμο να τηρούνται οι πρακτικές που είναι αποδεκτές στην Κοινότητα κατά την έκδοση του παρόντος κανονισμού, σύμφωνα με τους κώδικες πρακτικής που ισχύουν στην Κοινότητα εκείνη τη στιγμή ότι θα πρέπει εξάλλου, στο μέλλον, να καθοριστούν οι αρχές που θα διέπουν την έγκριση προϊόντων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σ' αυτού του είδους γεωργία

ότι εξάλλου, η βιολογική καλλιέργεια περιλαμβάνει ποικιλίες καλλιεργητικές πρακτικές καθώς και περιορισμένη χρήση λιπασμάτων και μη χημικών βελτιωτικών χαμηλής διαλυτότητας ότι θα πρέπει να καθοριστούν οι πρακτικές αυτές και να προβλεφθούν οι προϋποθέσεις χρησιμοποίησης ορισμένων μη χημικών συνθετικών προϊόντων

ότι οι προβλεπόμενες διαδικασίες επιτρέπουν να συμπληρωθεί, εάν χρειαστεί, το παράρτημα 1 με ειδικότερες διατάξεις προκειμένου να αποφευχθεί η παρουσία ορισμένων καταλοίπων συνθετικών χημικών προϊόντων από πηγές άλλες πλην της γεωργίας (περιβαλλοντική ρύπανση) στα ούτως παραγόμενα προϊόντα

ότι η τήρηση των κανόνων παραγωγής καθιστά καταρχήν απαραίτητη τη διεξαγωγή ελέγχων σε όλα τα στάδια της παραγωγής και εμπορίας

ότι όλοι οι επιχειρηματίες που παράγουν, συσκευάζουν, εισάγουν ή διαθέτουν στο εμπόριο προϊόντα που φέρουν ενδείξεις σχετικά με το βιολογικό τρόπο παραγωγής πρέπει να υπόκεινται σε καθεστώς τακτικού ελέγχου, που να ανταποκρίνεται στις ελάχιστες κοινοτικές απαιτήσεις και να εφαρμόζεται από ορισθείσες αρχές ελέγχου ή/και από εγκεκριμένους και εποπτευόμενους οργανισμούς ότι θα πρέπει να αναφέρεται στην επισήμανση των προϊόντων, που υπάγονται σ' αυτό το καθεστώς ελέγχου, κοινοτική ένδειξη ελέγχου.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 1

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα ακόλουθα προϊόντα εφόσον φέρουν ή προορίζονται να φέρουν ενδείξεις που αναφέρονται στο βιολογικό τρόπο παραγωγής

α) τα μεταποιημένα φυτικά γεωργικά προϊόντα επίσης, τα ζώα και τα μη μεταποιημένα ζωικά προϊόντα, εφόσον οι αρχές της παραγωγής και οι σχετικοί ειδικοί κανόνες ελέγχου έχουν περιληφθεί στα παραρτήματα II και III

β) τα προϊόντα ανθρώπινης διατροφής που αποτελούνται κατά κύριο λόγο από ένα ή περισσότερα συστατικά φυτικής προέλευσης επίσης μόλις εγκριθούν οι διατάξεις του στοιχείου α) για τη ζωική παραγωγή, τα προϊόντα ανθρώπινης διατροφής που περιέχουν συστατικά ζωικής προέλευσης.

2. Η Επιτροπή θα υποβάλει το ταχύτερο δυνατόν και πριν από την 1^η Ιουλίου 1992 πρόταση σχετικά με τις αρχές και τα ειδικά μέτρα ελέγχου που θα εφαρμόζονται στη βιολογική παραγωγή ζώων, μη μεταποιημένων ζωικών προϊόντων ανθρώπινης διατροφής που περιέχουν συστατικά ζωικής προέλευσης.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ένα προϊόν θεωρείται ότι φέρει ενδείξεις σχετικές με το βιολογικό τρόπο παραγωγής όταν, στην επισήμανση, στη διαφήμιση ή στα εμπορικά έγγραφα, το προϊόν ή τα συστατικά του περιγράφονται με τις ενδείξεις που είναι εν χρήσει στα κράτη μέλη και υποδηλούν, για τον αγοραστή, ότι το προϊόν

ή τα συστατικά του έχουν παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 6 και 7, και ιδίως, με τους ακόλουθους όρους, εκτός εάν αυτή η ορολογία δεν εφαρμόζεται στα γεωργικά προϊόντα που εμπεριέχονται στα τρόφιμα ή δεν έχει σαφώς καμία σχέση με τον τρόπο παραγωγής:

- στα ισπανικά : ecologico
- στα δανικά : ekologisk
- στα γερμανικά: okologisch
- στα ελληνικά : βιολογικό
- στα αγγλικά : organic
- στα γαλλικά : biologique
- στα ιταλικά : biologico
- στα ολλανδικά : biologisch
- στα πορτογαλικά : biologico

Άρθρο 3

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των άλλων κοινοτικών διατάξεων που διέπουν την παραγωγή, την παρασκευή, την εμπορία, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 4

Κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1. «Επισήμανση»: οι αναφορές, ενδείξεις, σήματα κατασκευαστή ή εμπορικά σήματα, εικόνες ή σήματα που φέρει κάθε συσκευασία, έγγραφο, επιγραφή ετικέτας, δακτύλιος ή ταινία που συνοδεύουν ένα προϊόν που αναφέρεται στο άρθρο 1 ή αναφέρονται σε αυτό
2. «Παραγωγή»: οι εργασίες που αποσκοπούν στη λήψη γεωργικών προϊόντων στη μορφή που αυτά απαιτώνται συνήθως στη γεωργική εκμετάλλευση.
3. «Παρασκευή»: οι εργασίες μεταποίησης, συντήρησης και συσκευασίας των γεωργικών προϊόντων.
4. «Εμπορία»: η κατοχή ή έκθεση προς πώληση, η διάθεση προς πώληση, η πώληση, η παράδοση ή κάθε άλλος τρόπος διάθεσης στο εμπόριο

5. «Επιχειρηματίας»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παράγει, παρασκευάζει ή εισάγει από τρίτες χώρες προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1, με σκοπό την εμπορία του, ή που εμπορεύεται τα προϊόντα αυτά.
6. «Συστατικά»: οι ουσίες, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων, που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) και εξακολουθούν να υπάρχουν, ενδεχομένως υπό αλλαγμένη μορφή, στο τελικό προϊόν .
7. «Φυτοπροστατευτικά προϊόντα»: τα προϊόντα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 1 της οδηγίας 79/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1978 περί απαγορεύσεως της θέσεως σε κυκλοφορία και της χρησιμοποίησεως φαρμακευτικών προϊόντων, που περιέχουν ορισμένες δραστικές ουσίες όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 89/365/ΕΟΚ.
8. «Απορρυπαντικά»: οι ουσίες και τα παρασκευάσματα, κατά την έννοια της οδηγίας 73/404/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 1973 περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στα απορρυπαντικά όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 86/94/ΕΟΚ που προορίζονται για τον καθορισμό ορισμένων προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α).

Επισήμανση

Άρθρο 5

1. Στην επισήμανση ή διαφήμιση προϊόντος του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) είναι δυνατόν να γίνεται αναφορά στο βιολογικό τρόπο παραγωγής μόνον εφόσον:
 - α) οι ενδείξεις αυτές τονίζουν ότι πρόκειται για γεωργικό τρόπο παραγωγής
 - β) το προϊόν έχει παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες των άρθρων 6 και 7 ή έχει εισαχθεί από τρίτες χώρες στα πλαίσια του καθεστώτος που προβλέπεται στο άρθρο 11
 - γ) έχει παραχθεί ή εισαχθεί από επιχειρηματία που έχει υποβληθεί στα μέτρα ελέγχου που προβλέπονται στα άρθρα 8 και 9
2. Στην επισήμανση ή διαφήμιση προϊόντος του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) μπορεί να γίνεται αναφορά στο βιολογικό τρόπο παραγωγής μόνον εφόσον οι ενδείξεις αυτές δείχνουν ότι πρόκειται για γεωργικό τρόπο

παραγωγής και αναφέρονται μαζί με την ένδειξη του εν λόγω γεωργικού προϊόντος όπως έχει παραχθεί στη γεωργική εκμετάλλευση.

3. Στην επισήμανση ή διαφήμιση προϊόντος του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείου β) η εμπορική ονομασία του προϊόντος μπορεί να περιέχει αναφορά στο βιολογικό τρόπο παραγωγής μόνον εφόσον:

α) όλα τα γεωργικής προέλευσης συστατικά του προϊόντος συνιστούν προϊόντα ή προέρχονται από προϊόντα παραχθέντα σύμφωνα με τους κανόνες των άρθρων 6 και 7 ή εισαχθέντα από τρίτες χώρες στο πλαίσιο του καθεστώτος που προβλέπεται στο άρθρο 11.

β) το προϊόν περιέχει μόνο ουσίες απαριθμούμενες στο παράρτημα VI σημείο Α, ως συστατικά μη γεωργικής προέλευσης

γ) το προϊόν ή τα συστατικά του δεν έχουν υποβληθεί, κατά την Παρασκευή σε επεξεργασία με ιονίζουσες ακτινοβολίες ή με ουσίες μη προβλεπόμενες στο παράρτημα VI, σημείο Β.

δ) το προϊόν έχει παρασκευασθεί από επιχειρηματία που έχει υποβληθεί στα μέτρα ελέγχου που προβλέπουν τα άρθρα 8 και 9

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3 στοιχείο α) συστατικά γεωργικής προέλευσης, που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της εν λόγω παραγράφου, μπορούν να χρησιμοποιούνται, εντός των ορίων μεγίστης περιεκτικότητας 5 % των συστατικών γεωργικής προέλευσης στο τελικό προϊόν, κατά την παρασκευή ορισμένων προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) εφόσον πρόκειται:

- για συστατικά γεωργικής προέλευσης, που δεν παράγονται στην Κοινότητα σύμφωνα με τους κανόνες των άρθρων 6 και 7, ή
- για συστατικά γεωργικής προέλευσης, που δεν παράγονται στην Κοινότητα σε επαρκή ποσότητα σύμφωνα με τους κανόνες των άρθρων 6 και 7.

5. Κατά την διάρκεια μεταβατικής περιόδου η οποία λήγει την 1^η Ιουλίου 1994, μπορούν να αναφέρονται στην επισήμανση και στη διαφήμιση του προϊόντος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) ενδείξεις όσον αφορά τη μετατροπή της καλλιέργειας σε βιολογική, όταν το εν λόγω προϊόν περιλαμβάνει στη σύνθεση του μόνον ένα συστατικό γεωργικής προέλευσης, υπό τον όρο ότι:

α) οι απαιτήσεις της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 3 αντιστοίχως, καλύπτονται πλήρως, πλην της απαιτήσεως που αφορά τη διάρκεια της περιόδου μετατροπής που αναφέρεται στο παράρτημα I σημείο 1

β) θα έχει τηρηθεί περίοδος μετατροπής τουλάχιστον δώδεκα μηνών πριν από την εσοδεία

γ) οι εν λόγω ενδείξεις δεν παραπλανούν τον αγοραστή του προϊόντος όσον αφορά τη διαφορετική του φύση σε σχέση με τα προϊόντα που ικανοποιούν όλες τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού

δ) η τήρηση των στοιχείων α) και β) εξακριβώνεται δεόντως από τον οργανισμό ελέγχου

6. Στην επισήμανση και τη διαφήμιση των προϊόντων που αναφέρει το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) τα οποία παρασκευάζονται εν μέρει από συστατικά που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 3 στοιχείο α) θα γίνεται αναφορά σε μεθόδους βιολογικής παραγωγής υπό την προϋπόθεση ότι:

α) τουλάχιστον το 50% των γεωργικής προέλευσης συστατικών πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 3 στοιχείο α)

β) οι ενδείξεις που αφορούν βιολογικές μεθόδους παραγωγής:

- εμφανίζονται μόνο στον κατάλογο συστατικών που αναφέρεται στην οδηγία 79/112/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 89/395/ΕΟΚ

- αφορούν σαφώς μόνο τα συστατικά που παράγονται σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 6 και 7

δ) τα συστατικά και η περιεκτικότητά τους εμφανίζονται στον κατάλογο των συστατικών κατά φθίνουσα σειρά βάρους

ε) οι ενδείξεις του καταλόγου συστατικών εμφανίζονται με το ίδιο χρώμα και με το ίδιο μέγεθος και τύπο γραμμάτων

7. Οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του παρόντος άρθρου μπορούν να καθορισθούν με τη διαδικασία του άρθρου 14.

8. Περιοριστικοί κατάλογοι των ουσιών και προϊόντων, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχεία β) και γ) και στην παράγραφο 4 πρώτη και δεύτερη περίπτωση, θα καθορισθούν στο παράρτημα VI με τη διαδικασία του άρθρου 14

Είναι δυνατόν περιορισθούν οι προϋποθέσεις χρησιμοποίησης και οι απαιτήσεις συνθέσεως των συστατικών και ουσιών αυτών.

Όταν ένα κράτος μέλος κρίνει ότι ένα προϊόν θα πρέπει να προστεθεί στους προαναφερόμενους καταλόγους ή ότι θα πρέπει να γίνουν σχετικές

τροποποιήσεις, θα φροντίζει να διαβιβάζεται επισήμως ένας φάκελος στα κράτη μέλη και την Επιτροπή που θα περιλαμβάνει τους λόγους αυτής της προσθήκης ή αυτών των τροποποιήσεων. Η επιτροπή θα υποβάλει το φάκελο αυτό στην επιτροπή που αναφέρει το άρθρο 14.

9. Πριν από την 1^η Ιουλίου 1993, η Επιτροπή θα επανεξετάσει τις διατάξεις του παρόντος, και ιδίως των παραγράφων 5 και 6, και θα υποβάλει τις κατάλληλες προτάσεις για ενδεχόμενη αναθεώρησή του.

Κανόνες παραγωγής

Άρθρο 6

1. Η μέθοδος βιολογικής παραγωγής συνεπάγεται ότι, κατά την παραγωγή των προϊόντων του άρθρου I παράγραφος 1 στοιχείο α):

- α) πρέπει να τηρούνται τουλάχιστον οι απαιτήσεις του παραρτήματος I και, ενδεχομένως, οι σχετικές λεπτομέρειες εφαρμογής
- β) ως φυτοφάρμακα, απορρυπαντικά, λιπάσματα ή βελτιωτικά του εδάφους επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνον τα προϊόντα που αποτελούνται από ουσίες που απαριθμούνται στα παραρτήματα I και II τα προϊόντα αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο υπό τις ειδικές προϋποθέσεις των παραρτημάτων I και II και εφόσον η αντίστοιχη χρήση τους στη γενική γεωργία επιτρέπεται στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις ή τις εθνικές διατάξεις που είναι σύμφωνες προς την κοινοτική νομοθεσία

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 στοιχείο β), μπορούν να χρησιμοποιούνται σπόροι που έχουν υποστεί επεξεργασία με προϊόντα τα οποία δεν περιέχονται μεν στο παράρτημα II αλλά η χρήση τους στη γενική γεωργία επιτρέπεται στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, εφόσον το άτομο που χρησιμοποίησε τους σπόρους αυτούς μπορεί να αποδείξει επαρκώς στον οργανισμό ελέγχου ότι ήταν αδύνατο να προμηθευτεί στην αγορά μη επεξεργασμένους σπόρους μιας κατάλληλης ποικιλίας του συγκεκριμένου είδους.

Άρθρο 7

1. Προϊόντα των οποίων η χρήση απαγορεύεται κατά την ημερομηνία έκδοσης του παρόντος κανονισμού για τους σκοπούς που σημειώνονται στο άρθρο 6

παράγραφος 1 στοιχείο β), μπορούν να συμπεριληφθούν στο παράρτημα II μόνον υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εάν χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση βλαβερών οργανισμών και ασθενειών των φυτών:

- έχουν ουσιώδη σημασία για την καταπολέμηση βλαβερού οργανισμού ή ειδικής ασθένειας των οποίων δεν υπάρχει άλλος τρόπος αντιμετώπισης είτε βιολογικός είτε καλλιεργητικός είτε φυσικός, είτε ακόμη μέσω της διασταύρωσης φυτών και
- ο τρόπος χρήσης αποκλείει οποιαδήποτε άμεση επαφή με το σπόρο, την καλλιέργεια ή τα προϊόντα της καλλιέργειας ωστόσο, στην περίπτωση φροντίδας πολυετών καλλιεργειών, μπορεί να επιτραπεί η άμεση επαφή αλλά μόνον εκτός από την εποχή της ανάπτυξης των βρώσιμων μερών (καρπών), εφόσον η χρησιμοποίηση του προϊόντος δεν καταλήγει έμμεσα στην παρουσία καταλοίπων του στα βρώσιμα μέρη, και
- η χρησιμοποίησή τους δεν έχει απαράδεκτες επιπτώσεις στο περιβάλλον, ούτε το ρυπαίνει

β) εάν χρησιμοποιούνται ως λιπάσματα ή βελτιωτικά του εδάφους:

- έχουν ουσιώδη σημασία για ειδικές από άποψη διατροφής απαιτήσεις των καλλιεργειών ή για συγκεκριμένους στόχους βελτίωσης του εδάφους, που δεν μπορούν να καλυφθούν με τους τρόπους οι οποίοι αναφέρονται στο παράρτημα I, και
η χρησιμοποίησή τους δεν έχει απαράδεκτες επιπτώσεις στο περιβάλλον ούτε το ρυπαίνει.

2 Για τα προϊόντα του παραρτήματος II, είναι δυνατόν να παρέχονται, εφόσον απαιτείται, οι ακόλουθες ενδείξεις:

-λεπτομερής περιγραφή του προϊόντος

- όροι χρήσης και απαιτήσεις όσον αφορά τη σύνθεση ή /και τη διαλυτότητα του, προκειμένου ιδίως να εξασφαλισθεί ο περιορισμός στο ελάχιστο της παρουσίας καταλοίπων των προϊόντων αυτών στα βρώσιμα μέρη των καλλιεργειών ή στα βρώσιμα προϊόντα των καλλιεργειών, και της επίπτωσής τους στο περιβάλλον,
- ιδιαίτερες απαιτήσεις επισήμανσης των προϊόντων του άρθρου 1, εάν τα προϊόντα αυτά λαμβάνονται με τη βοήθεια ορισμένων προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα II.

3. Οι τροποποιήσεις του παραρτήματος II, είτε πρόκειται για προσθήκη ή διαγραφή

προϊόντων παραγράφου 1 είτε για προσθήκη ή τροποποιήσεις των ειδικών ενδείξεων της παραγράφου 2, θεσπίζονται από την Επιτροπή με την διαδικασία του άρθρου 14.

4. Εάν ένα κράτος μέλος κρίνει ότι ένα προϊόν θα πρέπει να προστεθεί στο παράρτημα II ή ότι θα πρέπει να γίνουν σχετικές τροποποιήσεις μεριμνά ώστε να διαβιβάζεται επίσημα στα υπόλοιπα κράτη μέλη και στην Επιτροπή φάκελος στον οποίο εκτίθενται οι λόγοι της προσθήκης ή των τροποποιήσεων, η δε Επιτροπή υποβάλλει το φάκελο αυτό στην επιτροπή του άρθρου 14.

Σύστημα ελέγχου

Άρθρο 8

1. Κάθε επιχειρηματίας που παράγει, παρασκευάζει ή εισάγει από τρίτες χώρες ιόντα του άρθρου 1 με σκοπό την εμπορία τους, πρέπει:

α) να γνωστοποιεί τη δραστηριότητά του αυτή στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ασκεί τη δραστηριότητά του η γνωστοποίηση περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα IV

β) να υποβάλει την επιχείρησή του στο σύστημα ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 9

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν αρχή ή οργανισμό για την παραλαβή των γνωστοποιήσεων. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν οποιαδήποτε συμπληρωματική πληροφορία κρίνουν αναγκαία για τον αποτελεσματικό έλεγχο των συγκεκριμένων επιχειρηματιών.

3. Η αρμόδια αρχή μεριμνά ώστε κάθε ενδιαφερόμενος να έχει στη διάθεσή του ενημερωμένο κατάλογο με τα ονόματα και τις διευθύνσεις των επιχειρηματιών που υπάγονται στο σύστημα ελέγχου.

Άρθρο 9

1. Τα κράτη μέλη εγκαθιδρύουν σύστημα ελέγχου, το οποίο διαχειρίζονται μια ή περισσότερες αρμόδιες αρχές η /και εγκεκριμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί, και προς το οποίο οφείλουν να συμμορφώνονται οι παραγωγοί ή παρασκευαστές των προϊόντων του άρθρου 1.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε κάθε επιχειρηματίας που τηρεί τον παρόντα κανονισμό και πληρώνει την εισφορά του για την κάλυψη των εξόδων ελέγχου να έχει εξασφαλισμένη την πρόσβαση στο σύστημα ελέγχου.

3. Το σύστημα ελέγχου περιλαμβάνει τουλάχιστον την εφαρμογή των μέτρων

ελέγχου και προφύλαξης του παραρτήματος III.

4. Για την εφαρμογή του συστήματος ελέγχου από ιδιωτικούς οργανισμούς, τα κράτη μέλη ορίζουν μια αρχή αρμόδια να εγκρίνει και να επιβλέπει τους οργανισμούς αυτούς.

Για την έγκριση ιδιωτικού οργανισμού ελέγχου λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία

- α) η συνήθης ακολουθητέα διαδικασία ελέγχου του οργανισμού, η οποία περιλαμβάνει λεπτομερή περιγραφή των μέτρων ελέγχου και προφύλαξης, που ο οργανισμός αυτός αναλαμβάνει να επιβάλει στους επιχειρηματίες που ελέγχει
- β) οι κυρώσεις τις οποίες προτίθεται να επιβάλει ο οργανισμός σε περίπτωση που διαπιστώσει παρατυπίες
- γ) η ύπαρξη αναγκαίων πόρων σε ειδικευμένο προσωπικό και διοικητικό και τεχνικό εξοπλισμό, καθώς και η πείρα σε θέματα ελέγχου και η αξιοπιστία
- δ) η αντικειμενικότητα του οργανισμού ελέγχου έναντι των ελεγχόμενων επιχειρηματιών.

6. Μετά την έγκριση οργανισμού ελέγχου, η αρμόδια αρχή:

- α) μεριμνά ώστε οι έλεγχοι που διενεργούνται από τον οργανισμό ελέγχου να είναι αντικειμενικοί
- β) επαληθεύει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων
- γ) λαμβάνει γνώση των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν και των κυρώσεων που επιβλήθηκαν
- δ) ανακαλεί την έγκριση ενός οργανισμού ελέγχου εφόσον αυτός δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) ή δεν πληροί πλέον τα κριτήρια της παραγράφου 5 ή τις απαιτήσεις των παραγράφων 7, 8 και 9

7. Η αρχή ελέγχου και οι εγκεκριμένοι οργανισμοί ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1:

- α) εξασφαλίζουν την εφαρμογή, στις εκμεταλλεύσεις που ελέγχουν, τουλάχιστον των μέτρων ελέγχου και προφύλαξης που ορίζονται στο παράρτημα III.
- β) δεν αποκαλύπτουν σε άλλα πρόσωπα, εκτός από τους υπεύθυνους της εκμετάλλευσης και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές, πληροφορίες ή στοιχεία που περιέχονται εις γνώση τους κατά τη διενέργεια των ελέγχων 8. Οι εγκεκριμένοι οργανισμοί ελέγχου:

- 8. παρέχουν στην επιθεωρούσα αρμόδια αρχή πρόσβαση στα γραφεία και τις

εγκαταστάσεις τους και κάθε πληροφορία και βοήθεια που αυτή κρίνει αναγκαία για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της δυνάμει του παρόντος κανονισμού

β) διαβιβάζουν, το αργότερο στις 31 Ιανουαρίου κάθε χρόνου, στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους κατάλογο των επιχειρηματιών που υπέκειντο στον έλεγχό τους την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου χρόνου και της υποβάλλουν ετησίως σχηματική έκθεση

9. Η αρχή και οι οργανισμοί ελέγχου που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρέπει:

α) να εξασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση παρατυπίας, όσον αφορά την εφαρμογή των άρθρων 5, 6 και 7 ή τη εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο παράρτημα III, οι ενδείξεις του άρθρου 2 που αναφέρονται στην βιολογική μέθοδο παραγωγής αφαιρούνται από όλη την παρτίδα ή από όλα τα προϊόντα στα οποία διαπιστώνεται η παρατυπία αυτή

β) σε περίπτωση καταφανούς ή παρατεταμένης παράβασης, απαγορεύουν στον συγκεκριμένο επιχειρηματία την εμπορία προϊόντων με ενδείξεις που αναφέρονται στη βιολογική μέθοδο παραγωγής, επί διάστημα το οποίο συμφωνείται από κοινού με την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους

10. Με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 14 θεσπίζονται:

α) οι λεπτομέρειες εφαρμογής για τις απαιτήσεις της παραγράφου 5 και τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 6

β) οι λεπτομέρειες εφαρμογής των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 9

Ενδείξεις πιστότητας στο σύστημα ελέγχου

Άρθρο 10

1. Η ένδειξη πιστότητας στο σύστημα ελέγχου που αναφέρεται στο παράρτημα μπορεί να τίθεται μόνο στην επισήμανση των προϊόντων του άρθρου 1, τα οποία:

α) πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 5 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 και των άρθρων 6 και 7 και τηρούν τις διατάξεις τις θεσπιζόμενες δυνάμει αυτών

β) στη διάρκεια όλων των εργασιών παραγωγής και παρασκευής, υπόκεινται στο σύστημα ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 3

γ) έχουν παραχθεί ή παρασκευασθεί από επιχειρηματίες που εμπιστεύθηκαν τον έλεγχο της εκμετάλλευσής τους σε ελεγκτική αρχή ή σε οργανισμό ελέγχου προβλεπόμενο στο άρθρο 9 παράγραφος 1, και έχουν λάβει από αυτή την αρχή ή τον οργανισμό το δικαίωμα, να επιθέτουν την ένδειξη που αναφέρεται στο παράρτημα V

δ) έχουν συσκευασθεί και μεταφερθεί, μέχρι το σημείο λιανικής πώλησης, σε κλειστές συσκευασίες

ε) φέρουν στην επισήμανση το όνομα και ενδεχομένως το σήμα κατατεθέν του οργανισμού ελέγχου, το όνομα και τη διεύθυνση του παραγωγού ή του παρασκευαστή, και, εφόσον εφαρμόζεται η οδηγία 79/112/ΕΟΚ, τις ενδείξεις που απαιτούνται από αυτή την οδηγία

2. Στην επισήμανση ή στη διαφήμιση δεν μπορεί να υπάρχει κανένας ισχυρισμός που να δημιουργεί στον αγοραστή την εντύπωση ότι η ένδειξη που αναφέρεται στο παράρτημα V αποτελεί εγγύηση ότι το προϊόν είναι ανωτέρας ποιότητας από άποψης γεύσης και οσμής (οργανοληπτικά κριτήρια), θρεπτικής αξίας ή υγιεινής διατροφής

3. Η αρχή και οι οργανισμοί ελέγχου που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφο 1 οφείλουν:

α) σε περίπτωση που διαπιστωθεί παρατυπία σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 5, 6 και 7 ή των μέτρων που αναφέρονται στο παράρτημα III, να απαιτούν την αφαίρεση της ένδειξης που αναφέρεται στο παράρτημα V, από όλη την παρτίδα ή από όλη την παραγωγή, στην οποία διαπιστώνεται παρατυπία

β) σε περίπτωση καταφανούς ή παρατεταμένης παράβασης, να αφαιρούν από τον εν λόγω επιχειρηματία το δικαίωμα να χρησιμοποιεί την ένδειξη που αναφέρεται στο παράρτημα V, επί διάστημα που συμφωνείται από κοινού με την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους

4. Οι λεπτομέρειες για την αφαίρεση της ένδειξης που αναφέρεται στο παράρτημα V, σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων των άρθρων 5, 6 και 7 ή των απαιτήσεων και μέτρων του παραρτήματος III, μπορούν να προσδιοριστούν με τη διαδικασία του άρθρου 14.

5. Όταν ένα κράτος μέλος διαπιστώνει, σε προϊόν προερχόμενο από άλλο κράτος μέλος και φέρου τις ενδείξεις που προβλέπονται στο άρθρο 2 η/ και στο παράρτημα V, παρατυπίες όσον αφορά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, ενημερώνει σχετικά το κράτος μέλος που έχει εγκρίνει τον οργανισμό ελέγχου και την Επιτροπή.

6. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προς αποφυγή παραπλανητικής χρησιμοποίησης των ενδείξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 η/ και στο παράρτημα V.

7. Η Επιτροπή θα επανεξετάσει, πριν από την 1^η Ιουλίου 1993 το άρθρο 10, ιδίως όσον αφορά τη δυνατότητα να γίνει υποχρεωτική η ένδειξη που προβλέπεται στο παράρτημα V και θα υποβάλει τις απαραίτητες προτάσεις για την ενδεχόμενη

αναθεώρησή τους.

Εισαγωγές από τρίτες χώρες

Άρθρο 11

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5, τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 και εισάγονται από τρίτες χώρες μπορούν να κυκλοφορήσουν στο εμπόριο μόνον εφόσον:

κατάγονται από συγκεκριμένη περιοχή ή μονάδα παραγωγής τρίτης χώρας που περιλαμβάνεται σε κατάλογο καταρτιζόμενο με απόφαση της Επιτροπής σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 14, και έχουν ελεγχθεί από οργανισμό ελέγχου που ενδεχομένως καθορίζεται στην απόφαση σχετικά με την εν λόγω τρίτη χώρα

β) η αρμόδια αρχή ή οργανισμός της τρίτης χώρας έχει εκδώσει πιστοποιητικό ελέγχου που βεβαιώνει ότι η παρτίδα που αναφέρεται στο πιστοποιητικό:

- έχει παραχθεί με σύστημα παραγωγής, στο οποίο εφαρμόζονται κανόνες ισοδύναμοι με εκείνους των άρθρων 6 και 7, και

- έχει υποβληθεί σε καθεστώς ελέγχου του οποίου η ισοτιμία αναγνωρίστηκε κατά την εξέταση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β).

2. Προκειμένου να αποφασιστεί εάν, για ορισμένα προϊόντα του άρθρου 1, μια τρίτη χώρα μπορεί, μετά από αίτησή της, να συμπεριληφθεί στον κατάλογο της παραγράφου 1 στοιχείο α), λαμβάνονται ιδίως άποψη:

α) οι εγγυήσεις που μπορεί να παράσχει η τρίτη χώρα, τουλάχιστον για την παραγωγή που προορίζεται για την Κοινότητα, όσον αφορά την εφαρμογή κανόνων ισότιμων με τους αναφερόμενους στα άρθρα 6 και 7

3) η αποτελεσματικότητα των ληφθέντων μέτρων ελέγχου, τα οποία, τουλάχιστον για την παραγωγή που προορίζεται για την Κοινότητα, πρέπει να είναι ισότιμα με το καθεστώς ελέγχου που προβλέπεται στα άρθρα 8 και 9, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των διατάξεων του στοιχείου α)

Βάσει των στοιχείων αυτών, είναι δυνατόν να προσδιορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής οι περιοχές ή μονάδες παραγωγής, καταγωγής ή οι οργανισμοί των οποίων ο έλεγχος θεωρείται ισότιμος.

3. Το πιστοποιητικό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο β) πρέπει:

α) να συνοδεύει, στο πρωτότυπο, το εμπόρευμα μέχρι την εκμετάλλευση του πρώτου παραλήπτη, εν συνεχεία ο εισαγωγέας πρέπει να κρατεί το πιστοποιητικό στη διάθεση της ελεγκτικής αρχής επί δύο χρόνια τουλάχιστον

β) να έχει συνταχθεί κατά τρόπο και σύμφωνα με υπόδειγμα που ορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 14

4. Λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου μπορούν να καθοριστούν με τη διαδικασία του άρθρου 14.

5. Κατά την εξέταση της αίτησης της τρίτης χώρας, η Επιτροπή απαιτεί όλες τις αναγκαίες πληροφορίες από τη χώρα αυτή εξάλλου μπορεί να αναθέσει σε εμπειρογνώμονες να διεξαγάγουν, υπό τον έλεγχό της, επιτόπια εξέταση των κανόνων παραγωγής και των μέτρων ελέγχου που εφαρμόζονται πράγματι στην ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα.

Ελεύθερη κυκλοφορία στο εσωτερικό της Κοινότητας

Άρθρο 12

Τα κράτη μέλη δεν δύναται, για λόγους που αφορούν τον τρόπο παραγωγής, επισήμανσης ή παρουσίασης αυτού του τρόπου παραγωγής, να απαγορεύουν ο περιορίζουν την εμπορία προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 και αποκρίνονται στις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

Διοικητικές διατάξεις και θέση σε εφαρμογή

Άρθρο 13

Με τη διαδικασία του άρθρου 14, μπορούν να θεσπίζονται:

- τροποποιήσεις των παραρτημάτων I, II, III, IV και VI, λεπτομέρειες εφαρμογής όσον αφορά τα παραρτήματα I και III.

Άρθρο 14

Η επιτροπή επικουρείτε από επιτροπή την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής.

Εφόσον ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στο παρόν άρθρο, ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν.

Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό εντός προθεσμίας την οποία μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Η γνώμη διατυπώνεται με την ειδική πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης, κατά την ψηφοφορία στην επιτροπή, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

Η Επιτροπή θεσπίζει τα προτεινόμενα μέτρα όταν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της

επιτροπής.

Όταν τα προτεινόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή έλλειψη γνώμης, η Επιτροπή υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν το Συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης, τα προτεινόμενα μέτρα θεσπίζονται από την Επιτροπή.

Άρθρο 15

Κάθε χρόνο, πριν την 1 η Ιουλίου, τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα μέτρα που έλαβαν κατά τη διάρκεια του διαρреυσαντος έτους για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, και ειδικότερα της γνωστοποιούν:

- κατάλογο των επιχειρηματιών οι οποίοι στις 31 Αυγούστου του προηγούμενου έτους, προέβησαν στη γνωστοποίηση που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο α) και υπόκεινται στο καθεστώς ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 9
- έκθεση σχετικά με την εποπτεία που ασκείται κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 παράγραφος 6.

Εξάλλου, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή, πριν από τις 31 Μαρτίου κάθε χρόνου, τον κατάλογο των εγκεκριμένων, κατά την 31^η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, οργανισμών ελέγχου, τη νομική και λειτουργική διάρθρωσή τους, τα πρότυπα σχέδια ελέγχου, το σύστημα επιβολής κυρώσεων και, ενδεχομένως, το σήμα τους.

Η Επιτροπή δημοσιεύει κάθε χρόνο στη σειρά C της Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τους καταλόγους των εγκεκριμένων οργανισμών που της γνωστοποιήθηκε εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο.

Άρθρο 16

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσης του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
2. Εντός εννέα μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή τα άρθρα 8 και 9.
3. Το άρθρο 5, το άρθρο 8 παράγραφος 1 και το άρθρο 11 παράγραφος 1 αρχίζουν να ισχύουν δώδεκα μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.

Με τη διαδικασία του άρθρου 14, η προθεσμία για την έναρξη εφαρμογής του άρθρου 11, παράγραφος 1 μπορεί να παραταθεί επί ορισμένο χρονικό διάστημα για τις εισαγωγές από τρίτη χώρα, στην περίπτωση που, μετά από αίτηση τρίτης χώρας, η εξέταση του θέματος βρίσκεται ακόμη σε σημείο που δεν επιτρέπει να ληφθεί απόφαση για την εγγραφή της χώρας αυτής στον κατάλογο του άρθρου 11 παράγραφος 1 στοιχείο α) πριν από τη λήξη της προθεσμίας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο.

Για την τήρηση της περιόδου μετατροπής που αναφέρεται στο παράρτημα I σημείο 1, η περίοδος πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού λαμβάνεται υπόψη εφόσον ο φορέας μπορεί να αποδείξει κατά τρόπο ικανοποιητικό στον οργανισμό ελέγχου ότι, κατά την περίοδο αυτή παρήγαγε, σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις, ή έλλειψη τέτοιων διατάξεων, σύμφωνα με τις διεθνώς αναγνωρισμένες προδιαγραφές στον τομέα της βιολογικής παραγωγής.

4. Επί δωδεκάμηνο μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη μπορούν, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 6 παράγραφος 1, να επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση στο έδαφος του προϊόντων που περιέχουν ουσίες οι οποίες δεν απαριθμούνται στο παράρτημα II και για τις οποίες θεωρούν ότι πληρούνται οι όροι του άρθρου 7 παράγραφος 1.

5. Επί δωδεκάμηνο μετά την εκπόνηση του παραρτήματος VI, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7, τα κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθήσουν να επιτρέπουν, σύμφωνα με τις εθνικές τους διατάξεις, τη χρήση ουσιών που δεν περιλαμβάνονται στο εν λόγω παράρτημα VI.

6. Τα κράτη μέλη πληροφορούν τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή όσον αφορά τις ουσίες που επιτρέπονται δυνάμει των παραγράφων 4 και 5.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέλη Του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 1991

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. C. JUNCKER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΑΝΟΝΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

Φυτά και φυτικά προϊόντα

1. Οι αρχές που διατυπώνονται στο παρόν παράρτημα πρέπει κανονικά να έχουν εφαρμοστεί στα αγροτεμάχια, κατά τη διάρκεια περιόδου μετατροπής τουλάχιστον δύο ετών πριν από τη σπορά ή, στην περίπτωση πολυετών καλλιεργειών εκτός από τα λιβάδια, τουλάχιστο τριών ετών πριν από την πρώτη συγκομιδή των προϊόντων του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο α). Ο οργανισμός ελέγχου μπορεί, με την έγκριση της αρμόδιας αρχής, να αποφασίσει την παράταση ή μείωση της εν λόγω περιόδου, σε ορισμένες περιπτώσεις λαμβάνοντας υπόψη την προγενέστερη χρήση των αγροτεμαχίων.
2. Η ευφορία και η βιολογική δραστηριότητα του εδάφους πρέπει να διατηρούνται ή να αυξάνονται στις κατάλληλες περιπτώσεις: α) με την καλλιέργεια ψυχανθών, με χλωρά λίπανση ή με την καλλιέργεια βαθύρριζων φυτών στα πλαίσια κατάλληλου πολυετούς προγράμματος αμειψισποράς
β) με την ενσωμάτωση στο έδαφος οργανικών αποσυντεθειμένων ή μη ουσιών που παράγονται σε εκμεταλλεύσεις συμμορφούμενες προς τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Μέχρις ότου εγκριθούν κοινού τεχνικοί κανόνες για τη βιολογική κτηνοτροφία, τα κτηνοτροφικά προϊόντα όπως η κοπριά αγροκτήματος, μπορούν να χρησιμοποιούνται εάν προέρχονται από κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που τηρούν τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες ή, εάν, δεν υπάρχουν τέτοιοι κανόνες, τη διεθνώς αναγνωρισμένη πρακτική βιολογικής κτηνοτροφίας.

Τα άλλα οργανικά ή ανόργανα λιπάσματα που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ, μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο στο βαθμό που τα μέσα των στοιχείων α) και β) δεν μπορούν να καλύψουν τις θρεπτικές ανάγκες των φυτών της αμειψισποράς ή της κατεργασίας του εδάφους. Για την ενεργοποίηση των οργανικών λιπασμάτων (compost) μπορούν να χρησιμοποιούνται κατάλληλα παρασκευάσματα (βιοδυναμικά παρασκευάσματα) με βάση μικροοργανισμούς ή φυτά.

2. Η καταπολέμηση των παρασίτων, των ασθενειών και των ζιζανίων πραγματοποιείται με την εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων:
 - επιλογή των κατάλληλων ειδών και ποικιλιών,
 - κατάλληλο πρόγραμμα αμειψισποράς,

- μηχανικές μέθοδοι καλλιέργειας,
- προστασία των φυσικών εχθρών των παρασίτων με τη λήψη κατάλληλων μέτρων (π.χ. φράκτες από φυτά, φωλιές, διασπορά εχθρών),
- καταστροφή των ζιζανίων με φωτιά.

Τα προϊόντα του παραρτήματος II μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο σε περιπτώσεις που η καλλιέργεια κινδυνεύει άμεσα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Α. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΙΠΑΝΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

Όνομα	Περιγραφή, απαιτήσεις όσον αφορά τη σύνθεση, συνθήκες χρήσεως
Κοπριά αγροκτήματος και πουλερικών	-
Υγρή κόπρος ή ούρα	-
Άχυρα	-
Τύρφη	-
Λιπάσματα από εξαντλημένα υποστρώματα	-
μανιταροκαλλιέργειας και σκωληκοτροφίας	-
Λιπάσματα από κατάλοιπα φυτών	-
Επεξεργασμένα ζωικά προϊόντα σφαγείων και βιομηχανικών ιχθύων	-
Οργανικά υποπροϊόντα βιομηχανιών τροφίμων και κλωστουφαντουργιών	-
Φύκη και προϊόντα φυκών	-
Πριονίδι, φλοιοί δένδρων και απορρίμματα ξύλου	-
Τέφρα ξύλου	-
Φυσικά φωσφορικά πετρώματα	-
Κεκαυμένα πετρώματα φωσφορικού αργιλίου	-
Βασική τέφρα	-
Πετρώματα καλιούχων αλάτων	Ανάγκη που αναγνωρίζει η ελέγχουσα αρχή
θεική ποτάσα	-
Κιμωλία	-
Μαγνησιούχα πετρώματα	-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 8 ΚΑΙ 9

Α. Γεωργικές εκμεταλλεύσεις που παράγουν φυτά και φυτικά προϊόντα

1. Η παραγωγή πρέπει να πραγματοποιείται σε μονάδα της οποίας τα αγροτεμάχια, οι χώροι παραγωγής και αποθήκευσης είναι σαφώς διαχωρισμένα από τα αντίστοιχα οποιασδήποτε άλλης μονάδας η οποία δεν τηρεί τους κανόνες παραγωγής του παρόντος κανονισμού μπορούν να αποτελούν τμήμα αυτής της μονάδας εργαστήρια μεταποίησης η/ και συσκευασίας, εφόσον η μονάδα περιορίζεται στην μεταποίηση, η /και στην συσκευασία της δικής της γεωργικής παραγωγής.

2. Κατά την έναρξη εφαρμογής του καθεστώτος ελέγχου, ο παραγωγός και ο οργανισμός ελέγχου:

- προβαίνουν σε πλήρη περιγραφή της μονάδας με ένδειξη των χώρων αποθήκευσης και παραγωγής και των αγροτεμαχίων και ενδεχομένως, των χώρων όπου πραγματοποιούνται ορισμένες εργασίες μεταποίησης η/ και συσκευασίας

- καθορίζουν όλα τα συγκεκριμένα μέτρα που πρέπει να ληφθούν στο επίπεδο της μονάδας για να διασφαλισθεί η τήρηση των διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

Η περιγραφή αυτή και τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνονται σε έκθεση επιθεώρησης, η οποία συνυπογράφεται από τον υπεύθυνο της εν λόγω μονάδας
Η έκθεση αναφέρει επίσης:

- την ημερομηνία της τελευταίας χρήσης, στα εν λόγω αγροτεμάχια, προϊόντων ασυμβίβαστων με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) και του άρθρου 7,

- τη δέσμευση που έχει αναλάβει ο παραγωγός να τηρεί, κατά τις εργασίες, τις διατάξεις των άρθρων 5, 6 και 7 και να δέχεται, σε περίπτωση παράβασής τους, την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγραφος 9.

3. Κάθε έτος, εντός προθεσμίας που καθορίζει ο οργανισμός ελέγχου, ο παραγωγός πρέπει να γνωστοποιεί στον οργανισμό αυτό, το λεπτομερές πρόγραμμά του παραγωγής φυτικών προϊόντων ανά αγροτεμάχιο.

4. Πρέπει να τηρούνται λογιστικά βιβλία η/ και να υπάρχουν αποδείξεις που να επιτρέπουν στον εν λόγω οργανισμό να ελέγχει την καταγωγή, τη φύση και τις

ποσότητες όλων των πρώτων υλών που αγοράστηκαν, καθώς και τη χρήση τους εξάλλου, πρέπει να τηρούνται λογιστικά βιβλία ή να υπάρχουν αποδείξεις για τη φύση, τις ποσότητες και τους παραλήπτες όλων των απολεσθέντων γεωργικών προϊόντων. Εφόσον αφορούν απευθείας πώληση στον τελικό καταναλωτή, οι ποσότητες αθροίζονται ανά ημέρα.

5. Απαγορεύεται, εντός της μονάδας, η αποθήκευση πρώτων υλών άλλων από εκείνες των οποίων η χρησιμοποίηση συμβιβάζεται με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) και του άρθρου 7.
6. Εκτός από τις αιφνιδιαστικές επισκέψεις επιθεώρησης, ο οργανισμός ελέγχου πρέπει να πραγματοποιεί τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, έναν πλήρη έλεγχο των εγκαταστάσεων της μονάδας. Μπορούν να διενεργούνται δειγματοληψίες για την ανίχνευση προϊόντων απαγορευμένων από τον παρόντα κανονισμό. Μια τέτοια δειγματοληψία όμως είναι υποχρεωτική όταν υπάρχουν υπόνοιες για χρησιμοποίηση απαγορευμένου προϊόντος. Μετά από κάθε επίσκεψη συντάσσεται έκθεση επιθεώρησης που συνυπογράφεται από τον υπεύθυνο της ελεγχθείσας μονάδας.
7. επί τω τέλει της επιθεώρησης ο παραγωγός παρέχει στον οργανισμό ελέγχου πρόσβαση στους χώρους αποθήκευσης και παραγωγής και στα αγροτεμάχια καθώς και στα λογιστικά βιβλία και τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Παρέχει στον οργανισμό οποιαδήποτε πληροφορία κριθεί αναγκαία για την επιθεώρηση.
8. Τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 και δεν έχουν ακόμα τοποθετηθεί στη συσκευασία που προορίζεται για τον τελικό καταναλωτή μπορούν να μεταφερθούν σε άλλες μονάδες μόνο σε κλειστές συσκευασίες ή εμπορευματοκιβώτια ώστε να εμποδίζεται η αντικατάσταση του περιεχομένου τους, φέρουν δε ετικέτα στην οποία αναγράφονται, εκτός από άλλες ενδείξεις που ενδεχομένως προβλέπονται από κανονιστικές διατάξεις:
 - το όνομα και η διεύθυνση του υπεύθυνου παραγωγής ή παρασκευής του προϊόντος
 - η ονομασία του προϊόντος,
 - η ένδειξη ότι το προϊόν υπάγεται στο καθεστώς ελέγχου που αναφέρεται στον παρόντα κανονισμό.
9. Όταν ένας επιχειρηματίας εκμεταλλεύεται περισσότερες της μιας μονάδας παραγωγής στην ίδια περιοχή, οι εντός της περιοχής μονάδες που παράγουν φυτά ή φυτικά προϊόντα τα οποία δεν αναφέρονται στο άρθρο 1 υπόκεινται στο καθεστώς ελέγχου, όσον αφορά το σημείο 2 πρώτο εδάφιο και τα σημεία 3, 4 και

5. Στις μονάδες αυτές, δεν μπορούν να παραχθούν φυτά της ίδιας ποικιλίας με τα φυτά που παράγονται στην μονάδα που αναφέρεται 010 σημείο 1.

B. Μονάδες μεταποίησης και συσκευασίας φυτικών προϊόντων και ειδών διατροφής που περιέχουν κυρίως φυτικά προϊόντα

1 Κατά την έναρξη εφαρμογής του καθεστώτος ελέγχου, ο επιχειρηματίας και ο οργανισμός ελέγχου:

- προβαίνουν σε πλήρη περιγραφή της μονάδας αναφέροντας τις εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για τη μεταποίηση, τη συσκευασία και την αποθήκευση των γεωργικών προϊόντων πριν και μετά τις εργασίες,
- καθορίζουν όλα τα συγκεκριμένα μέτρα που πρέπει να ληφθούν στο επίπεδο της μονάδας για να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

Η περιγραφή αυτή και τα εν λόγω μέτρα περιέχονται σε έκθεση επιθεώρησης, που συνοπογράφεται από τον υπεύθυνο της οικείας μονάδας.

Η έκθεση αναφέρει επίσης τη δέσμευση του επιχειρηματία να τηρεί, κατά τις εργασίες, τις διατάξεις του άρθρου 5, καθώς και να δέχεται, σε περίπτωση παράβασης, την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγρ. 9.

2. Τηρούνται λογιστικά βιβλία που επιτρέπουν στον οργανισμό ελέγχου να επαληθεύσει:

- την καταγωγή, τη φύση και τις ποσότητες των γεωργικών προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 και τα οποία έχει παραλάβει η μονάδα,
- τη φύση, τις ποσότητες και τους παραλήπτες των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1 και τα οποία παραδόθηκαν από τη μονάδα,
- κάθε άλλη πληροφορία, όπως η καταγωγή, η φύση και οι ποσότητες των συστατικών, πρόσθετων και βελτιωτικών παρασκευής που παρέλαβε η μονάδα καθώς και η σύνθεση των μεταποιημένων προϊόντων, που απαιτούνται από τον οργανισμό ελέγχου, προκειμένου να ελέγχει καταλλήλως τις εργασίες.

3. Όταν στη μονάδα μεταποιούνται, συσκευάζονται ή αποθηκεύονται και προϊόντα μη προβλεπόμενα στο άρθρο 1:

- η μονάδα πρέπει να διαθέτει χωριστούς χώρους αποθήκευσης των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1, πριν και μετά τις εργασίες.
- οι εργασίες πρέπει να πραγματοποιούνται σε πλήρη σειρά, ΟΙαχωρίδρΕνΕс στο χώρο ή το χρόνο από ανάλογες εργασίες που αφορούν προϊόντα μη προβλεπόμενα

στο άρθρο 1,

- εάν οι εν λόγω εργασίες δεν πραγματοποιούνται συχνά, πρέπει να προαναγγέλλονται εντός προθεσμίας οριζόμενης σε συμφωνία με τον οργανισμό ελέγχου,
 - πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για να εξασφαλίζεται η αναγνώριση των παρτίδων και να αποφεύγονται αναμειξείς με προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί σύμφωνα με τους κανόνες παραγωγής του παρόντος κανονισμού.
4. Εκτός από τις αιφνιδιαστικές επιθεωρήσεις, ο οργανισμός ελέγχου πρέπει να πραγματοποιεί τουλάχιστον μια φορά το χρόνο έλεγχο των εγκαταστάσεων της μονάδας. Μπορούν να διενεργούνται δειγματοληψίες για την ανίχνευση προϊόντων απαγορευμένων από τον παρόντα κανονισμό. Μια τέτοια δειγματοληψία όμως είναι υποχρεωτική όταν υπάρχουν υπόνοιες για χρησιμοποίηση απαγορευμένου προϊόντος. Μετά από κάθε επίσκεψη συντάσσεται έκθεση επιθεώρησης, η οποία συνυπογράφεται από τον υπεύθυνο της μονάδας που ελέγχεται.
 5. Επί τω τέλει της επιθεώρησης, ο επιχειρηματίας παρέχει στον οργανισμό ελέγχου δυνατότητα πρόσβασης στη μονάδα, στα λογιστικά βιβλία και στα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Παρέχει επίσης στον οργανισμό ελέγχου οποιαδήποτε πληροφορία είναι απαραίτητη για την επιθεώρηση.
 6. Σε θέματα μεταφοράς εφαρμόζονται οι απαιτήσεις του σημείου 8 του μέρους Α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι V

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 8

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΤΟΙΧΕΙΟ α)

α) Όνομα και διεύθυνση του επιχειρηματία

β) γεωγραφική θέση των χώρων και ενδεχομένως των αγροτεμαχίων (στοιχεία κτηματολογίου) όπου πραγματοποιούνται οι εργασίες, γ) φύση των εργασιών και των προϊόντων

δ) δέσμευση του επιχειρηματία να πραγματοποιεί τις εργασίες σύμφωνα με τα άρθρα 5, 6,7 η /και 11

ε) όταν πρόκειται για γεωργική εκμετάλλευση, η ημερομηνία κατά την οποία ο παραγωγός έπαψε να χρησιμοποιεί στα συγκεκριμένα αγροτεμάχια, προϊόντα μη επιτρεπόμενα από το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) και το άρθρο 7

στ) το όνομα του εγκεκριμένου οργανισμού στον οποίο ο επιχειρηματίας έχει αναθέσει τον έλεγχο της εκμετάλλευσής του, αν στο εν λόγω κράτος εφαρμόζεται το σύστημα ελέγχου με την έγκριση τέτοιου είδους οργανισμών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΕΝΔΕΙΞΗ ΠΙΣΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η ένδειξη πιστότητας στο σύστημα ελέγχου αναγράφεται στην ή στις γλώσσες της επισήμανσης:

ES: Agricultura Ecologica - Sistema de control CEE

CDK: Okologisk Jordbrug - EF Kontrolordning

D:Okologische Agrawirtschaft - EWG Kontrollsystem

GR: Βιολογική Γεωργία Σύστημα Ελέγχου ΕΟΚ

EN: Organic Farming -EEC Control System

F: Agriculture Biologique -Systeme de controle GEE

IT: Agricoltura Biologica -Regime di controllo GEE

NL: Biologische Landbouw -EEG Controlesysteem

P: Agricultura Biologica -Sistema de controllo GEE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

- A. Επιτρεπόμενες ουσίες ως συστατικά μη γεωργικής προέλευσης (άρθρο 5 παράγραφος 3 στοιχείο β)];
- B. Ουσίες των οποίων επιτρέπεται η χρήση κατά την παρασκευή (άρθρο 5 παράγραφος 3 στοιχείο γ)];
- Γ. Συστατικά γεωργικής προέλευσης στο άρθρο 5 παράγραφος 4:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 30^{ης} Ιουνίου 1992 σχετικά με μεθόδους γεωργικής παραγωγής που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος και με τη διατήρηση του φυσικού χώρου

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 42 και 43,

την πρόταση της Επιτροπής,
τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,
Εκτιμώντας:

ότι οι απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος αποτελούν συνιστώσα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής

ότι τα μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση της γεωργικής παραγωγής στην Κοινότητα πρέπει να έχουν ευνοϊκές επιπτώσεις από περιβαλλοντική άποψη

ότι είναι πολλοί οι παράγοντες που επηρεάζουν το περιβάλλον το οποίο υφίσταται πολλαπλές πιέσεις στην Κοινότητα ότι με βάση ένα καθεστώς κατάλληλων ενισχύσεων οι γεωργοί μπορούν να ασκούν ένα πραγματικό λειτούργημα στην υπηρεσία του συνόλου της κοινωνίας με την εισαγωγή ή τη διατήρηση μεθόδων παραγωγής που συμμορφώνονται προς τις αυξημένες απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων ή προς τις απαιτήσεις της διατήρησης του φυσικού χώρου και του τοπίου

ότι η θέσπιση καθεστώτος ενισχύσεων που θα ενθαρρύνει τη σημαντική μείωση της χρησιμοποίηση λιπασμάτων ή φυτοφαρμάκων ή την εφαρμογή μεθόδων βιολογικής καλλιέργειας μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στη μείωση της ρύπανσης που προκαλεί η γεωργία, αλλά επίσης στην προσαρμογή των διαφόρων παραγόντων παραγωγής στις ανάγκες των αγοραστών ευνοώντας τις λιγότερο εντατικές μεθόδους παραγωγής

ότι η μείωση του ζωικού κεφαλαίου των εκμεταλλεύσεων ή της παρουσίας των ζώων ανά εκτάριο γης μπορεί να συμβάλει στο να αποφευχθούν ζημιές που προκαλούνται από τον υπερβολικά μεγάλο αριθμό προβατοειδών ή βοοειδών

ότι, κατά συνέπεια, πρέπει να ενσωματωθεί στο καθεστώς που προτείνει ο παρών κανονισμός το καθεστώς εντατικοποίησης ορισμένων μορφών παραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 1991 σχετικά με τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων

ότι η παραγωγή προϊόντων που δεν προορίζονται για διατροφή, στο πλαίσιο ενός κοινοτικού καθεστώτος παύσης της καλλιέργειας των γαιών πρέπει να συμμορφούνται, προς τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος ότι, συνεπώς, το παρόν καθεστώς δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί στην παραγωγή αυτών των προϊόντων

ότι ένα καθεστώς που θα ευνοεί τη θέσπιση ή διατήρηση ειδικών μεθόδων παραγωγής μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων

προστασίας του περιβάλλοντος ή του φυσικού χώρου και, με τον τρόπο αυτό, να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων στον τομέα του περιβάλλοντος

ότι πολλές γεωργικές και αγροτικές περιοχές στην Κοινότητα απειλούνται όλο και περισσότερο από τη δημογραφική ερήμωση, τη διάβρωση, τις πλημμύρες και τις πυρκαγιές δασών και ότι η θέσπιση ειδικών μέτρων που θα ενθαρρύνουν τη συντήρηση των εκτάσεων μπορεί να μειώσει αυτούς τους κινδύνους

ότι το μέγεθος των προβλημάτων καθιστά αναγκαίο να εφαρμοστούν τα εν λόγω καθεστάτα προς όφελος όλων των γεωργών της Κοινότητας οι οποίοι αναλαμβάνουν να ασκούν τις δραστηριότητες τους κατά τρόπο που να προστατεύει, να διατηρεί ή να βελτιώνει το περιβάλλον και το φυσικό χώρο και να αποκλείει κάθε νέα χρήση εντατικής μεθόδου γεωργικής παραγωγής

ότι το καθεστώς παύσης της καλλιέργειας των αρόσιμων γαιών που προβλέπεται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 έχει αντικατασταθεί από διατάξεις που έχουν ενσωματωθεί στις ρυθμίσεις περί κοινών οργανώσεων των αγορών ότι πρέπει, ωστόσο, να θεσπιστεί καθεστώς που θα επιτρέπει μακροπρόθεσμα την παύση της καλλιέργειας γεωργικών γαιών για περιβαλλοντικούς λόγους και για την προστασία των φυσικών πόρων

ότι τα μέτρα που προβλέπει ο παρών κανονισμός πρέπει να ενθαρρύνουν τους γεωργούς να αναλαμβάνουν να ασκούν δραστηριότητα που θα συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος και της διατήρησης του φυσικού χώρου συμβάλλοντας έτσι στην ισορροπία των αγορών ότι πρέπει να αποζημιώνονται οι γεωργοί για τις απώλειες εισοδήματος που οφείλονται στη μείωση της παραγωγής η/και στην αύξηση του κόστους παραγωγής καθώς και για το ρόλο τους στη βελτίωση του περιβάλλοντος

ότι η θέσπιση, από τα κράτη μέλη, κανόνων ορθής συμπεριφοράς στο γεωργικό τομέα μπορεί επίσης να συμβάλει στο να καταστούν οι μέθοδοι παραγωγής περισσότερο συμβατές με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος

ότι η πολυμορφία του περιβάλλοντος, των φυσικών συνθηκών και των γεωργικών διαρθρώσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας απαιτεί την προσαρμογή των μέτρων που έχουν προβλεφθεί ότι ενδείκνυται, συνεπώς, να προβλεφθεί η εφαρμογή τους στο πλαίσιο των προγραμμάτων διαχείρισης κατά ζώνες των γεωργικών ή εγκαταλελειμμένων γαιών και, ενδεχομένως, να συνοδεύονται από εθνικές κανονιστικές διατάξεις

ότι τόσο η Κοινότητα όσο και τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές

τους για την κατάρτιση και την πληροφόρηση όσον αφορά την εισαγωγή γεωργικών και δασικών μεθόδων παραγωγής που να σέβονται το ότι για να εξασφαλιστεί η μέγιστη δύναμη αποτελεσματικότητα αυτών των προγραμμάτων είναι απαραίτητη η διάδοση και ο περιοδικός έλεγχος των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων ότι τα μέτρα αυτά πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη ορισμένων ειδικών στόχων της κοινοτικής νομοθεσίας περιβάλλοντος ότι, εφόσον η Κοινότητα συμβάλει στη χρηματοδότηση της δράσης, πρέπει να έχει τις εγγυήσεις ότι τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη για την εκτέλεσή της συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων ότι πρέπει για το σκοπό αυτό να γίνει χρήση της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και Επιτροπής, η οποία θεσπίστηκε με το άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4253/88 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1988 για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 όσον αφορά το συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων ότι είναι αναγκαίοι οι πόροι που διατίθενται για την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπει ο παρών κανονισμός να προστεθούν στους πόρους οι οποίοι έχουν προβλεφθεί για την υλοποίηση των ενεργειών στο πλαίσιο της ρύθμισης για τα διαρθρωτικά ταμεία, και ιδίως των ενεργειών στις περιοχές που καλύπτουν οι στόχοι αριθ. 1 και 5 β οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Στόχοι του καθεστώτος ενισχύσεων

Θεσπίζεται κοινοτικό καθεστώς ενισχύσεων που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) τμήμα Εγγυήσεων προκειμένου:

- να πλαισιωθούν οι αλλαγές που προβλέπονται στον τομέα των κοινών οργανώσεων αγορών,
- να υποβοηθηθεί η επίτευξη των στόχων των κοινοτικών πολιτικών στο γεωργικό τομέα και στον τομέα του περιβάλλοντος,
- να εξασφαλιστεί στους γεωργούς εύλογο εισόδημα.

Το καθεστώς αυτό αποσκοπεί στο:

- α) να ευνοήσει τη Θέσπιση ή τη διατήρηση μεθόδων γεωργικής παραγωγής που θα μειώνουν τη ρύπανση την οποία δημιουργεί η γεωργία, πράγμα που συμβάλλει, επίσης, στην καλύτερη ισορροπία των αγορών, μέσω της μείωσης της παραγωγής
- β) να ευνοήσει την εφαρμογή ευνοϊκών για το περιβάλλον εκτατικών μεθόδων φυτικής παραγωγής και εκτροφής βοοειδών και προβατοειδών, καθώς και τη μετατροπή αρόσιμων γαιών σε εκτατικούς βοσκότοπους
- γ) να ευνοήσει την εκμετάλλευση των γεωργικών γαιών σύμφωνα με τους κανόνες προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος, του φυσικού χώρου, του τοπίου, των φυσικών πόρων, των εδαφών καθώς και της γενετικής πολυμορφίας
- δ) να ενθαρρύνει τη συντήρηση των εγκαταλελειμμένων γεωργικών και δασικών εκτάσεων στις περιπτώσεις που η συντήρησή τους επιβάλλεται από οικολογικούς λόγους, ή φυσικούς κινδύνους και κινδύνους πυρκαγιάς και να αποτρέψει με τον τρόπο αυτό τους κινδύνους δημογραφικής ερήμωσης της υπαίθρου
- ε) να ενθαρρύνει τη διαχείριση γαιών υπέρ της πρόσβασης και της ψυχαγωγίας του κοινού
- ζ) να ευνοήσει την ευαισθητοποίηση και την κατάρτιση των γεωργών σε θέματα γεωργικής παραγωγής κατά τρόπο εναρμονιζόμενο με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος και τη συντήρηση του φυσικού χώρου

Άρθρο 2

Καθεστώς ενισχύσεων

1. Υπό την προϋπόθεση ότι θα έχει Θετικές συνέπειες για το περιβάλλον και το φυσικό χώρο, το καθεστώς μπορεί να περιλαμβάνει την τραπεζική ενισχύσεων στους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων οι οποίοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση:

- α) να μειώσουν σημαντικά τη χρησιμοποίηση λιπασμάτων ή/και φυτοφαρμάκων ή να συνεχίσουν τη μείωση που ήδη ανέλαβαν στο παρελθόν ή να εφαρμόσουν η να διατηρήσουν μεθόδους βιολογικής καλλιέργειας
- β) να προβούν, με μέσα άλλα από τα οριζόμενα στο στοιχείο α), στην εκτατικοποίηση της φυτικής παραγωγής περιλαμβανομένης και της παραγωγής χορτονομής, ή τη διατήρηση εκτατικής παραγωγής που έχουν αναλάβει ήδη ή στη μετατροπή των αρόσιμων γαιών σε εκτατικούς βοσκότοπους
- γ) να μειώσουν τον αριθμό των βοοειδών ή προβατοειδών, ανά μονάδα επιφανείας βοσκής
- δ) που χρησιμοποιούν άλλες μεθόδους παραγωγής που συμμορφώνονται με τις

απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων καθώς και της διατήρησης του φυσικού χώρου και του τοπίου, ή να εκτρέφουν ζώα των φυλών της περιοχής τους που απειλούνται με εξαφάνιση

ε) να συντηρούν τις εγκαταλελειμμένες γεωργικές ή δασικές εκτάσεις

στ) να προβούν στην παύση της καλλιέργειας των γεωργικών εκτάσεων για περίοδο τουλάχιστον είκοσι ετών προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς που συνδέονται με το περιβάλλον, ιδίως για τη δημιουργία βιότοπων ή εθνικών δρυμών ή για την προστασία των υδρολογικών συστημάτων

ε) να διαχειρίζονται τις γαίες για την πρόσβαση και την ψυχαγωγία του κοινού.

Επιπλέον, το καθεστώς μπορεί να περιλαμβάνει μέτρα που αποβλέπουν στην βελτίωση της κατάρτισης των γεωργών όσον αφορά τις γεωργικές δασικές μεθόδους παραγωγής που συμμορφώνονται με τις ανάγκες του περιβάλλοντος.

Άρθρο 3

Προγράμματα ενισχύσεων

Τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή, στο σύνολο της επικράτειάς τους και ανάλογα με ειδικές τους ανάγκες, το καθεστώς ενισχύσεων που αναφέρεται στο άρθρο 2 με τη βοήθεια πολυετών προγραμμάτων κατά ζώνες για να επιτύχουν τους κατ' άρθρο 1 στόχους. Τα προγράμματα αντανακλούν την πολυμορφία του περιβάλλοντος, των φυσικών συνθηκών και των γεωργικών διαρθρώσεων καθώς και των φυσικών κατευθύνσεων της γεωργικής παραγωγής και των προτεραιοτήτων της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος. Κάθε πρόγραμμα καλύπτει μια ομοιογενή ζώνη από άποψη περιβάλλοντος και φυσικού χώρου και περιέχει, κατά κανόνα, όλες τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2. Εν τούτοις, εάν υπάρχει ικανοποιητική αιτιολόγηση, τα προγράμματα μπορούν να περιορίζονται στις ενισχύσεις οι οποίες αντιστοιχούν στις ιδιομορφίες μιας ζώνης.

Το πρόγραμμα καταρτίζεται για ελάχιστη διάρκεια πέντε ετών και περιέχει τουλάχιστον τα παρακάτω στοιχεία:

α) την οροθεσία της γεωγραφικής ζώνης και, εάν χρειάζεται, των υποζωνών

β) περιγραφή των φυσικών περιβαλλοντικών και διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της ζώνης

γ) περιγραφή των επιδιωκόμενων στόχων και την αιτιολόγησή τους σε σχέση με τα χαρακτηριστικά της ζώνης, συμπεριλαμβανομένης και της ένδειξης της κοινοτικής

- νομοθεσίας για το περιβάλλον, τους στόχους της οποίας υλοποιεί το πρόγραμμα
- δ) τους όρους χορήγησης των ενισχύσεων, αφού ληφθούν υπόψη τα υπάρχοντα προβλήματα
- ε) τις ετήσιες προβλέψεις δαπανών για την υλοποίηση του προγράμματος κατά ζώνη
- στ) τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη σωστή ενημέρωση των γεωργικών και αγροτικών φορέων.
4. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1, 2 και 3, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν ένα γενικό κανονιστικό πλαίσιο που να προβλέπει την οριζόντια εφαρμογή μιας ή περισσότερων ενισχύσεων του άρθρου 2 στο σύνολο της επικράτειας τους. Το πλαίσιο αυτό πρέπει να διευκρινίζεται και ενδεχομένως να συμπληρώνεται από τα προγράμματα κατά ζώνες που προβλέπονται στην παράγρ. 1.

Άρθρο 4

Χαρακτήρας και ύψος των ενισχύσεων

1.Μια ετήσια πριμοδότηση ανά εκτάριο ή αν αποσυρόμενη μονάδα ζωικού κεφαλαίου χορηγείται στους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι οποίοι αναλαμβάνουν για διάρκεια τουλάχιστον πέντε ετών μια ή περισσότερες από τις δεσμεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2, σύμφωνα με το πρόγραμμα που εφαρμόζεται στην εξεταζόμενη ζώνη. Στην περίπτωση της παύσης καλλιέργειας γαιών, η διάρκεια της δέσμευσης αυτής ορίζεται σε είκοσι έτη.

2. Το μέγιστο επιλέξιμο ποσό πριμοδότησης ορίζεται σε:

- 150 Ecu ανά εκτάριο για τις ετήσιες καλλιέργειες για τις οποίες χορηγείται πριμοδότηση ανά εκτάριο δυνάμει των κανονισμών σχετικά με τις κοινές οργανώσεις των αγορών που αφορούν τις εν λόγω καλλιέργειες,
- 250 Ecu ανά εκτάριο για της άλλες ετήσιες καλλιέργειες και τις βοσκές,
- 210 Ecu για κάθε ενήλικο βοοειδές ή προβατοειδής που αποσύρεται από την παραγωγή,
- 100 Ecu ανά μονάδα ενήλικου ζώου φυλής που απειλείται με εξαφάνιση,
- 400 Ecu, ανά εκτάριο για τους ελαιώνες με ειδική παραγωγή, 1000 Ecu ανά εκτάριο για τα εσπεριδοειδή,
- 700 Ecu ανά εκτάριο για τις άλλες πολυετείς καλλιέργειες και το κρασί,
- 250 Ecu ανά εκτάριο για τη συντήρηση των εγκαταλελειμμένων εκτάσεων,
- 600 Ecu ανά εκτάριο για την παύση καλλιέργειας,

- 250 Ecu ανά εκτάριο για την καλλιέργεια και τον πολλαπλασιασμό χρήσιμων φυτών προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες τα οποία απειλούνται από γενετική διάβρωση.

Ο πίνακας μετατροπής των ζώων σε μονάδες ζωικού κεφαλαίου παρατίθεται στο παράρτημα.

3. Το μέγιστο επιλέξιμο ποσό για τις ετήσιες καλλιέργειες και τις βοσκές αυξάνεται σε 350 Ecu ανά εκτάριο εάν ο κάτοχος της γεωργικής εκμετάλλευσης αναλαμβάνει ταυτόχρονα για την ίδια έκταση μια ή περισσότερες από τις δεσμεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α) ή β), και τη δέσμευση που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο δ).
4. Σε περίπτωση που χορηγείται πριμοδότηση για τη μείωση του αριθμού του ζωικού κεφαλαίου:
 - οι ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) δεν είναι δυνατόν να χορηγούνται για τις εκτάσεις μιας εκμετάλλευσης που καλλιεργούνται με ζωοτροφές,
 - το μέγιστο επιλέξιμο ποσό μιας πριμοδότησης που χορηγείται για τις εκτάσεις αυτές κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχείο δ) μειώνεται κατά 50%.
5. Με τους όρους που καθορίζει η Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 29 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4253/88, η κοινότητα μπορεί να συμμετάσχει επίσης στις προαναφερόμενες πριμοδοτήσεις που χορηγούν τα κράτη μέλη για να αποζημιώσουν την απώλεια εισοδήματος που οφείλεται στην υποχρεωτική επιβολή των περιορισμών οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 2, λόγω της εφαρμογής στα κράτη μέλη μέτρων που θεσπίζονται στα πλαίσια κοινοτικής διάταξης.
6. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η δέσμευση των γεωργών θα λαμβάνεται μέσω γενικού σχεδίου που θα εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε τμήμα της εκμετάλλευσης.
Στις περιπτώσεις αυτές, το ύψος της επιδότησης μπορεί να καθορίζεται βάσει του γενικού υπολογισμού που γίνεται εντός των πλαισίων των ποσών και των όρων που προβλέπονται από το παρόν άρθρο καθώς και το άρθρο 5.

Άρθρο 5

Όροι χορήγησης των ενισχύσεων

1. Για την επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού στο πλαίσιο των γενικών κανονιστικών διατάξεων που προβλέπονται από το άρθρο 3 παράγραφος 4 ή/ και των προγραμμάτων κατά ζώνες, τα κράτη μέλη καθορίζουν:
 - α) τους όρους χορήγησης της ενίσχυσης
 - β) το ποσό των ενισχύσεων ανάλογα με τη δέσμευση που ανέλαβε ο δικαιούχος με τις απώλειες εισοδήματος και με το βαθμό κατά τον οποίο το μέτρο αυτό αποτελεί κίνητρο
 - γ) τους όρους με τους οποίους η ενίσχυση για τη συντήρηση των εγκαταλελειμμένων εκτάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο ε) μπορεί να χορηγείται και σε άτομα που δεν είναι γεωργοί, εάν δεν υπάρχουν γεωργοί
 - δ) τους όρους τους οποίους πρέπει να δεχθεί ο δικαιούχος για να είναι δυνατόν να επαληθεύεται και να ελέγχεται ότι τηρεί τις δεσμεύσεις τις οποίες έχει αναλάβει
 - ε) τους όρους με τους οποίους είναι δυνατόν να χορηγείται η ενίσχυση σε περίπτωση που ένας κάτοχος εκμετάλλευσης δεν είναι σε θέση να αναλάβει ο ίδιος δέσμευση για την ελάχιστη απαιτούμενη διάρκεια, όσον αφορά την σχετική περίοδο.
2. Καμία ενίσχυση δυνάμει του παρόντος κανονισμού δεν χορηγείται για εκτάσεις που υπάγονται στο κοινοτικό καθεστώς παύσης της καλλιέργειας των γαιών οι οποίες δεν χρησιμοποιούνται για παραγωγή τροφίμων.
3. Η ενίσχυση μπορεί να περιορίζεται σε ένα μέγιστο ποσό ανά εκμετάλλευση και μπορεί να κλιμακώνεται ανάλογα με το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων υπό την προϋπόθεση ότι το μέτρο αυτό εξακολουθεί να αποτελεί κίνητρο.

Άρθρο 6

Μαθήματα, κύκλοι πρακτικής εξάσκησης και σχέδια επίδειξης

1. Στο βαθμό που η χρηματοδότηση των κρατών μελών δεν χορηγείται στο πλαίσιο του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν ειδική ενίσχυση για μαθήματα και κύκλους πρακτικής εξάσκησης τα οποία αποβλέπουν στην εφαρμογή γεωργικών και δασικών μεθόδων παραγωγής εναρμονιζόμενων με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, της διατήρησης του φυσικού χώρου και του τοπίου και ιδίως με τους κανόνες καλής γεωργικής συμπεριφοράς ή βιολογικών μεθόδων παραγωγής. Το

καθεστώς περιλαμβάνει τη χορήγηση ενισχύσεων

- για την παρακολούθηση των μαθημάτων και των κύκλων πρακτικής εξάσκησης,
- για την οργάνωση και διενέργεια των μαθημάτων και των κύκλων πρακτικής εξάσκησης.

Οι δαπάνες που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη για τη χορήγηση των ενισχύσεων οι οποίες αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο είναι επιλέξιμες μέχρι ποσό ύψους 2500 Ecu ανά άτομο το οποίο ολοκλήρωσε τα μαθήματα ή τον κύκλο πρακτικής άσκησης.

Η δράση στην οποία αναφέρεται το παρόν άρθρο δεν καλύπτει μαθήματα ή κύκλο πρακτικής άσκησης που αποτελούν μέρος των κανονικών προγραμμάτων της δευτεροβάθμιας ή ανώτερης γεωργικής εκπαίδευσης.

2. Η Κοινότητα μπορεί να συμμετάσχει στην υλοποίηση σχεδίων επίδειξης που αφορούν μεθόδους παραγωγής οι οποίες συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος και ιδίως με την εφαρμογή των κανόνων καλής γεωργικής συμπεριφοράς και των βιολογικών μεθόδων γεωργικής παραγωγής.

Η κοινοτική συνεισφορά που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί να περιλαμβάνει τη χορήγηση συνδρομής στις πρωτοβουλίες και τον εξοπλισμό κατάρτισης και ευαισθητοποίησης που χρησιμοποιούν οι αρμόδιες τοπικές ή μη κυβερνητικές οργανώσεις στον τομέα αυτό.

Άρθρο 7

Διαδικασία εξέτασης των προγραμμάτων

1. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τα σχέδια του γενικού κανονιστικού πλαισίου που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 και των προγραμμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1, καθώς και τις ισχύουσες ή μελετώμενες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού πριν από την 30η Ιουλίου 1993.

2. Η Επιτροπή εξετάζει τις ανακοινώσεις των κρατών μελών για να καθορίσει:

- α) εάν είναι σύμφωνες με τον παρόντα κανονισμό, αφού ληφθούν υπόψη οι στόχοι του και η σχέση τους με τα διάφορα μέτρα
- β) το χαρακτήρα των ενεργειών που είναι δυνατόν να συγχρηματοδοτηθούν
- γ) το συνολικό ποσό των συγχρηματοδοτηθών δαπανών

Η Επιτροπή αποφασίζει την εφαρμογή του γενικού κανονιστικού πλαισίου και των προγραμμάτων κατά ζώνες, αφού ληφθούν υπόψη τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 29 του

κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4253/88.

Άρθρο 8

Ποσοστό κοινοτικής χρηματοδότησης

Το ποσοστό της κοινοτικής συγχρηματοδότησης είναι 75% σε περιοχές που καλύπτονται από τον στόχο που ορίζεται στο άρθρο 1 σημείο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 και 50% στις λοιπές περιοχές.

Άρθρο 9

Λεπτομέρειες εφαρμογής

Η επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 29 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4253/88, θεσπίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 10

Τελικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να λαμβάνουν, με εξαίρεση τον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2, μέτρα συμπληρωματικών ενισχύσεων των οποίων οι όροι και οι λεπτομέρειες χορήγησης είναι διαφορετικά από αυτά που προβλέπει ο παρών κανονισμός ή των οποίων το ποσό υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που προβλέπονται σ' αυτόν υπό την επιφύλαξη ότι τα μέτρα αυτά λαμβάνονται σύμφωνα με τους στόχους του παρόντος κανονισμού και σύμφωνα με τα άρθρα 92, 92 και 94 της συνθήκης.

2. Τρία έτη μετά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος στα κράτη μέλη, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο απολογισμό της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 11

Μεταβατικές διατάξεις

Η εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 39 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 παρατείνεται με τα ακόλουθα αποτελέσματα:

1. Το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 όσον αφορά την εντατικοποίηση της παραγωγής εξακολουθεί να εφαρμόζεται για τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί πριν από την έναρξη της ισχύος των προγραμμάτων κατά

ζώνες που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού ή στο γενικό κανονιστικό πλαίσιο που αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο 3 παράγραφος 4.

2. Τα άρθρα 21 έως 24 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91 όσον αφορά τις ενισχύσεις στις ευαίσθητες από άποιμη προστασίας του περιβάλλοντος ζώνες, εξακολουθούν να εφαρμόζονται μέχρι την έναρξη ισχύος των προγραμμάτων κατά ζώνες που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού ή στο γενικό κανονιστικό πλαίσιο που αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο 3 παράγραφος 1. Τα μέγιστα επιλέξιμα ποσά για τις υπόλοιπες ετήσιες ενισχύσεις αυξάνονται στα ανώτατα όρια τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2.

Άρθρο 12

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος

Λουξεμβούργο, 30 Ιουνίου 1992

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Arlindo MARQUES CUNHA

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΒΟΟΕΙΔΩΝ, ΙΠΠΟΕΙΔΩΝ, ΠΡΟΒΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΙΓΩΝ ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (ΜΖΚ) ΠΟΥ
ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4.

Ταύροι, αγελάδες και άλλα βοοειδή ηλικίας άνω των δύο ετών,ηλικίας άνω των έξι μηνών	1.0 ΜΖΚ
βοοειδή από έξι μηνών έως δύο ετών	0,6 ΜΖΚ
Πρόβατα	0,15 ΜΖΚ
Αίγες	0,15 ΜΖΚ

Οι συντελεστές που αφορούν τις προβατίνες και τις αίγες εφαρμόζονται σε όλα τα ποσά ανά ΜΖΚ που ορίζονται στο άρθρο 4.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Ι
ΕΝΤΥΠΟ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ

Η συμπλήρωση του εντύπου είναι υποχρεωτική όπως προβλέπεται από το άρθρο 8 παρ. 1 του κανονισμού 2092/91 της ΕΟΚ.

Τα παρακάτω στοιχεία θα πρέπει να συμπληρωθούν από τους επιχειρηματίες που παράγουν, παρασκευάζουν ή/ και εισάγουν βιολογικά προϊόντα με σκοπό την εμπορία τους στην Ελλάδα ή/ και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

1. Όνομα και Δ/νση επιχειρηματία (οδός, αριθμός, πόλη, νομός, τηλ. κλπ.)
2. Τοπογραφικό σκαρίφημα των αγροτεμαχίων ή τοπογραφική Θέση των χώρων, αποθηκών όπου πραγματοποιούνται οι εργασίες ή αποθηκεύονται τα βιολογικά προϊόντα (να επισυνάπτεται χάρτης έστω και ιδιόχειρος).
3. Περιγράψτε κατά περίπτωση το είδος των εργασιών και των προϊόντων

A. Καλλιέργεια	Στρέμματα	Προϊόντα
1	_____	_____
2	_____	_____
3	_____	_____
4	_____	_____
5	_____	_____

Β. Μεταποιητικές μονάδες

Γ. Εισαγωγείς –Εμποροι-Τυποποιητές

4. Εφόσον πρόκειται για γεωργική εκμετάλλευση δηλώστε την ημερομηνία κατά την οποία σταματήσατε την χρησιμοποίηση στα ως άνω δηλούμενα αγροτεμάχια, ουσίες που δεν επιτρέπονται από το άρθρο 6 παρ. 1β και 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91.....

5. Δηλώστε το όνομα του εγκεκριμένου Οργανισμού Πιστοποίησης όπου έχετε αναθέσει τον έλεγχο της εκμετάλλευσής σας. Αριθμός συμβολαίου:.....

6. Τα ανωτέρω δηλούμενα στοιχεία θεωρούνται έγκυρα εφόσον συνοδεύονται με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986, όπου δηλώνεται:

- α) ότι τα ως άνω στοιχεία είναι αληθή,
- β) ότι οι πραγματοποιούμενες εργασίες που δηλώνονται στο έντυπο γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπονται στα άρθρα 5, 6, 7 και 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91.

Τόπος

Ημερομηνία

Ο/ Η Δηλών/ ούσα

Υπογραφή

Ονοματεπώνυμο

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΣΟΓΕ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Για το 1995 ο Οργανισμός ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων του ΣΟΓΕ αποφάσισε στα οικονομικά να ισχύσουν τα εξής:

1. Ο ελεγχόμενος παραγωγός-μεταποιητής κλπ. υποχρεώνεται να προκαταβάλει ετήσια συνδρομή στον οργανισμό το ποσό των 10.000 δρχ. το πρώτο δίμηνο του έτους στο λογαριασμό _____ της τράπεζας
2. Ορίζεται σε 10.000 δρχ. η αμοιβή του ελεγκτή για κάθε επίσκεψη στην εκμετάλλευση.
3. Ο ελεγχόμενος επιβαρύνεται με τα έξοδα μετακίνησης, διατροφής, και διαμονής του ελεγκτή.
4. Ορίζεται το ποσοστό επί των πωλήσεων:
 - α) για εισόδημα από πώληση πιστοποιημένων προϊόντων μέχρι 1.000.000 δρχ. δεν επιβαρύνεται παρά μόνο με το κόστος της σήμανσης (10 δρχ. για κάθε σήμα)
 - β) για εισοδήματα πάνω από το ποσό του 1.000.000 υποχρεώνεται να καταβάλει ποσοστό 1%.

Διευκρινήσεις

1. Αναγκαίες εργαστηριακές αναλύσεις επιβαρύνουν τον ελεγχόμενο.
2. Η χιλιομετρική αποζημίωση ορίζεται ίση με το 1/5 της τιμής της βενζίνας.
3. Στις περιπτώσεις που διενεργείται έλεγχος στην ίδια περιοχή και σε άλλους τα έξοδα πλην της επίσκεψης επιμερίζονται.
4. Στις περιπτώσεις μεγάλων κτημάτων η αμοιβή του ελεγκτή είναι ανάλογη των ημερών απασχόλησης .

Οι συμβαλλόμενοι

Ο παραγωγός- μεταποιητές

Ο υπεύθυνος του Οργανισμού Ελέγχου και
Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων ΣΟΓΕ